

Skupina **hse**

dem

dravske elektrarne maribor

Energija iz narave za človeka in naravo.
Že več kot sto let.

Letno poročilo

2018

maj 2019

Pregled vsebine

1 Uvod	4
Nagovor direktorja	5
DEM v letu 2018	7
2 Poslovno poročilo	10
Kronologija pomembnejših dogodkov v letu 2018	11
Pomembni dogodki po koncu poslovnega leta 2018	13
Predstavitev družbe	14
Osebna izkaznica družbe	14
Lastniška struktura družbe	14
Dejavnosti družbe	14
Upravljanje družbe	16
Izjava o upravljanju družbe	16
Izjava direktorja skladno s 60a. čl. ZGD-1	18
Organizacijska struktura družbe z organizacijsko shemo	18
Kapitalske povezave z drugimi družbami	19
Kratka zgodovina gradnje dravskih elektrarn	21
Fala – tehniška dediščina	22
Poslanstvo, vizija in vrednote	23
Strateške usmeritve družbe	23
Politika sistema vodenja	24
Proizvodnja in obratovanje	25
Osnovni hidrološki podatki	25
Osnovni podatki o napravah	26
Porast moči dravskih elektrarn	26
Pretoki	27
Proizvodnja v letu 2018	27
Proizvodni deleži posameznih elektrarn	29
Izgube proizvodnje	30
Dogodki	31
Vzdrževanje	32
Tržni položaj	34
Značilnosti gospodarskega okolja v letu 2018	34
Prodaja in kupci	35
Nabava in izvajalci	37
Investicije	37
Analiza uspešnosti poslovanja	41
Poslovanje v letu 2018	41
Kapitalska ustreznost	43
Stanje zadolženosti	44
Kazalniki družbe	44
Upravljanje s tveganji	45
Komuniciranje in odnosi z javnostmi	49

Raziskave in razvoj.....	50
Načrti za prihodnost	53
Trajnostno poročilo	54
Odgovornost do zaposlenih	54
Odgovornost do naravnega okolja.....	57
Odgovornost do širše družbene skupnosti	59
3 Računovodsko poročilo.....	60
Revizorjevo poročilo	61
Izjava o odgovornosti direktorja	64
Uvodna pojasnila k pripravi računovodskih izkazov	65
Računovodski izkazi	66
Izkaz finančnega položaja	66
Izkaz poslovnega izida	67
Izkaz drugega vseobsegajočega donosa	67
Izkaz denarnih tokov	68
Izkaz sprememb lastniškega kapitala.....	69
Pojasnila k računovodskim izkazom.....	70
Poročajoča družba	70
Podlaga za sestavo	70
Spremembe pomembnih računovodskih usmeritev	71
Podlaga za merjenje.....	75
Valutna poročanja.....	75
Uporaba ocen in presoj.....	75
Podružnice in predstavništva	76
Pomembne računovodske usmeritve	76
Določanje poštene vrednosti	85
Obvladovanje finančnih tveganj	85
Razkritja k računovodskim izkazom	86
Razkritja k izkazu finančnega položaja	86
Razkritja k izkazu poslovnega izida	103
Razkritja k izkazu drugega vseobsegajočega donosa	108
Razkritja k izkazu denarnih tokov	108
Razkritja k izkazu sprememb lastniškega kapitala	108
Druga razkritja	108
4 Priloge	114
Kontaktne podatki.....	115
Pomen kratic	116

1 Uvod

Nagovor direktorja

Poudarki poslovanja v letu 2018

Nagovor direktorja

Leto obletnic, ki zavezujejo k ohranjanju in razvoju

V družbi Dravske elektrarne Maribor so leto 2018 zagotovo najbolj zaznamovale obletnice nekaterih naših elektrarn. V prvi polovici leta smo z več dogodki slavnostno obeležili **stoto obletnico delovanja najstarejše slovenske velike, še delujoče hidroelektrarne – hidroelektrarne Fala**. V drugi polovici leta pa smo skupaj praznovali dve obletnici, in sicer **70 let obratovanja hidroelektrarne Mariborski otok** – prve hidroelektrarne tako imenovanega Petletnega načrta oziroma prve, ki je bila zgrajena v novo nastali povojni Jugoslaviji in **40 let hidroelektrarne Formin** – najmlajše hidroelektrarne na slovenskem delu reke Drave. Prav slednjo v naslednjem desetletju, kot zadnjo v verigi, čaka temeljita prenova, ki pa se bo zgodila šele po tem, ko bomo prenovili jez Markovci, s čimer bomo pričeli naslednje leto, letos pa smo za to vzpostavili tudi primerne pogoje, **dogradili smo namreč cestišče preko jez**, tako da bo tudi v času prenove promet preko jez za lokalno prebivalstvo lahko potekal nemoteno.

Omeniti velja tudi letošnjo proizvodnjo električne energije, ki je bila v prvi polovici leta občutno nad planom, sredi julija pa, kot da bi nekdo zaprl »alpsko pipo«. Konec oktobra oziroma v začetku novembra je vreme ponovno pokazalo zobe, k sreči manj grozeče kot pred šestimi leti, najvišji pretoki Drave so bili okrog 1.750 kubičnih metrov na sekundo. So pa vetrolomi v Avstriji povzročili, da so po Dravi začele potovati ogromne količine plavja, ki so jih zaposleni naše družbe v sodelovanju z zunanjimi izvajalci več kot mesec dni odstranjevali iz reke. Ob tem pa smo kot kolektiv ponovno pokazali, da stojimo skupaj preko celega leta, ko skrbimo za nemoteno obratovanje naših proizvodnih objektov, še močneje pa sklenemo verigo ob izrednih dogodkih.

Kljub omenjenim nevšečnostim druge polovice leta lahko ponosno povem, da smo 5. decembra 2018 dosegli načrtovani letni plan proizvodnje električne energije in ga ob zaključku leta presegli za pet odstotkov ter s tem dosegli tretjo največjo proizvodnjo v zadnjem desetletju.

Ob navedenem je družba Dravske elektrarne Maribor nadaljevala z intenzivnim urejanjem brežin in čiščenjem **Ptujskega jezera** – akumulacijskega bazena energetskega objekta hidroelektrarne Formin in največjega slovenskega umetnega jezera.

Kot že rečeno smo tudi v letu 2018 dnevno **skrbeli za zanesljivo in varno proizvodnjo električne energije, ki v slovensko energetske bilanco prispeva dobro četrtno potrebne električne energije**. Motiviranost zaposlenih je pri tem ključnega pomena, le-to pa smo dosegali z aktivno udeležbo na mednarodnih konferencah, soudeležbo pri različnih razvojnih projektih in inovacijah.

Predvideti in soustvarjati prihodnost je namreč eno od naših osnovnih vodil, saj želimo tudi v prihodnjih letih ostati med najpomembnejšimi akterji nacionalnega in evropskega energetskega prostora; zato smo tudi letos izvajali aktivnosti vezane na izgradnjo novih enot za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov – novih hidro objektov, sončnih in vetrnih elektrarn.

Zavedamo se, da smo z dejavnostjo, ki jo opravljamo, gost v okolju, zato smo se skozi celotno zgodovino delovanja posameznih elektrarn ter družbe kot celote trudili delovati družbeno sprejemljivo in okoljsko odgovorno – in enako smo počeli v letu 2018 in bomo počeli tudi v prihodnje. Z željo, da smo v lokalnem okolju enakovreden in spoštovan partner prisluhujemo idejam in predlogom, ki lahko vodijo v izboljšanje pogojev za življenje ljudi ter okolja nasploh. Kot do sedaj, bomo tudi v prihodnje podpirali, širom sveta prepoznane projekte in dogodke ter se potrudili primakniti delež tistim organizacijam in društvom, ki v najtežjih trenutkih brez pomisleka priskočijo na pomoč.

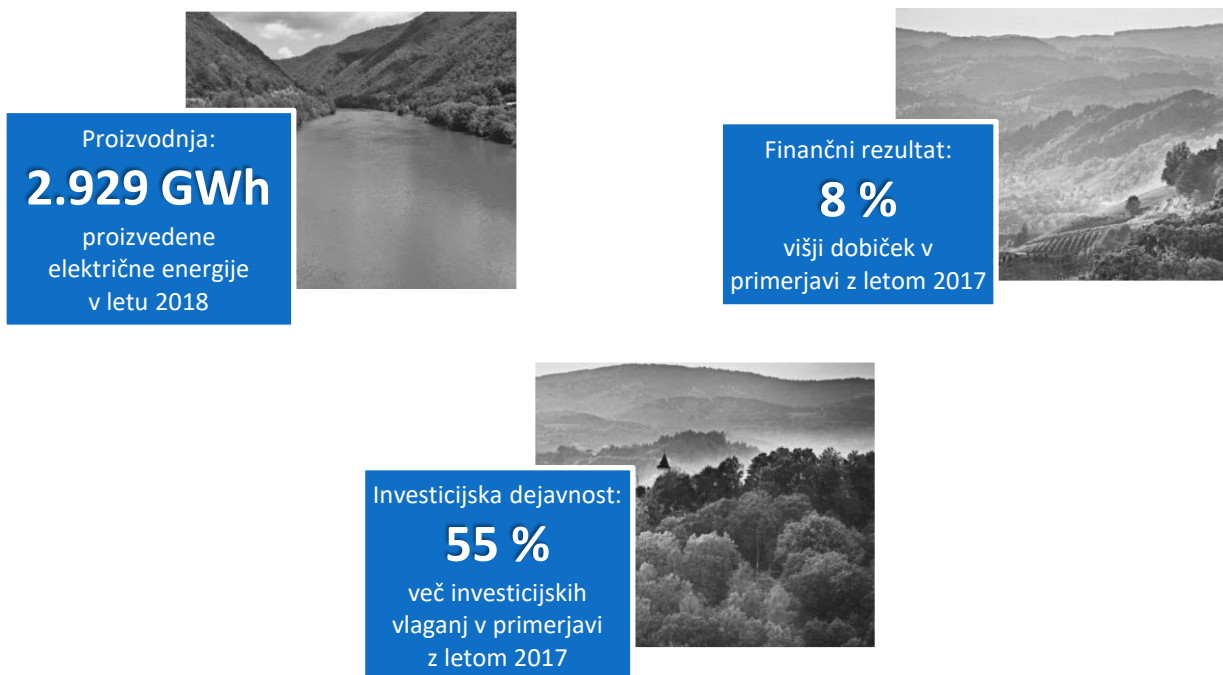
Ob koncu velja omeniti še postopke optimizacije poslovnih procesov, ki so se začeli izvajati na nivoju skupine HSE. Verjamem, da bodo izvedeni premišljeno in na način, da bodo predstavljali dodano vrednost ter doprinesli k zavzetosti zaposlenih in nadgradnji posameznih področij. Želim, da skupaj pokažemo, da nas tudi spremembe ne vržejo iz tira, temveč nas kot družbo naredijo močnejše in še bolj povezane.

Andrej Tumpej, direktor

DEM v letu 2018

Poslovanje družbe DEM je bilo tudi v letu 2018 usmerjeno k zagotavljanju varne, kvalitetne in zanesljive proizvodnje električne energije. Z izvajanjem nalog v skladu z zastavljenimi cilji ter ugodni hidrologiji v prvi polovici leta, ki je bila občutno nad planirano in podpovprečni v drugi polovici leta je družba poslovala **uspešno**. Nadaljevala je svojo začrtano pot in večino načrtovanih ciljev dosegla, nekatere celo preseгла.

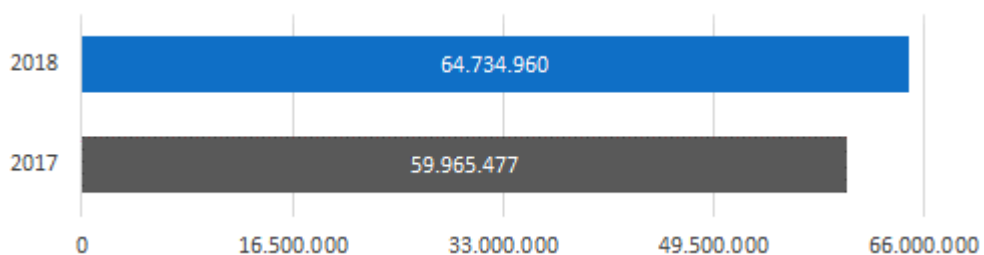

Ključni kazalniki poslovanja

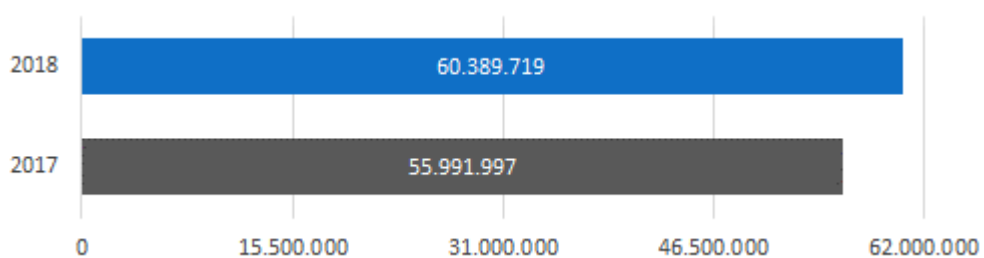
	2018	2017	2018/2017
Čisti prihodki od prodaje v EUR	60.389.719	55.991.997	107,85
Čisti poslovni izid v EUR	8.320.493	7.716.732	107,82
Prihodki v EUR	64.734.960	59.965.477	107,95
Odhodki v EUR	54.758.231	50.705.987	107,99
EBIT v EUR	6.460.396	5.808.620	111,22
EBITDA (EBIT + odpisi vrednosti) v EUR	21.402.296	21.537.958	99,37
Sredstva v EUR	460.054.050	478.991.438	96,05
Kapital v EUR	445.285.553	466.958.963	95,36
Proizvedena električna energija v GWh	2.929	2.333	125,58
Število zaposlenih konec obdobja	238	241	98,76
Dodana vrednost v EUR*	32.342.346	32.337.900	100,01

* Dodana vrednost = poslovni prihodki – stroški blaga, materiala in storitev – drugi poslovni odhodki

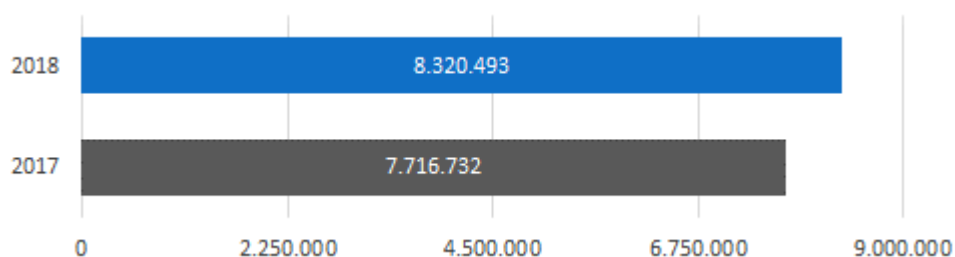
Celotni prihodki v EUR

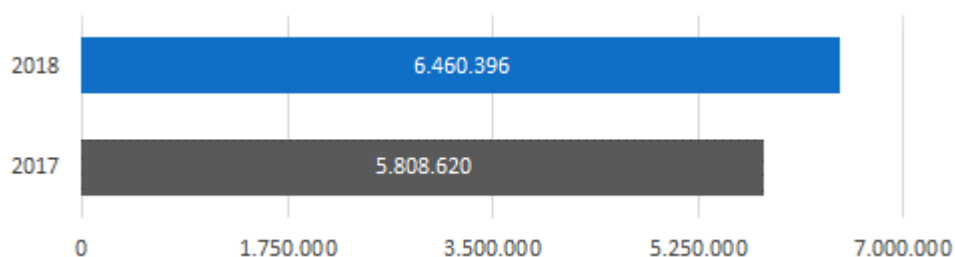
Čisti prihodki od prodaje v EUR

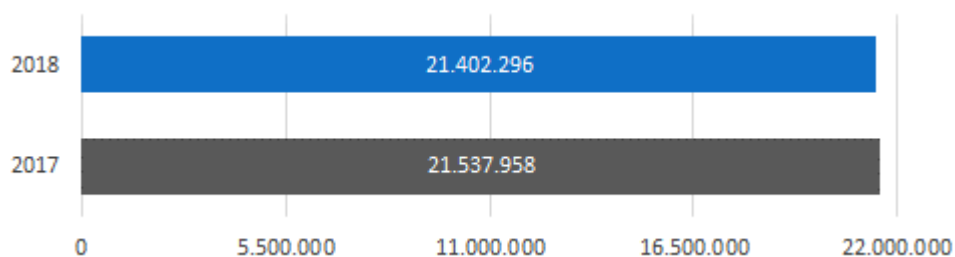
Čisti poslovni izid v EUR

EBIT v EUR

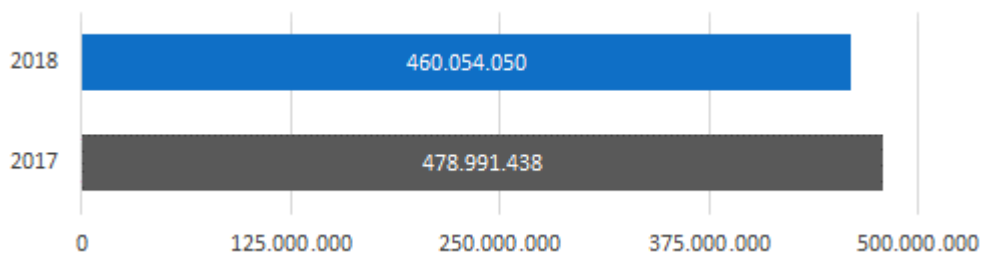

EBITDA = EBIT + odpisi vrednosti v EUR

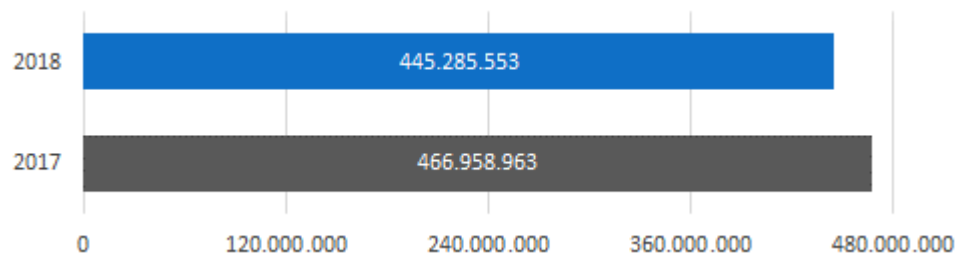

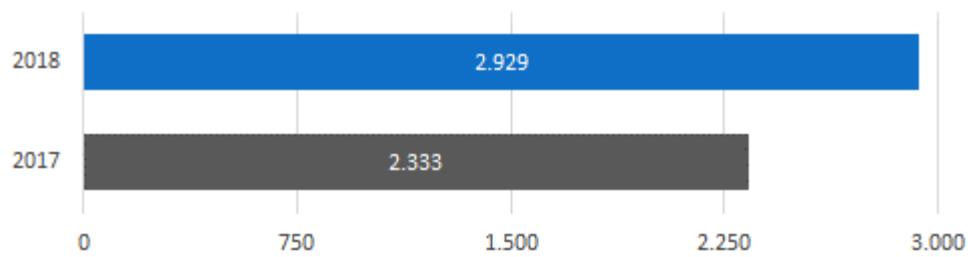
Sredstva v EUR

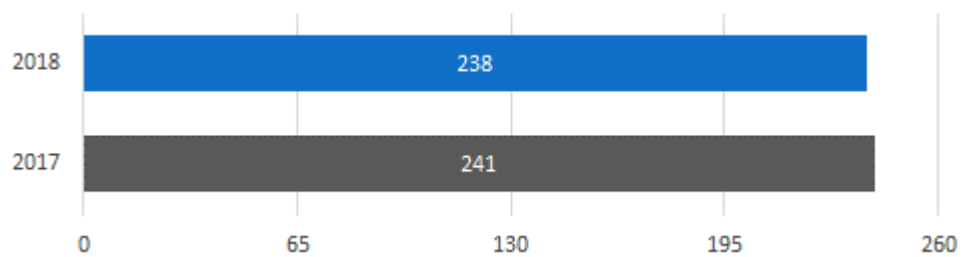
Kapital v EUR

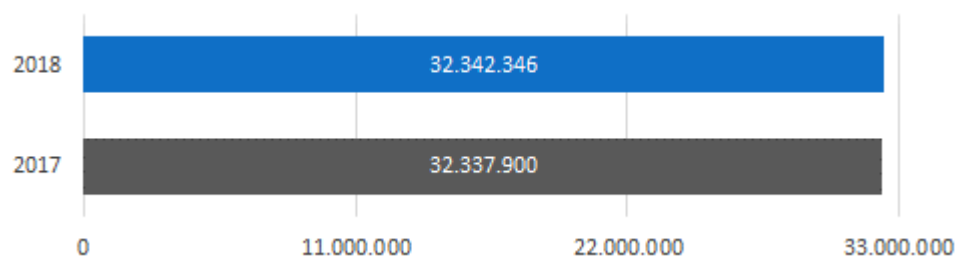
Proizvedena električna energija v GWh

Število zaposlenih konec obdobja

Dodana vrednost v EUR

2 Poslovno poročilo

Kronologija pomembnejših dogodkov v letu 2018

Predstavitve družbe

Nabava, prodaja in proizvodnja

Vzdrževanje, naložbe in informatika

Analiza poslovanja in načrti za prihodnost

Trajnostno poročilo

Kronologija pomembnejših dogodkov v letu 2018

Januar

Remonti in revizije v letu 2018

Uresničevanje strateških ciljev naše družbe, povečanje zanesljivosti in nemotene proizvodnje električne energije ter izboljšanje razpoložljivosti ključne opreme in naprav je v velikem deležu odvisno od kakovostno izvedenih vsakoletnih revizij agregatov. V zimskih mesecih, ko je pretok Drave praviloma najnižji, po programih preventivnega vzdrževanja za posamezni agregat izvedemo vse predpisane vzdrževalne aktivnosti in potrebno investicijsko vzdrževanje. Vsa dela na agregatih smo izvedli v terminu od **2. decembra 2017** do **30. marca 2018**, tako smo opravili 13 revizij in 9 podaljšanih revizij, dejansko pa se je t. i. revizijski cikel začel že v mesecu oktobru z revizijami MHE.

Marec

Vlada RS sprejela Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za vetrno elektrarno Ojstrica

Vlada Republike Slovenije je **8. marca** na svoji 171. redni seji sprejela Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za vetrno elektrarno Ojstrica. Sklep je pripravljen na podlagi pobude ministra za infrastrukturo, ki jo je izdelal HSE Invest d.o.o. in analize smernic, ki jo je izdelal Prostorsko načrtovanje, projektiranje in tehnično svetovanje, Mira Vizovišek Motaln s.p.. Načrtuje se postavitve vetrne elektrarne s tremi agregati s spremljajočo infrastrukturo.

Maj

Sto let obratovanja hidroelektrarne Fala

DEM smo v letošnjem letu, ko najstarejša slovenska velika, še delujoča hidroelektrarna praznuje sto let obratovanja, pripravile več dogodkov, s katerimi smo na različne načine proslavili pomembno obletnico. Osrednji dogodek je potekal **22. maja** v prostorih tako imenovane stare strojnice. Prireditve ob visokem jubileju so se udeležili številni gostje, slavnostni govornik pa je bil predsednik vlade dr. Miro Cerar. Energetskih objektov, ki se ponašajo s stoletnico uspešnega obratovanja, ni veliko tudi v svetovnem merilu, tako, da smo lahko na najstarejšo elektrarno v Sloveniji upravičeno ponosni, ker kljub svoji starosti še vedno zagotavlja približno desetino vse proizvodnje Dravskih elektrarn. V ta namen je hidroelektrarna Fala prejela tudi svojo poštno znamko.

Sprejeto Letno poročilo DEM za leto 2017

HSE kot edini družbenik družbe DEM je s sklepom na skupščini dne **28. maja** sprejel revidirano Letno poročilo družbe DEM za leto 2017.

Junij

Prehod na novi verziji ISO standardov

Na področju sistemov vodenja smo v letu 2018 izvedli veliko aktivnosti, ki so bile predvsem usmerjene v prehod na novi verziji standardov ISO 9001:2015 in 14001:2015. Delovanje naših procesov je bilo potrebno uskladiti z novostmi in spremembami do zunanje presoje, ki je potekala v **začetku meseca junija**. Zunanja presoja je zajela vse procese s posebnim poudarkom na uspešnosti uvedbe oziroma prilagoditve delovanja integriranih sistemov vodenja v družbi DEM na novi verziji standardov ISO 9001:2015 in 14001:2015.

Inovatorji DEM prejeli srebrno priznanje Gospodarske zbornice Slovenije

Na podelitvi priznanj Štajerske gospodarske zbornice za najboljše inovacije podravske regije v letu 2018, ki je potekalo v Mariboru **6. junija**, so sodelavci DEM: Dalibor Kranjčič, Sašo Kreslin in Iztok Dover prejeli srebrno priznanje za inovacijo z naslovom »Sistem za spremljanje stanja hidroelektrarn na osnovi tehnologije OPC, sodobnih matematičnih orodij in umetnih nevronske mreže«. Inovacija predstavlja uporabo sodobnih programskih rešitev, ki so v naši družbi namenjene poglobljenim analizam in kompleksnim obdelavam procesnih podatkov.

Projekt CE HEAT smo predstavili strokovnjakom za družbeno odgovornost

13. junija smo v muzeju hidroelektrarne Fala gostili strokovnjake s področja družbene odgovornosti podjetij in predstavnike lokalnih skupnosti iz Španije, Grčije, Cipra, Češke in Norveške, ki sodelujejo v evropskem projektu Road CRS. Gostom smo pripravili pregled družbeno odgovornih projektov družbe DEM, med katerimi je tudi projekt izrabe odvečne toplote CE HEAT. Prav v sto let stari strojnici muzeja hidroelektrarne Fala, ki je razglašena za kulturni spomenik državnega pomena, bo naslednje leto zaživel prvi pilotni projekt v okviru projekta CE HEAT v Sloveniji. Muzejski del bomo namreč pričeli ogrevati z odvečno toploto, ki nastaja kot stranski produkt pri proizvodnji električne energije v hidroelektrarni Fala.

DEM postale družbenik podjetja RGP d.o.o.

DEM so ob Premogovniku Velenje d.o.o., Termoelektrarni Šoštanj d.o.o. in Soških elektrarnah Nova Gorica d.o.o. postale družbenik podjetja RGP d.o.o.. RGP d.o.o. je del skupine HSE in izvaja dejavnost, ki jo lahko nudi tudi znotraj skupine HSE. Zaradi zagotovitve sinergijskih učinkov poslovanja skupine HSE kot celote je bila sprejeta odločitev, da tudi druge družbe skupine HSE postanejo družbeniki RGP d.o.o.. **Konec meseca junija** je potekala skupščina družbe RGP d.o.o., na kateri so bila tudi formalno urejena vsa razmerja med družbo in družbeniki in se bo lahko v prihodnje zagotavljalo nemoteno poslovanje družbe RGP d.o.o. z njenimi družbeniki, njim pa bo omogočalo lažjo in hitrejšo oddajo poslov, za katere je družba RGP d.o.o. usposobljena.

September

27. Zasedanje stalne slovensko – avstrijske komisije za reko Dravo

11. in 12. septembra je v Izoli potekalo 27. Zasedanje stalne slovensko-avstrijske komisije za Dravo, ki predstavlja krovni dogodek.

Na njem so prisotni predstavniki energetske družbe Verbunda, Kelaga in DEM, predstavniki nosilcev upravljanja z vodami, Zvezno ministrstvo za trajnost in turizem, Urad Koroške deželne vlade - Oddelek za vodno gospodarstvo na avstrijski strani in predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Direkcije za vode ter Ministrstva za zunanje zadeve na slovenski strani. Glavna naloga komisije je uskladitev, informiranje in koordinacija aktivnosti s področja upravljanja z vodami v porečju reke Drave na območju Avstrije in Slovenije.

Oktober

70 let hidroelektrarne Mariborski otok in 40 let hidroelektrarne Formin

2. oktobra smo svečano proslavili dve okrogli obletnici – 70 let delovanja hidroelektrarne Mariborski otok in 40 let delovanja hidroelektrarne Formin. Na slovesnosti, ki je potekala v dvorani upravne stavbe DEM so se zbrali ministrica za infrastrukturo, državni sekretar Ministrstva za infrastrukturo, poslanci, predstavniki lokalnih skupnosti, vidni predstavniki slovenskega elektroenergetskega sektorja ter bivši in sedanji zaposleni družbe.

Mednarodna konferenca HYDRO 2018

Konferenca HYDRO 2018 se je z naslovno usmeritvijo »V napredek s partnerstvom« (ang. »Progress through Partnerships«) odvijala med **15. in 17. oktobrom** v prelepem Gdansku na severu Poljske. Dogodek je združil strokovnjake hidro energetike iz več kot 70 držav z vsega sveta. Ključni poudarek konference je bil v izmenjavi izkušenj in možnostih sodelovanja zlasti pri energetskih projektih v Aziji, Afriki in južni Ameriki. Velik prispevek k uspehu konference so dali strokovnjaki iz Evrope, zlasti iz Avstrije, Francije, Nemčije, Norveške, Švice in seveda domači iz Poljske. Konference smo se udeležili tudi Slovenci iz energetskih podjetij HESS, SEL in DEM ter proizvajalcev Litostroj, Kolektor in IBE.

Visoke vode v času krompirjevih počitnic

Od **27. oktobra** do **3. novembra** so trajale visoke vode, ki so zaradi vetroloma na avstrijskem koroškem povzročile enormne količine plavja, ki ga je bilo potrebno odstraniti iz dovodnega kanala HE Zlatoličje ter v manjši meri iz rešetk turbinskih vtokov agregatov na ostalih elektrarnah

Pomembni dogodki po koncu poslovnega leta 2018

V začetku leta 2019 ni bilo pomembnejših poslovnih dogodkov, ki bi imeli vpliv na računovodske izkaze poslovnega leta 2018.

Predstavitev družbe

DEM: nacionalno pomembna hidroenergetska družba

DEM so največji proizvajalec električne energije iz obnovljivih virov v Sloveniji. Z osmimi hidroelektrarnami na reki Dravi, s tremi malimi hidroelektrarnami in štirimi sončnimi elektrarnami DEM proizvedejo približno četrtno električne energije v Sloveniji. S svojo razvojno naravnostjo zagotavljajo kakovostno energijo na okolju sprejemljiv način, s ciljem ekonomske uspešnosti in skladnega trajnostnega razvoja.

Osebnostna izkaznica družbe

Polno ime družbe	Dravske elektrarne Maribor d.o.o.
Skrajšano ime	DEM d.o.o.
Oblika organiziranosti	družba z omejeno odgovornostjo
Naslov	Obrežna ulica 170, 2000 Maribor, Slovenija
Telefon	02 300 50 00
Faks	02 300 56 55
Standardna klasifikacija dejavnosti	35.111
Glavna dejavnost družbe	proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah
Registracija	družba je vpisana pri Okrožnem sodišču v Mariboru, številka registrskega vložka 1/278/000
Osnovni kapital v EUR	395.011.180
Velikost	velika gospodarska družba
Struktura lastništva	100 % Holding Slovenske elektrarne d.o.o.
Leto ustanovitve	1918
Matična / registrska številka	5044286 / 5031000010
ID številka za DDV	SI96254459
Spletni naslov	http://www.dem.si

DEM so družba z omejeno odgovornostjo, vpisana v sodni register Okrožnega sodišča v Mariboru, številka registrskega vložka 1/278/000.

Družba nima podružnic.

Lastniška struktura družbe

Na osnovi sklepa Vlade RS o prenosu njenega deleža na HSE, je HSE od 21. avgusta 2007 naprej 100 % lastnik DEM. Poslovni delež HSE v kapitalu DEM znaša na dan 31.12.2018 395.011.180,00 EUR.

Dejavnosti družbe

Dejavnosti družbe so:

- 01.1 Pridelovanje netrajnih rastlin;
- 01.290 Gojenje drugih trajnih nasadov;

- 01.300 Razmnoževanje rastlin;
- 02.100 Gojenje gozdov in druge gospodarske dejavnosti;
- 02.200 Sečnja;
- 02.400 Storitve za gozdarstvo;
- 33.110 Popravila kovinskih izdelkov;
- 33.120 Popravila strojev in naprav;
- 33.130 Popravila elektronskih in optičnih naprav;
- 33.140 Popravila električnih naprav;
- 33.190 Popravila drugih naprav;
- 33.200 Montaža industrijskih strojev in naprav;
- 35.111 Proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah;
- 35.119 Druga proizvodnja električne energije;
- 35.300 Oskrba s paro in vročo vodo;
- 38.320 Pridobivanje sekundarnih surovin iz ostankov in odpadkov;
- 41.100 Organizacija izvedbe stavbnih projektov;
- 43.120 Zemeljska pripravljalna dela;
- 43.210 Inštaliranje električnih napeljav in naprav;
- 43.220 Inštaliranje vodovodnih, plinskih in ogrevalnih napeljav in naprav;
- 43.290 Drugo inštaliranje pri gradnjah;
- 43.3 Zaključna gradbena dela;
- 43.990 Druga specializirana gradbena dela;
- 45.200 Vzdrževanje in popravila motornih vozil;
- 49.391 Medkrajevni in drug cestni potniški promet;
- 49.410 Cestni tovorni promet;
- 55.201 Počitniški domovi in letovišča;
- 56.290 Druga oskrba z jedmi;
- 61.100 Telekomunikacijske dejavnosti po vodih;
- 61.200 Brezžične telekomunikacijske dejavnosti;
- 61.900 Druge telekomunikacijske dejavnosti;
- 62.020 Svetovanje o računalniških napravah in programih;
- 62.030 Upravljanje računalniških naprav in sistemov;
- 62.090 Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti;
- 63.110 Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti;
- 68.200 Oddajanje in obratovanje lastnih ali najetih nepremičnin;
- 69.200 Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti, davčno svetovanje – razen revizijske dejavnosti;
- 70.220 Drugo podjetniško in poslovno svetovanje;
- 71.121 Geofizikalne meritve, kartiranje;
- 71.129 Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje;
- 71.200 Tehnično preizkušanje in analiziranje;
- 72.190 Raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije;
- 77.110 Dajanje lahkih motornih vozil v najem in zakup;
- 77.210 Dajanje športne opreme v najem in zakup;
- 77.330 Dajanje pisarniške opreme in računalniških naprav v najem in zakup;
- 77.390 Dajanje drugih strojev, naprav in opredmetenih sredstev v najem in zakup;
- 78.100 Dejavnost pri iskanju zaposlitve;

- 81.100 Vzdrževanje objektov in hišniška dejavnost;
- 81.220 Drugo čiščenje stavb, industrijskih naprav in opreme;
- 82.110 Nudnje celovitih pisarniških storitev;
- 82.190 Fotokopiranje, priprava dokumentov in druge posamične pisarniške dejavnosti;
- 82.200 Dejavnost klicnih centrov;
- 85.590 Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje;
- 85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje;
- 93.110 Obratovanje športnih objektov;
- 69.103 Druge pravne dejavnosti;
- 47.190 Druga trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah;
- 47.789 Druga trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah;
- 47.790 Trgovina na drobno v prodajalnah z rabljenim blagom;
- 77.120 Dajanje tovornjakov v najem in zakup;
- 77.320 Dajanje gradbenih strojev in opreme v najem in zakup;
- 77.340 Dajanje vodnih plovil v najem in zakup;
- 81.300 Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice;
- 91.020 Dejavnosti muzejev.

Upravljanje družbe

S sprejemom Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo Dravske elektrarne Maribor d.o.o. dne 13.4.2018, ki ga je sprejel HSE kot edini družbenik (ustanovitelj) družbe DEM je kot organ vodenja družbe določen direktor.

Ustanovitelj ima vlogo in vse pristojnosti skupščine, skladno z Aktom o ustanovitvi družbe DEM in veljavno zakonodajo kot velja za družbe z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom.

Direktor družbe

Direktor na lastno odgovornost vodi posle družbe in jo zastopa. Direktor vodi posle družbe v skladu z vsakokrat veljavnimi zakoni in drugimi predpisi, Aktom o ustanovitvi družbe DEM, danimi navodili in drugimi sklepi ustanovitelja.

Direktor odloča o vseh vprašanih organizacije in vodenja družbe, zlasti pa: organizira in vodi delovni proces, odgovarja za zakonitost dela družbe, izvršuje sklepe ustanovitelja ter opravlja druge naloge v skladu s predpisi.

Direktor družbe je Andrej Tumpej, ki je bil na ta položaj, ki ga je prevzel s 30. septembrom 2017, imenovan za mandatno obdobje štirih let.

Izjava o upravljanju družbe

Družba Dravske elektrarne Maribor d.o.o., Obrežna ulica 170, 2000 Maribor (DEM), v skladu s 5. odstavkom 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) za obdobje od 1.1.2018 do 31.12.2018 izjavlja, kot sledi v nadaljevanju.

Direktor družbe DEM izjavlja, da je upravljanje družbe v letu 2018 potekalo v skladu z zakoni in drugimi predpisi, veljavnim Aktom o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo DEM, internimi akti družbe ter v skladu z dobro poslovno prakso.

1. IZJAVA O SKLADNOSTI S KODEKSEM KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA HOLDINGA D.D. TER S PRIPOROČILI IN PRIČAKOVANJI SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA HOLDINGA

Direktor družbe DEM izjavljam, da je bilo upravljanje družbe DEM v letu 2018 skladno s Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države Slovenskega državnega holdinga d.d. (Kodeks) in v skladu s Priporočili in pričakovanji Slovenskega državnega holdinga (Priporočila SDH).

Direktor družbe DEM skladno s točko 3.4.1 Kodeksa izjavljam, da je družba DEM Kodeks sklenila prostovoljno uporabljati. Kodeks je javno dostopen na spletni strani SDH.

Kodeks se uporablja v vseh za družbo relevantnih priporočilih, ne more pa se v priporočilih, ki se nanašajo na organe nadzora, ker družba nima vzpostavljenega nadzornega sveta.

Izvajanje priporočil SDH

Družba v letu 2018 ni v celoti sledila naslednjim Priporočilom SDH:

- **Priporočila 4.4 in 4.5:** Družba priporočil ni izvedla, je pa poročala o vseh izplačilih in dogovorih lastniku HSE, d.o.o., kot nadrejeni družbi v skupini.
- **Priporočila 5:** Priporočila niso bila realizirana. Smiselnost implementacije EFQM bomo preučili skupaj z nadrejeno družbo v skupini HSE.

2. OKVIR KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA

Organa upravljanja družbe DEM sta eno-članska uprava - direktor kot organ vodenja in edini družbenik. Pristojnosti organov upravljanja so določene v Aktu o ustanovitvi družbe DEM. O vseh vprašanih, ki niso v pristojnosti direktorja družbe odloča edini družbenik.

Družba formalno nima politike raznolikosti, ki bi se izvajala v zvezi z zastopanostjo v organih vodenja in nadzora družbe z vidika spola in drugih vidikov, kot so na primer starost ali izobrazba.

3. SESTAVA ORGANA NADZORA

Družba nima nadzornega sveta. Nadzorno funkcijo opravlja edini družbenik.

4. DELOVANJE IN PREJEMKI NADZORNEGA ORGANA

Edini družbenik je upravičen do izplačila bilančnega dobička, ki ga družba izplača po ugotovitvi dobička za posamezno poslovno leto na podlagi sprejetega sklepa.

5. PREJEMKI ČLANOV ORGANA VODENJA

Direktor je zaposlen v družbi in ima prejemke od družbe DEM, ki so podrobneje razkriti v računovodskem delu.

6. OPIS GLAVNIH ZNAČILNOSTI SISTEMOV NOTRANJIH KONTROL IN UPRAVLJANJA TVEGANJ V DRUŽBI V POVEZAVI S POSTOPKOM RAČUNOVODSKEGA POROČANJA

Sistem notranjih kontrol je skupek različnih usmeritev in politik, ki jih vzpostavi in sprejme uprava z namenom, da bi kar najbolje upravljala s tveganji, povezanimi z računovodskim poročanjem. Namen notranjih kontrol je zagotoviti učinkovitost in uspešnost delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja zagotavljamo z izvajanjem naslednjih notranjih kontrol:

- kontrola pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine, kot na primer z usklajevanjem postavk s kupci in dobavitelji,
- kontrole popolnosti zajemanja podatkov (npr. zaporedje dokumentacije, številčenje dokumentov),
- kontrola razmejitev dolžnosti in odgovornosti (npr. ločeno izvajanje evidentiranja in plačevanja),
- kontrola omejitve dostopa (pravice dostopa do računovodskih evidenc so selektivno dodeljene),
- kontrola nadziranja.

Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse zgoraj naštetе notranje kontrole povezane tudi s kontrolami, vgrajenimi v okvir informacijske tehnologije, ki obsegajo tako kontrole omejitev dostopa do omrežja, podatkov, aplikacij kot tudi kontrole točnosti in popolnosti zajemanja in obdelovanja podatkov.

7. JAVNO POROČANJE

Izjava o upravljanju je del Letnega poročila, ki je objavljen na spletnih straneh AJPEŠ.

Maribor, 16.5.2019

Andrej Tumpej, direktor

Izjava direktorja skladno s 60a. čl. ZGD-1

Direktor družbe DEM sem seznanjen z vsebino sestavnih delov Letnega poročila družbe DEM za leto 2018 in s tem tudi s celotnim Letnim poročilom družbe DEM za leto 2018. Z njim se strinjam in to potrujem s svojim podpisom.

Maribor, 16.5.2019

Andrej Tumpej, direktor

Organizacijska struktura družbe z organizacijsko shemo

Družba ima naslednje organizacijske enote:

- Vodstvo družbe;
- Štabne službe;
- Tehnični sektor;
- Poslovno splošni sektor;
- Sektor za korporativno upravljanje;
- Delovne enote;
- Službe;
- Oddelke;
- Začasne organizacijske enote – projekti.

Organizacijsko se v **vodstvu družbe** nahajajo: direktor, pomočnik oziroma pomočniki direktorja in svetovalci direktorja.

Štabno službo vodi vodja službe. V družbi imamo samo štabno službo Komuniciranje.

Sektorji predstavljajo organizacijske enote na prvem nivoju, ki so neposredno vezane na direktorja družbe. V družbi imamo naslednje sektorje: tehnični sektor, poslovno splošni sektor in sektor za korporativno upravljanje. Sektor vodi pomočnik direktorja ali direktor sektorja. V sektorju se lahko organizirajo organizacijske enote po naslednjih nivojih organiziranja: delovne enote, službe in oddelki.

Tehnični sektor predstavlja organizacijsko enoto na prvem nivoju, ki je neposredno vezana na direktorja družbe. V okviru tehničnega sektorja se izvajajo procesi za proizvodnjo električne energije, strokovno podporo, vzdrževanje hidroenergetskih objektov in naprav, informatiko in razvoj.

Poslovno splošni sektor predstavlja organizacijsko enoto na prvem nivoju, ki je neposredno vezana na direktorja družbe. V okviru sektorja se izvajajo procesi računovodstva, financ, splošnih zadev ter planiranja in kontrolinga.

Sektor za korporativno upravljanje predstavlja organizacijsko enoto na prvem nivoju, ki je neposredno vezana na direktorja družbe. V okviru sektorja se izvajajo procesi nabave in prodaje, pravne pisarne, zagotavljanja človeških virov in varstva pri delu.

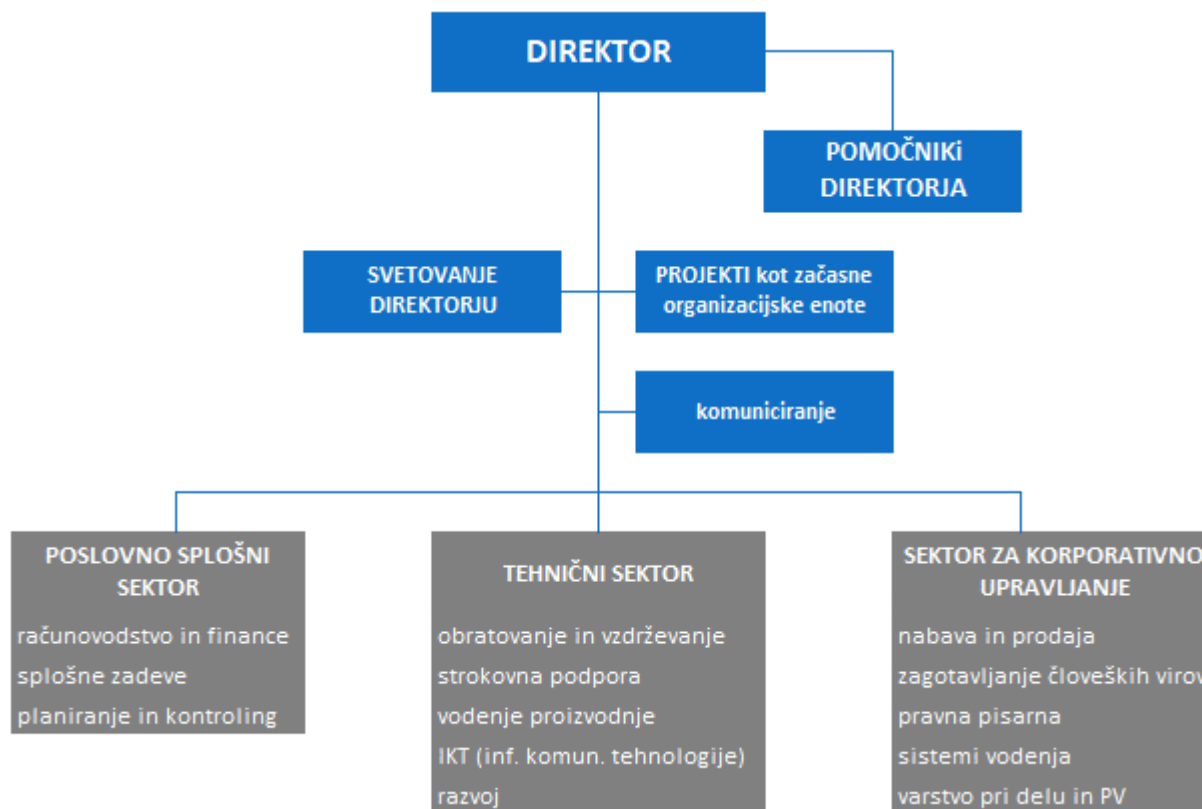
Službe predstavljajo organizacijske enote na drugem nivoju in na tretjem nivoju v tehničnem sektorju. Službo vodi vodja službe.

Delovne enote predstavljajo organizacijske enote na drugem nivoju v tehničnem sektorju. Delovno enoto vodi vodja delovne enote.

Oddelki predstavljajo organizacijske enote na četrtem nivoju v tehničnem sektorju. Oddelek vodi vodja oddelka.

Za izvajanje zahtevnejših nalog, ki jih ni mogoče organizacijsko izvajati v okviru obstoječih organizacijskih enot, lahko direktor družbe s sklepom ustanovi **začasne organizacijske enote – projekte**, skladno s Pravilnikom, ki določa vodenje projektov v družbi.

Organizacijska shema družbe na dan 31.12.2018

Kapitalske povezave z drugimi družbami

Povezava z obvladujočo družbo HSE

Družba DEM je povezana v skupino Holding Slovenske elektrarne. Vlada Republike Slovenije je 26. julija 2001 ustanovila HSE s ciljem skupnega nastopanja ponudnikov na trgu z električno energijo, izboljšanja njihove konkurenčnosti, ter izgradnje verige HE na spodnji Savi. Vanj je povezala šest družb. Družba HSE je torej obvladujoča družba, ostale družbe v skupini pa odvisne družbe. Tako HSE, kot tudi odvisne družbe, so pravno samostojne osebe.

Družba HSE, s sedežem v Ljubljani, Koprška ulica 92, je na dan 31.12.2018 za DEM obvladujoča družba, ki je sestavila skupinsko letno poročilo za leto 2018 za skupino družb, za katere je obvladujoča družba.

Poslovodstvo družbe DEM je v skladu s 545. členom ZGD-1 podalo Poročilo o odnosih do povezanih družb za leto 2018. Poročilo je bilo v skladu s 546. členom ZGD-1 predloženo pooblaščenemu revizorju. Iz poročila izhaja, da: DEM na osnovi okoliščin, ki so ji bile znane v trenutku, ko je bil opravljen pravni posel, ocenjuje, da v navedenih poslih z obvladujočo družbo in z njo povezanimi družbami, ni bila prikrajšana, oziroma v letu 2018 ni bil opravljen noben pravni posel in storjeno ali opuščeno dejanje, ki bi družbi povzročilo škodo in bi to bila posledica vplivanja družbe HSE.

Povezava z odvisnimi, pridruženimi in skupaj obvladovanimi družbami

V DEM imamo lastniške deleže v petih družbah:

▪ HSE Invest	25,0 % lastniški delež
▪ RGP	30,0 % lastniški delež
▪ HESS	30,8 % lastniški delež
▪ MHE Lobnica	65,0 % lastniški delež
▪ PRI	100,0 % lastniški delež

V mesecu novembru 2014 je družba HESS izstopila iz skupine HSE in je zato od takrat naprej obravnavana kot pridružena družba skupine HSE.

Zgoraj omenjeni lastniški deleži, so knjigovodsko prikazani med dolgoročnimi sredstvi kot dolgoročne finančne naložbe.

HSE Invest

HSE Invest d.o.o., družba za inženiring in izgradnjo energetskih objektov je bila ustanovljena 25.4.2002 s sprejetjem Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo. HSE Invest je torej odvisna družba, katere ustanovitelji in družbeniki so družbe HSE, DEM, SENG in SEL, vsaka v enakem deležu.

V podjetju HSE Invest d.o.o., s sedežem na Obrežni ulici 170 v Mariboru imamo v DEM 25 % lastniški delež, kar predstavlja naložbo v višini 80.000 EUR.

RGP – rudarski gradbeni programi

Družba RGP je bila ustanovljena leta 2003 v industrijskem okolju Šaleške doline, v sklopu projekta celovite preobrazbe in prestrukturiranja Poslovnega sistema Premogovnika Velenje z namenom, da: premogovnik izloči vse dejavnosti, ki niso direktno vezane na proizvodnjo premoga, premogovnik poveže skupaj v eno družbo vse gradbene dejavnosti, družbi omogočijo pogoji za uspešno poslovanje in delovanje v ožjem in širšem gospodarskem okolju.

Ključne aktivnosti družbe RGP so:

- izvedba geotehničnih in gradbenih storitev,
- izvajanje zahtevnih sanacij v rudarstvu in gradbeništvu,
- izgradnja podzemnih prostorov,
- proizvodnja specialnih betonskih mokrih in suhih mešanic,
- pridobivanje kakovostnih kamenih agregatov po najsodobnejših okolju prijaznih metodah,
- aktivnosti povezane z širitvijo dejavnosti.

V družbi RGP d.o.o., s sedežem na Rudarski 6 v Velenju imamo 30 % lastniški delež, ki ga je družba pridobila 24.5.2018.

HESS - Hidroelektrarne na spodnji Savi

HESS d.o.o. so 12. februarja 2008 ustanovile družbe HSE, DEM, SENG, Termoelektrarna Brestanica in Gen Energija. Družba HESS je nastala s preoblikovanjem nekdanjega projektnega koordinatorja, t. i. Skupnega podviga, v pravno osebo zaradi transparentnosti vlaganj ter skladnosti s koncesijsko pogodbo in zakonom o koncesiji. HESS bodo imele prednostno nalogo še naprej graditi preostale hidroelektrarne na spodnji Savi z možnostjo nadaljnje izgradnje verige hidroelektrarn na srednji Savi.

DEM so v družbi HESS udeležene s poslovnim deležem v višini 30,8 %.

MHE Lobnica

Maja 2011 sta DEM in družba Hmezad Jeklo d.o.o. ustanovili skupno družbo Mala hidroelektrarna Lobnica, družba za proizvodnjo električne energije d.o.o.

V družbi MHE Lobnica d.o.o., s sedežem na Obrežni ulici 170 v Mariboru imamo v DEM 65 % lastniški delež. Preostali delež v višini 35 % ima drugi družbenik, družba Hmezad Trgovina Žalec d.o.o., ki je v letu 2012 s soglasjem večinskega lastnika DEM zamenjala dosedanjega družbenika družbo Hmezad Jeklo d.o.o..

Glavna dejavnost družbe je proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah. Ostale dejavnosti družbe pa so:

- druga proizvodnja električne energije,
- prenos električne energije,
- trgovanje z električno energijo,
- gradnja vodnih objektov.

Na podlagi družbene pogodbe družbe z omejeno odgovornostjo MHE Lobnica, sta določena naslednja organa družbe: skupščina in direktor. Družba ima tudi prokurista.

PRI - Pomurski razvojni inštitut

DEM so junija 2008 ustanovile PRI z namenom približevanja projekta izgradnje hidroelektrarn na reki Muri zainteresirani javnosti. Ustanovile so ga z željo, da pritegnejo k sodelovanju strokovnjake številnih znanj in z različnih področij delovanja. Sedež inštituta je v Murski Soboti.

Glavna naloga inštituta je predvsem informiranje zainteresirane javnosti o izvajanju strokovnih podlag o energetski izrabi vodnega potenciala na reki Muri (okoljskih tematik, preučevanja flore in favne, pa do študij kmetijstva, gospodarstva in turizma) in njihova predstavitev javnosti.

Kratka zgodovina gradnje dravskih elektrarn

Energetski časovni tok moči od Fale do Formina

Sklenjena veriga osmih elektrarn na Dravi je bila zgrajena v obdobju od leta 1918 do leta 1978, že izvedene in načrtovane prenove pa moči dravskih elektrarn ohranjajo še za mnoga desetletja tretjega tisočletja.

Prva dravska hidroelektrarna v Sloveniji, **HE Fala**, je bila v času svojega nastanka ob zaključku prve svetovne vojne najmodernejša in najmočnejša hidroelektrarna na območju vzhodnih Alp in v srednji Evropi ter nosilec industrijskega razvoja in električnega omrežja v osrednji in severovzhodni Sloveniji.

Zgrajena HE Fala leta 1918

Gradnja HE Mariborski otok

Med drugo svetovno vojno sta nastajali **HE Dravograd** in **HE Mariborski otok**, rečni elektrarni stebrnega tipa. V HE Dravograd, ki je med vojno že delovala, so bila leta 1945 izvedena obsežna obnovitvena in dopolnitvena dela, s katerimi so bile odpravljene posledice bombardiranja in so omogočila delovanje prvih dveh turbin. V HE Mariborski otok, ki je bila po vojni opuščeno gradbišče, je prva turbina začela obratovati leta 1948, do leta 1960 pa sta se ji pridružili še dve turbini.

Prva v celoti po vojni zgrajena elektrarna je bila **HE Vuzenica**, ki je začela obratovati leta 1953. Leta 1956 ji je sledila **HE Vuhred** in nato leta 1960 še **HE Ožbalt**. Elektrarne, zgrajene na reki Dravi med Dravogradom in Mariborom, razen HE Fala, so vse stebrnega tipa, pri čemer so turbinski stebri in pretočna polja postavljeni v rečno strugo.

HE Zlatoličje, zgrajena v letih med 1964 in 1969, je bila prva elektrarna rečno-kanalskega tipa. Elektrarna, ki ji vodo zagotavlja 17,2 km dolg dovodni kanal od zajezitve v Melju, voda pa se v strugo Drave vrača po 6,2 km dolgem odvodnem kanalu, je najmočnejša HE v Sloveniji. Dobro petino vse energije, ki jo v omrežje oddaja družba Dravske elektrarne Maribor, proizvede HE Zlatoličje. Kanalskega tipa je tudi **HE Formin**, ki je začela obratovati leta 1978. Njen veliki akumulacijski bazen povečuje prilagodljivost obratovanja in zagotavlja večjo proizvodnjo v konicah.

Zmogljivosti najstarejše dravske elektrarne, HE Fala, so bile leta 1977 povečane z dograditvijo osmega agregata. Leta 1991 sta bila zgrajena še dva nova agregata, ki sta nadomestila proizvodnjo sedmih najstarejših, zaradi dotrajanosti opuščeni agregatov. V zadnjih dveh desetletjih je bilo prenovljenih tudi preostalih pet gornje dravskih elektrarn, s čimer sta bili povečani zmogljivost in konična moč vsake elektrarne, skupno povečanje pa je primerljivo z obratovanjem še ene dodatne elektrarne.

Fala – tehniška dediščina

Dediščina dravske energetike: ohranjena za zanamce

Na območju najstarejše hidroelektrarne na Dravi, ki prenovljena deluje še danes, je za obiskovalce urejen monumentalni prostor prvotne strojnice z ohranjeno horizontalno Francisovo turbino.

Obnovljena turbina z delno odprtim turbinskim pokrovom omogoča vpogled v način delovanja elektrarne in spreminjanja energije vode v mehansko energijo.

Stari del HE Fala je bil za pomembno tehniško dediščino razglašen leta 1986. Ko so se prvotni agregati 10 let kasneje dokončno ustavili, so Dravske elektrarne Maribor v sodelovanju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območno enoto Maribor, poskrbele za obnovo strojnice z vsemi ohranjenimi generatorji in vso pomožno opremo. Informativna in izobraževalna postavitev je obiskovalcem vrata odprla leta 1998. Odtlej si jo vsako leto ogleda okoli 5000 obiskovalcev, ki lahko ob strokovnem vodenju in filmski predstavitvi primerjajo nekdanje in sedanje delovanje elektrarne. Leta 2008 je bil muzejski del HE Fala z odlokom vlade Republike Slovenije razglašen za kulturni spomenik državnega pomena.

Posebna pozornost, ki jo Dravske elektrarne Maribor namenjajo ohranjanju tehniške dediščine, je pomemben del družbeno in okoljsko odgovornega ravnanja. Razumevanje vpetosti v okolje poleg ekologije vključuje tudi spoštovanje kulturnih in tehniških vrednot.

Značilnosti prve dravske hidroelektrarne v Sloveniji, HE Fala, nekoč in danes:

Prvotna moč prve dravske hidroelektrarne leta 1918 je bila 20 MW (5 agregatov po 4 MW) in šele leta 1932 je bila dokončno dograjena še z dvema agregatoma po 7 MW, kar je povečalo moč elektrarne na 34 MW. Današnja moč HE Fala je 58 MW.

Na začetku delovanja je bila opremljena z vodoravnimi Francisovimi turbinami, kjer sta bila po dva turbinska tekača nameščena v enem ohišju. Danes obratujejo trije agregati z navpično Kaplanovo turbino.

Najmočnejša elektrarna svojega časa je bila zgrajena tako, da je bila strojnica z agregati postavljena ob levo brežino, v rečni strugi pa so bila zgrajena pretočna polja in ob desni brežini splavnica.

Poslanstvo, vizija in vrednote

Energija iz narave za človeka in naravo v sedanjosti in prihodnosti

Čista in okolju prijazna energija DEM predstavlja skoraj četrtnino v Sloveniji proizvedene električne energije. Delovanje družbe, ki večino svoje dejavnosti opravlja na reki elektrarn, temelji na učinkovitih procesih, ki potekajo z minimalno obremenitvijo virov in okolja. Pomembni načeli delovanja sta zanesljivost partnerskega sodelovanja na vseh področjih in prilagodljivost izzivom zaposlenih, lastnikov in zunanjega okolja. Na področju hidroenergetske dejavnosti družba celovito obvladuje in trži vse procese, skrb za okolje pa je vselej kriterij presoje delovne in ekonomske uspešnosti – pri obstoječih zmogljivostih in tistih, ki jih še namerava vzpostaviti.

Poslanstvo

DEM so vodilno podjetje na področju učinkovite izrabe obnovljivih energetskega virov v Sloveniji, ki s svojo razvojno naravnostjo zagotavlja kakovostno energijo na okolju prijazen način, s ciljem ekonomske uspešnosti in skladnega trajnostnega razvoja okolja in tržišča, na katerem deluje.

Vizija

Z učinkovito izrabo obnovljivih virov in optimalno razporeditvijo lastnih resursov ohraniti položaj vodilnega hidroenergetskega sistema v Sloveniji, hkrati pa se s strateškimi partnerstvi in smiselno širitvijo dejavnosti uveljavljati na tržno zanimivih področjih.

Vrednote

Učinkovitost

Zanesljivost

Prilagodljivost

Celovitost

Okoljska odgovornost

Strateške usmeritve družbe

Ključni strateški cilji družbe izhajajo iz Razvojnega načrta družbe in skupine HSE 2016 – 2020 ter iz dolgoročnih projekcij poslovanja družbe DEM za obdobje 2019 – 2030.

Ključni strateški cilji družbe DEM za obdobje 2019 – 2021 so sledeči:

V okviru **varne in zanesljive proizvodnje ter izgradnje novih proizvodnih zmogljivosti**:

- Zagotavljanje zanesljive in nemotene proizvodnje električne energije:
  - Zagotavljanje razpoložljivosti naprav in opreme;
  - Zanesljivost obratovanja;
  - Maksimalno izkoriščanje danega vodnega potenciala.
- Izvajanje optimalne in skupne politike vzdrževanja:
  - Vzdrževanje večine HE objektov v skupini HSE;

- Zagotavljanje varnega obratovanja HE;
- Monitoring objektov in naprav.
- Vlaganje v izgradnjo novih in v posodobitev obstoječih energetskih objektov:
  - Izvajanje postopkov za pridobitev dovoljenj za gradnjo novih objektov (hidro, veter, sonce);
  - Izvedba načrtovanih investicij v nove proizvodne zmogljivosti;
  - Obnovev obstoječih kapacitet in povečanje moči.
- Skrb za trajnostni razvoj;
- Maksimalno izkoriščanje naravnih danosti reke Drave in njenih pritokov;
- Racionalna izraba hidroenergetskega potenciala z malimi HE;
- Postati nosilec hidroenergetskega stebra v skupini HSE;
- Zagotavljanje vseh pogojev (kadri, organizacija, finance) za izvedbo strateških projektov.

V okviru [racionalizacije poslovanja](#):

- Zagotavljanje konkurenčnosti z zniževanjem stroškov poslovanja.

V okviru [upravljanja s človeškimi viri](#):

- Skrbeti za izobražene, kompetentne, zadovoljne in motivirane zaposlene;
- Zagotavljati optimalno število zaposlenih;
- Zagotavljati optimalno kadrovsko strukturo;
- Skrbeti za nenehno usposabljanje;
- Skrbeti za kakovost delovnega življenja.

V okviru [upravljanja s finančnimi viri](#):

- Zagotavljati kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost;
- Obvladovati finančna tveganja;
- Zagotavljati optimalne vire financiranja;
- Voditi optimalno finančno politiko;
- Optimirati strukturo virov financiranja in kapitalsko sestavo.

Politika sistema vodenja

Obseg delovanja sistema kakovosti v DEM zajema:

- Sistem kakovosti skladno s standardom ISO 9001;
- Sistem ravnanja z okoljem skladno s standardom ISO 14001;
- Sistem varnosti in zdravja pri delu skladno s standardom OHSAS 18001;
- Sistem informacijske varnosti po ISO IEC 27001;
- Sistem neprekinjenega poslovanja in
- Certifikat družini prijazno podjetje.

Gre za enoten sistem, ki smo ga poimenovali sistem vodenja kakovosti. Zavezali smo se, da bomo vsi, vsak na svojem področju in skupaj, dosledno uresničevali ter nenehno izboljševali naš sistem dela in tako bomo prispevali k uspešnemu delovanju družbe. Nenehno izboljševanje sistema vodenja se izvaja na več področjih in nivojih. Izhaja iz analize delovanja posameznih procesov, medsebojnih povezav med procesi in delovanje vseh procesov kot celote. Popravljalni ukrepi ali izboljšave se izvajajo preko korektivnih in preventivnih ukrepov za izvedbo katerih so odgovorni lastniki in skrbniki procesov.

Sistem kakovosti

V letu 2018 so bile aktivnosti na področju vzdrževanja sistemov vodenja usmerjene na prehod na novi verziji standardov ISO 9001:2015 in ISO 14001:2015 in na obvladovanja sistemske dokumentacije procesov in ukrepov za nadzor sistemov vodenja v dokumentnem sistemu DMS BC. V ta namen smo najprej izvedli štiri delavnice za lastnike ter skrbnike procesov in notranje presojevalce glede zahtev novih standardov ISO 9001:2015 in ISO 14001:2015, z namenom učinkovite izvedbe prehoda na novi verziji standardov, ter v sodelovanju s HSE izobraževanje za notranje presojevalce o zahtevah standardov o izvajanju notranje presoje s poudarkom na zahtevah novih standardov ISO 9001:2015 in ISO 14001:2015. Sledila je izvedba notranje presoje vseh procesov v mesecu aprilu in v mesecu juniju izvedba zunanje presoje po vseh standardih s posebnim poudarkom na novih verzijah standardov ISO 9001:2015 in ISO 14001:2015. Na podlagi ugotovljenih neskladnosti na zunanji presoji smo izvedli ukrepe in oddali poročilo presojevalski hiši Bureau Veritas o odpravi vseh neskladnosti v postavljenih rokih. Izvedli smo tudi usposabljanje za lastnike in skrbnike procesov za uporabo modula Sistemi vodenja v DMS BC. Prav tako smo izvedli usposabljanje treh oseb za notranje presojevalce za standard 45001, zaradi sprejetja novega mednarodnega standarda ISO 45001, ki nadomešča standard OHSAS 18001.

Ob tem so se izvajali sestanki Sveta vodenja DEM, za urejanje in usklajevanje izvedb zunanjih in notranjih presoj in Sveta vodenja skupine HSE, kjer so bile glavne aktivnosti usmerjene v vzpostavitev in delovanje modula za sisteme vodenja in nadzor procesov vodenja v DMS BC.

Sistem ravnanja z okoljem

V procesu Sistema ravnanja z okoljem smo določili aktivnosti, odgovornosti in pooblastila pri planiranju, delovanju, vrednotenju delovanja in stalnih izboljšavah ravnanja z okoljem. Glavni cilj procesa Sistema ravnanja z okoljem je vzpostaviti sistem podpore pri trajnostnem upravljanju verige HE na reki Dravi na način, da bodo upoštevani trajnostni principi upravljanja ter obveznosti DEM (koncesionarja) v skladu z zahtevami Vodne direktive. Za trajnostno upravljanje verige HE na reki Dravi upoštevamo celoten rečni sistem z vsemi njegovimi medsebojnimi funkcijami in prostorskimi povezavami, pri tem pa poleg energetskih ciljev upoštevamo relevantna področja kot so varstvo narave in voda, varstvo pred poplavami ter drugo rabo.

Okoljske cilje in programe izvajamo v skladu s planom aktivnosti in terminskim planom.

Notranje presoje po posameznih procesih smo izvedli v mesecu aprilu. Potekale so po planu in v skladu z zastavljenimi cilji. Po izvedenih notranjih presojah je bilo delovanje sistema ravnanja z okoljem predstavljeno na vodstvenem pregledu. Zunanjo presajo (prehod na novo verzijo standarda ISO 14001:2015), ki je potekala nemoteno in skladno s planom ter cilji, smo izvedli v mesecu juniju. Ugotovljeno je bilo, da je družba obravnavala vsa priporočila iz predhodne presoje in jih v večini primerov tudi upoštevala. Ena od ugotovitev presojevalske ekipe je, da je sistem vzdrževan in se nenehno izboljšuje.

Proizvodnja in obratovanje

V letu 2018 je bila proizvodnja zaradi boljše hidrologije višja od povečane načrtovane proizvodnje, ki je bila določena s 50 % verjetnostjo srednjih mesečnih pretokov preteklih let, kakor tudi od proizvodnje, ki ustreza t. i. bilančnim pretokom.

Osnovni hidrološki podatki

Reka Drava izvira na Toblaškem polju v Italiji na nadmorski višini 1.200 m. V Slovenijo priteče pri Dravogradu na nadmorski višini 339,30 m. Skupna dolžina struge znaša 718 km. V Sloveniji je dolžina reke Drave 133 km s padcem 148,3 m. Povprečni srednji letni pretok na elektrarni Mariborski otok znaša 297 m³/s, medtem ko bilančni pretok, s katerim se izračuna možna proizvodnja, znaša 271 m³/s in predstavlja 30 letno povprečje pretoka na profilu HE Mariborski otok. Glede na navedeno se izračunava letna proizvodnja reke, v upravljanju DEM in znaša 2.646 GWh, oziroma 31 % celotnega energetskega potenciala reke.

Reka Drava zajema v svojo strugo padavinsko območje 14.564 km². V Italiji, Švici in v Avstriji znaša to območje 10.964 km², v Sloveniji 2.700 km² in ostanek na Hrvaškem. V zgornjem delu padavinskega območja je reka Drava izrazito alpska reka, kar pomeni, da so največji pretoki v mesecih, ko se topi sneg (april, maj in delno junij). V spodnjem delu (v Sloveniji) pa kaže značaj dolinske reke in ta značaj pride do izraza pri padavinah, ki trajajo dalj časa (tri ali več dni), ko nastanejo lokalni dotoki tudi do vrednosti polovice dotoka iz Avstrije (v jeseni).

Koristna vsebina bazenov v dovoljenem nihanju znaša v Sloveniji 13.892.000 m³. Iz bazenov je možno pri idealnih pogojih, pridobiti 2.652 MWh električne energije.

Izvir Drave na Toblaškem polju

Osnovni podatki o napravah

Osnovni tehnični podatki elektrarn

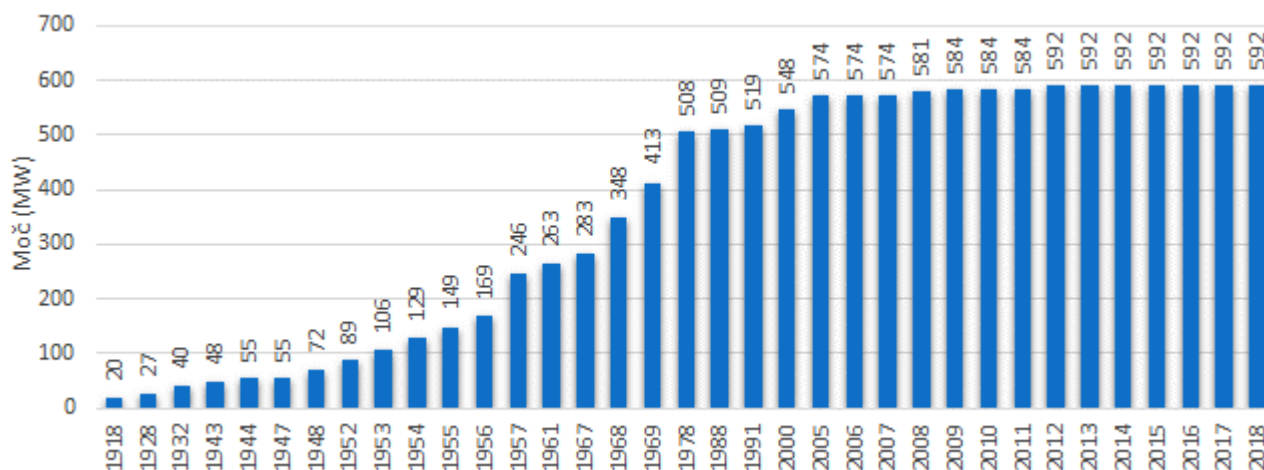
Elektrarna	Začetek obratovanja	Število agr.	Statični padec (m)	Nazivni turbinski pretok (m ³ /s)	Nazivna moč turbin (MW)	Moč na pragu (MW)	Navidezna moč generatorjev (MVA)	Letna proizvodnja (GWh)	Koristna akumulacija (10 ⁶ m ³)
Dravograd	29.12.1943	3	8,94	405	25,6	26,2	36	142	1,034
Vuzenica	30.12.1953	3	13,73	550	56	55,6	78	247	1,806
Vuhred	06.06.1956	3	17,41	550	73,7	72,3	90	297	2,229
Ožbalt	17.09.1960	3	17,42	550	74,2	73,2	90	305	1,42
Fala	06.05.1918	3	14,6	525	59,8	58	74	260	0,533
Mariborski otok	05.09.1948	3	14,2	550	61,5	60	78	270	2,188
Zlatoličje	13.10.1968	2	33	530	136,5	126	170	577	0,183
Formin	01.07.1978	2	29	500	118	116	148	548	4,499
Skupaj		22	148,3		605,2	587,3	764	2.646	13,892
MHE Melje	1988	2	8,2	33	2,63	2,26	3,42	8,69	
MHE Markovci	2012	2	10,7	10	0,9	0,9	1,112	4,06	
MHE Ceršak	1955	2	3	27,3	0,74	0,65	1	4,32	
MHE Skupaj		6			4,27	3,81	5,532	17,07	
SE Dravograd	2012					0,041	0,041	0,042	
SE OCV 3	2013					0,026	0,026	0,028	
SE Zlatoličje	2011					0,777	0,777	0,893	
SE Formin	2012					0,112	0,112	0,123	
SE Skupaj						0,955	0,955	1,086	
DEM SKUPAJ		28			609,45	592,065	770,487	2.664,06	13,892
MHE Ruše*	2012	2	10	1,4	0,106	0,1	0,159	0,53	

* MHE Ruše samostojna pravna enota v solastništvu DEM in Hmezad Trgovine Žalec d.o.o..

Porast moči dravskih elektrarn

Moč agregatov dravskih elektrarn se je od leta 1918, ko so pričeli obratovati prvi agregati elektrarne Fala do leta 2000, ko je bila zaključena prva faza prenove elektrarn na Dravi (elektrarne Dravograd, Vuzenica in Mariborski otok), povečala iz 20 MW na 548 MW. V letu 2005 pa je bila zaključena še prenova agregatov na elektrarni Ožbalt in elektrarni Vuhred in je moč elektrarn na pragu znašala 574 MW. Od julija 2007 do junija 2009 je potekala prenova agregata 2 na elektrarni Zlatoličje. Po prenovi je povečana moč elektrarne Zlatoličje na pragu za 6 MW. V letu 2008 je pričel z obratovanjem novi agregat na Jezu v Melju z močjo 1,6 MW na pragu. Moč agregatov na pragu je ob koncu leta 2011 znašala 584 MW. V letu 2012 je bila končana prenova agregata 1 HE Zlatoličje, s katero je bila povečana moč HE Zlatoličje na pragu na 126 MW. Prav tako sta v letu 2012 pričela z obratovanjem agregata MHE Markovci z močjo na pragu 0,900 MW. Tako je ob koncu leta 2012 moč na pragu skupaj s sončnimi elektrarnami znašala 592 MW, kar velja tudi za leto 2018.

Porast moči agregatov

Pretoki

Srednji pretok reke Drave na elektrarni Mariborski otok je v letu 2018 znašal 311 m³/s, kar predstavlja 115 % bilančnega pretoka, ki znaša 271 m³/s. Povečane pretoke, ko je bilo potrebno uvesti ukrepe predvidene ob visokih vodah smo v letu 2018 zabeležili štirikrat.

Pretoki so bili v večini nad načrtovanimi. V letu 2018 smo imeli 161 dni pretoke večje od bilančnega.

Letni diagram pretoka 2018

Proizvodnja v letu 2018

Proizvodnja elektrarn, ki je načrtovana v elektroenergetski bilanci je tista proizvodnja, ki jo elektrarne lahko dosežejo, če so stalno obratovalno sposobne in je mesečni dotok enak tistemu, ki ustreza 57 % verjetnosti nastopanja srednjih mesečnih pretokov. Za leto 2018 je bila proizvodnja načrtovana s 50 % verjetnostjo nastopanja srednjih mesečnih pretokov.

V letu 2018 so agregati dravskih elektrarn skupaj proizvedli 2.929.326.432 kWh ali 105 % načrtovane proizvodnje. Pri tem negativni saldo z 110 KV ni upoštevan. Skupaj z saldov pa 2.929.495.362 kWh.

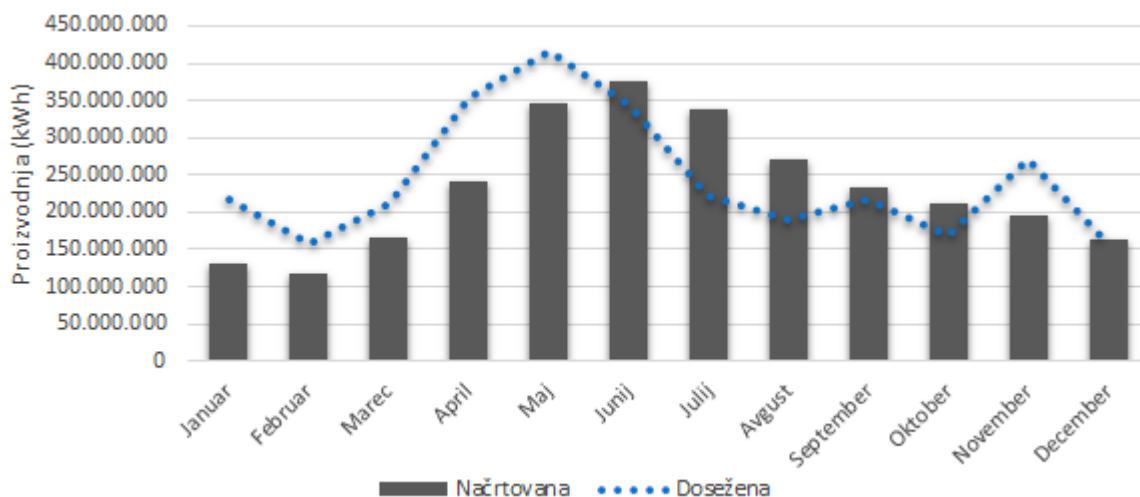
Veliki agregati so proizvedli 2.912.713.771 kWh, agregati MHE so proizvedli 15.586.870 kWh in sončne elektrarne 1.025.791 kWh proizvodnje. Vsa električna energija je bila oddana HSE-ju.

Proizvodnja po mesecih v letu 2018

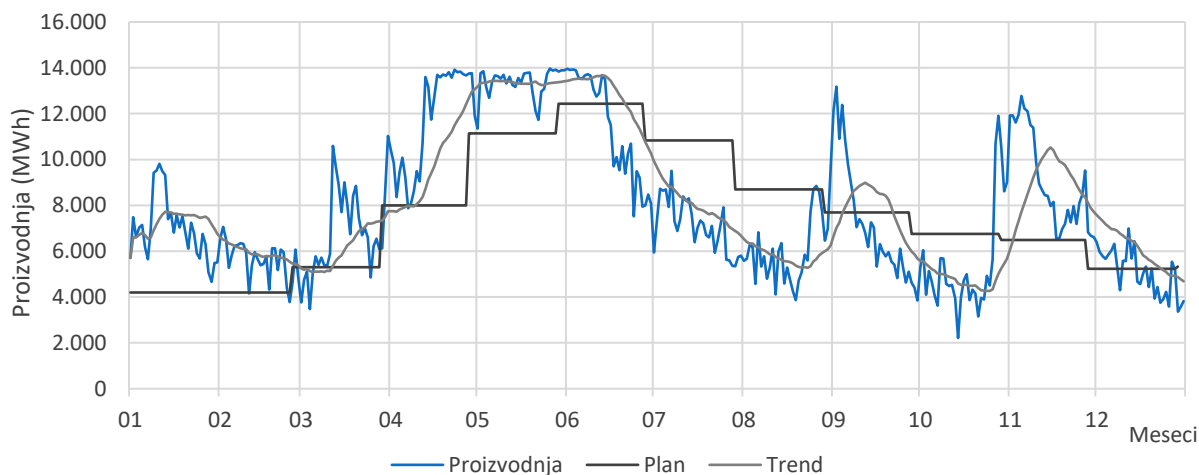
Mesec	Proizvodnja (kWh)			Skupaj
	velike HE	male HE	SE	
Januar	216.741.971	985.989	41.900	217.769.861
Februar	157.608.934	870.611	27.288	158.506.835
Marec	210.683.494	1.363.717	65.977	212.113.191
April	352.879.512	2.147.352	126.900	355.153.768
Maj	414.292.958	2.363.135	129.898	416.785.996
Junij	342.045.685	1.306.305	117.474	343.469.470
Julij	220.257.933	1.380.783	119.735	221.758.458
Avgust	187.588.060	1.274.795	130.232	188.993.095
September	214.559.032	1.582.095	107.663	216.248.799
Oktober	167.973.520	654.249	85.853	168.713.632
November	271.574.255	604.832	36.804	272.215.902
December	156.508.417	1.053.007	36.067	157.597.503
Skupaj	2.912.713.771	15.586.870	1.025.791	2.929.326.432

Načrtovane proizvodnje nismo presegle v mesecih junij, julij, avgust, september, oktober in december. V vseh ostalih mesecih pa je bila proizvodnja višja od načrtovane.

Proizvodnja v letu 2018 po mesecih in primerjava s planom

Letni diagram proizvodnje 2018

Podatki o proizvedeni in porabljeni električni energiji v elektrarnah v letu 2018

		Dravograd	Vuzenica	Vuhred	Ožbalt	Fala	Mariborski otok	Zlatoličje	Formin	MHE	SE	Skupaj VHE	Oddano HSE
Bilanca	[kWh]	143.480.000	251.870.000	330.030.000	341.350.000	265.020.000	278.990.000	603.800.000	558.310.000	19.460.000	1.087.000	2.772.850.000	
Proizvodnja generatorjev	[kWh]	148.226.699	275.615.323	352.560.808	359.644.714	287.845.079	293.122.998	650.637.387	584.835.077	15.955.577	1.139.246	2.952.488.085	2.969.582.908
Prag	[kWh]	145.770.472	271.820.076	349.613.266	355.995.234	281.865.869	287.264.202	640.763.978	579.620.674	15.586.870	1.025.791	2.912.713.771	2.929.326.431
Poraba	[kWh]	2.456.227	3.795.247	2.947.542	3.649.480	5.979.210	5.858.796	9.873.409	5.214.403	368.707	113.455	39.774.314	
Lastna poraba-lastni vir	[kWh]	657.783	947.296	1.225.471	1.124.799	1.169.984	2.400.613	1.024.744	0	353.479	0	8.550.689	
Oddaja v omrežje 110 kV	[kWh]	146.061.632	271.820.167	349.613.591	355.995.573	282.249.060	287.975.011	641.243.028	579.620.827	0	0	2.914.578.889	
Prejem iz omrežja 110 kV	[kWh]	291.160	91	325	339	383.191	710.809	479.050	153	0	0	1.865.118	
Lastna poraba iz distribucije	[kWh]	22.981	119.144	150.394	158.059	0	6.450	382.483	601.068	60.460	10321	1.440.579	
Jalova proizvodnja	[kVArh]	-15.252.979	-29.256.463	-36.877.133	-34.782.759	-30.072.775	-33.580.740	-84.247.666	-50.353.623	-2.496.355	-256.112,31	-314.424.138	
Realizacija	[%]	102	108	106	104	106,356452	103	106	104	80	94	105	
Dobavljena energija HSE	[kWh]											2.912.882.701	2.929.495.361
Negativni saldo iz 110 kV omr.	[kWh]											168.930	168.930

Pokazatelji proizvodnje in faktor K v letu 2018

		Dravograd	Vuzenica	Vuhred	Ožbalt	Fala	Mariborski otok	Zlatoličje	Formin	DEM	Mesec	Faktor K
Neto padec	[m]	8,28	12,98	16,32	16,31	13,63	13,42	31,72	27,43	140,08	1	0,9949
Skupni pretok	[m ³ /s]	290	307	301	304	316	311	330	321	310	2	0,9959
Pretok turbin	[m ³ /s]	262	288	286	287	297	293	283	288	286	3	0,9979
Izkoristek vode	[%]	99,77	99,59	99,59	99,45	99,68	99,74	98,12	98,93	99	4	0,9994
Izgube remonta	[MWh]	322	481	238	736	226	461	3.787	8.020	14.271	5	0,9989
Izgube obnove	[MWh]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0,9999
Izgube defekta	[MWh]	0	14	68	78	0	8	972	0	1.139	7	0,9959
Viški energije	[MWh]	81	1.124	1.698	1.726	978	448	277	263	6.594	8	1,0000
Izgube čiščenja	[MWh]	83	43	98	120	80	181	10.190	804	11.597	9	0,9999
Izgube bazena	[MWh]	2.323	10.047	10.313	10.272	0	12.660	468	9.639	55.723	10	0,9966
Izgube kanala	[MWh]	0	0	0	0	0	0	20.320	16.083	36.403	11	0,9983
Izgube spodnje vode	[MWh]	14.195	12.518	19.808	19.473	23.982	8.265	19.312	19.201	136.754	12	0,9980
Specifična poraba vode	[MW/m ³]	0,0643	0,1087	0,1405	0,1424	0,1094	0,1123	0,2601	0,2319	1,1697	Srednji	0,9980

Proizvodni deleži posameznih elektrarn

Delež proizvodnje posamezne elektrarne v verigi je odvisen od instalirane moči elektrarne, pretoka in padca. Elektrarne zgrajene v rečni strugi (Dravograd, Vuzenica, Vuhred, Ožbalt, Fala in Mariborski otok) so proizvedle 57,77 %, kanalski elektrarni (Zlatoličje in Formin) pa 41,66 % od celotne v omrežje oddane energije. Preostalih 0,57 % v omrežje oddane energije so proizvedle male hidroelektrarne Melje, Markovci in Ceršak ter sončne elektrarne Zlatoličje, Formin, Dravograd in OCV3.

Proizvodnja in delež posamezne elektrarne v letu 2018

Elektrarna	Proizvodnja (kWh)	Delež (%)
Dravograd	145.770.472	4,98%
Vuzenica	271.820.076	9,28%
Vuhred	349.613.266	11,93%
Ožbalt	355.995.234	12,15%
Fala	281.865.869	9,62%
Mariborski otok	287.264.202	9,81%
Zlatoličje	640.763.978	21,87%
Formin	579.620.674	19,79%
MHE Melje	7.977.050	0,27%
MHE Markovci	5.234.237	0,18%
MHE Ceršak	2.375.583	0,08%
Sončne elektrarne	1.025.791	0,04%
Skupaj	2.929.326.432	100,00%

V času obratovanja elektrarn od leta 1918 do konca leta 2018 (100 let) so DEM oddale v omrežje skupno 147.797.559.564 kWh električne energije.

Skupna proizvodnja posameznih elektrarn

Elektrarna	Proizvodnja od začetka obratovanja do leta 2018 (kWh)	Proizvodnja v letu 2018 (kWh)	Proizvodnja od začetka obratovanja vključno z letom 2018 (kWh)	Delež (%)
Dravograd	9.248.604.076	145.770.472	9.394.374.548	6,36
Vuzenica	14.233.860.297	271.820.076	14.505.680.373	9,81
Vuhred	18.598.262.234	349.613.266	18.947.875.500	12,82
Ožbalt	17.132.744.788	355.995.234	17.488.740.022	11,83
Fala	19.409.874.097	281.865.869	19.691.739.966	13,32
Mariborski otok	16.794.264.754	287.264.202	17.081.528.956	11,56
Zlatoličje	28.246.712.802	640.763.978	28.887.476.780	19,55
Formin	20.950.743.287	579.620.674	21.530.363.961	14,57
Melje	176.911.750	7.977.050	184.888.800	0,13
Markovci	27.396.099	5.234.237	32.630.336	0,02
Ceršak	43.443.460	2.375.583	45.819.043	0,03
Velike elektrarne	144.615.066.335	2.912.713.771	147.527.780.106	99,82
Male elektrarne	247.751.309	15.586.870	263.338.179	0,18
Sončne elektrarne	5.415.488	1.025.791	6.441.279	0,004
SKUPAJ	144.868.233.132	2.929.326.432	147.797.559.564	100

* Negativni saldo prejete energije iz 110 kV ni zajet

Zgornja tabela prikazuje skupno proizvodnjo posameznih elektrarn od začetka obratovanja elektrarne do vključno leta 2018 in njihov delež v skupni proizvodnji. Pri tem je potrebno povedati, da so to deleži električne energije oddane v omrežje (prag).

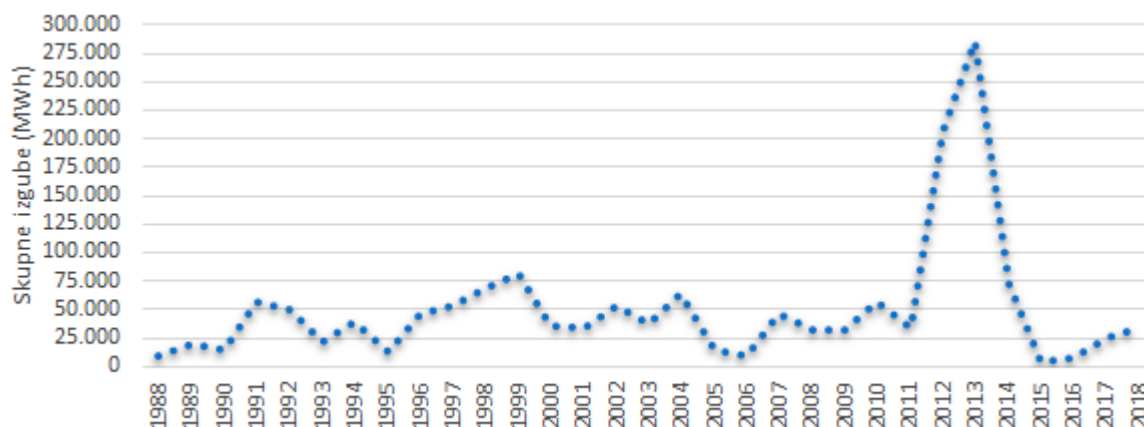
Izgube proizvodnje

Izgube proizvodnje je izgubljena energija, ko smo vodo zaradi različnih razlogov prelili preko zapornic pri pretoku vode pod pretočno zmogljivostjo agregatov.

Izgube nastopajo zaradi defektov, remontov, prenov, čiščenja turbinskih vtokov.

Skupne izgube v letu 2018 znašajo 1,15 % od v omrežje oddane električne energije ter ustrezajo dolgoletnemu povprečju.

Skupne izgube velikih hidroelektrarn od leta 1988 do leta 2018

Izgube v letu 2018 po vrstah izgub in po elektrarnah

Izgube (MWh)	Izgube remonta	Izgube defekta	Viški energije	Izgube čiščenja	Skupaj
Dravograd	322	0	81	83	486
Vuzenica	481	14	1.124	43	1.662
Vuhred	238	68	1.698	98	2.102
Ožbalt	736	78	1.726	120	2.660
Fala	226	0	978	80	1.284
Mariborski otok	461	8	448	181	1.098
Zlatoličje	3.787	972	277	10.190	15.222
Formin	8.020	0	263	804	9.087
DEM	14.271	1.139	6.594	11.597	33.601
DEM (%)	42%	3%	20%	35%	100%

Skupno je bilo na elektrarnah v letu 2018 prelite vode za 33.601 MWh električne energije. Največ izgub je nastalo zaradi revizij agregatov. V letu 2018 izstopajo tudi izgube, ki so nastale na elektrarni Formin in Zlatoličje v začetku leta zaradi opravljanja revizije agregata in izgube, ki so nastale zaradi čiščenja plavja.

Izgube zaradi defektov

Izgube nastanejo, kadar zaradi izpadlega agregata razpoložljive vode ni možno izkoristiti za proizvodnjo električne energije in jo je potrebno preliti preko zapornic.

Skupaj je bilo zaradi defektov prelite vode za 1.139 MWh električne energije.

Izgube zaradi remontov

Izgube zaradi remontov nastanejo takrat, ko so pretoki v času opravljanja remontov in revizij večji od požiralne sposobnosti obratujočih agregatov. Praviloma se dela izvajajo v prvih dveh mesecih leta, ko so statistično pretoki najmanjši. V začetku leta smo pričeli z revizijami in remontom in zaradi večjih pretokov in potreb elektroenergetskega sistema je nastalo nekaj izgub energije, predvsem na kanalskih elektrarnah, kjer je pri zaustavitvi enega agregata zmanjšana pretočnost na polovico in nižja od pretočnosti elektrarn v strugi, kjer se z zaustavitvijo enega agregata zmanjša pretočnost za eno tretjino.

Izgube zaradi čiščenja rešetk turbinskih vtokov

Izgube zaradi čiščenja turbinskih vtokov, nastopijo takrat, ko je potrebno čiščenje turbinskih vtokov zaradi zamašenosti rešetk, vode pa ni mogoče več akumulirati v bazenih elektrarn. V letu 2018 smo izgube zaradi čiščenja zabeležili na vseh elektrarnah. Največ izgub zaradi čiščenja nastane na elektrarni Zlatoličje.

Izgube zaradi viškov energije

Izgube zaradi viškov energije nastanejo, ko pogodbeni partner HSE zahteva zmanjšanje proizvodnje, hkrati zadrževanje vode v akumulacijskih bazenih ni možno, zato je potrebno vodo preliti čez zapornice. Skupaj je bilo zaradi t. i. viškov v letu 2018 izgubljenih 6.594 MWh električne energije.

Dogodki

Vsaka sprememba stanja proizvodnih naprav, zaradi katere je bilo potrebno ukrepanje obratovalnega osebja in spremembe pogojev obratovanja so zapisane kot dogodki. V nadaljevanju je prikazan pregled večjih dogodkov, ki so vplivali na obratovanje, kot so okvare, obdobja visokih voda, prenove agregatov ter remontov in revizije.

Manjša vzdrževalna dela na agregatih in ostalih napravah in odpravo okvar so vzdrževalci po elektrarnah opravili v okviru obratovalnega programa in v nočnem času.

Visoke vode

V letu 2018 smo zabeležili štiri obdobja s povečanimi pretoki, ko je bilo potrebno uvesti obratovanje predvideno ob visokih vodah (navedene so povprečne urne vrednosti pretokov).

Visoka voda od 5.5. do 6.5.2018

Povečani pretoki so bili posledica padavin v Avstriji in Sloveniji. Največji pretok v Sloveniji je bil dne 5.5.2018 ob 5. uri na elektrarni Zlatoličje in sicer 994 m³/s. Največji dotok iz Avstrije smo zabeležili ob 12. uri dne 5.5.2018 in je znašal 744 m³/s.

Visoka voda od 15.5. do 16.5.2018

Povečani pretoki so bili posledica padavin v Avstriji in Sloveniji. Največji pretok v Sloveniji je bil ob 18. uri na elektrarni Zlatoličje in sicer 1.274 m³/s. Največji dotok iz Avstrije smo zabeležili ob 14. uri in je znašal 1.180 m³/s.

Visoka voda od 2.9. do 3.9.2018

Predvsem zaradi padavin na zbirnem področju reke Drave v Sloveniji je prišlo do povečanih lokalnih pritokov v reko Dravo na področju Slovenije, kar je posledično privedlo do obratovanja po pravilniku o visokih vodah. Pretok iz Avstrije je dosegel največjo vrednost 668 m³/s ob 2.0.2018 ob 16. uri v Sloveniji pa na elektrarni Zlatoličje 871 m³/s ob 11. uri.

Visoka voda od 27.10. do 3.11.2018

Predvsem zaradi padavin na zbirnem področju reke Drave v Avstriji je prišlo do povečanih pretokov reke Drave, kar je posledično privedlo do obratovanja po pravilniku o visokih vodah. Maksimalni pretok na meji je bil zabeležen 30.10.2018 ob 13. uri in je dosegel 1.589 m³/s. V Sloveniji je bil maksimalni pretok izmerjen 30.10.2018 ob 8.15 uri na elektrarni HE Fala in je znašal 1.852 m³/s. Dogodek je ustrezal visokim vodam s povratno dobo 5 let.

Remonti in revizije

Remonti in revizije agregatov opravljamo na Dravi praviloma v januarju in februarju, ko so statistično najmanjši dotoki vode. V letu 2018 so revizije potekale po zastavljenem planu.

Vzdrževanje

Za vzdrževanje naprav in objektov smo v letu 2018 porabili 2.675.468 EUR, kar je 33,93 % ali 677.769 EUR več kot v letu 2017. Za nadomestne dele in material za vzdrževanje osnovnih sredstev smo porabili 251.012 EUR, za storitve vzdrževanja pa 2.424.456 EUR, od tega za vzdrževanje neopredmetenih sredstev 277.777 EUR.

Realizacija stroškov vzdrževanja

	2018 (EUR)	%	2017 (EUR)	%	2018/2017
Nadomestni deli in material za vzdrževanje OS	251.012	9,38	217.612	10,89	115,35
Storitve vzdrževanja	2.424.456	90,62	1.780.087	89,11	136,20
Stroški vzdrževanja NNO	2.146.679	80,24	1.527.410	76,46	140,54
Stroški vzdrževanja neopredmetenih sredstev	277.777	10,38	252.677	12,65	109,93
Skupaj stroški vzdrževanja	2.675.468	100,00	1.997.699	100,00	133,93

V strukturi stroškov vzdrževanja storitve vzdrževanja predstavljajo 90,62 %, preostalih 9,38 % predstavljajo stroški materiala za vzdrževanje.

Vse načrtovane revizije agregatov, stikališč in zapornic ter pomožnih tehnoloških sistemov so bile izvedene v načrtovanem obsegu in v planiranem terminskem okviru. Razen navedenih so bila izvedena oziroma so v teku tudi večja načrtovana dela, kot tudi različna vzdrževalna dela na skupnih napravah in tehnoloških sistemih elektrarn v skladu z načrtom vzdrževalnih del.

Večja načrtovana dela na elektrarnah:

- Zamenjava turbinskih olj na agregatih 1. faze obnove – A3 HE Dravograd, A1 HE Vuzenica, A1 HE Mariborski otok;
- HE Dravograd - zaključek prenove pretočnega polja 2;
- A1 HE Vuhred, A2 HE Ožbalt - zamenjava tlačnega cevovoda za servomotorje vodilnika;
- A2, A3 HE Vuhred - zamenjava cevovoda tehnološke vode na tesnilko ter zamenjava merilnika pretoka vode na tesnilko gredi;
- Sanacija kavitacijskih poškodb na lopatah gonilnikov in sifonski oblogi – A3 HE Dravograd, A1 HE Vuzenica, A1 HE Vuhred, A1, A3 HE Ožbalt, A3, A3 HE FA, A2 HE Zlatoličje (PKZ zvarnih mest nad gonilnikovimi lopatami), A1 HE Formin;
- A1, A2 HE Zlatoličje - sanacije tesnilke gredi (montaža naprave proti izločanju vodnega kamna);
- Vzpostavitev daljinskega krmiljenja (iz CV DEM) funkcij primarne regulacije frekvence (FSM) - na HE Dravograd, Vuzenica in Mariborski otok z izvedbo ožičenja med DTR-i in krmilniki agregatov;
- Pregled in preizkus tlačnih posod - A1, A2 HE Ožbalt, A1, A3 HE Fala, A1, A1, A2 HE Mariborski otok, A1 HE Formin;
- Centrifugiranje (čiščenje) turbinskega olja - A1 HE Vuzenica, A1, A2, A3 HE Vuhred, A1 HE Formin;
- A2 HE Ožbalt, A2 HE Fala - sanacija betonskih površin turbinskega iztoka;
- A3 HE Fala, A3 HE Mariborski otok - menjava ventilatorjev za hlajenje energetskega transformatorja TR 110/10KV;
- Izdelava in montaža nove vtočne rešetke turbinskega vtoka MHE Markovci;
- A2 HE Formin - sanacija vtočnih zapornih elementov.

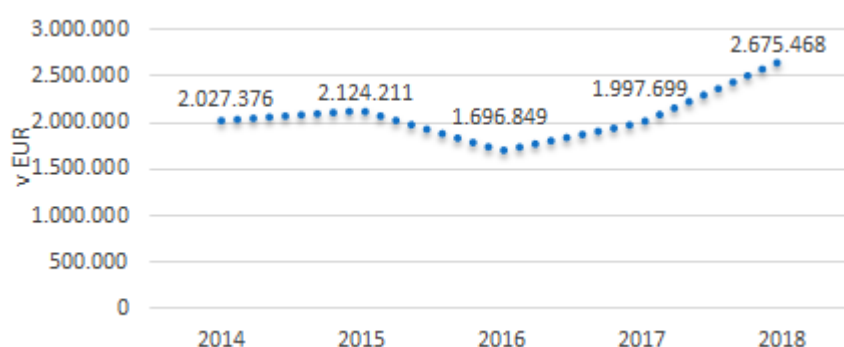
Predstavljena dela so evidentirana kot vlaganja v nepremičnine, naprave in opremo.

Prav tako v lastni režiji v okviru razpoložljivega kadra in strojne opreme izvajamo na objektih DEM košnjo brežin, zatiranje in odstranjevanje podrastja na brežinah, odstranitev vegetacije ter razna t. i. obrtniška dela v okviru vzdrževanja objektov.

Večja nenačrtovana dela, ki so bila izvedena zaradi odprave okvar:

- Sanacija poškodb vtočnih rešetk na agregatih A1 HE Dravograd, A1, A2 HE Vuzenica, A2, A3 HE Ožbalt, A2, A3 HE Fala, A3 HE Mariborski otok;
- SE Zlatoličje - zamenjava razsmernikov sončne elektrarne;
- A2 HE Zlatoličje - sanacija preboj podnožja varovalk - F7 generatorskega izvoda odprava okvare 10kV ločilnika - Q1 generatorskega izvoda, odprava okvare zapaha razbremenilnika;
- MHE Melje AG2 - predelava cevovodov in rezervoarja ter nastavitve pretokov mazalnega olja zaradi pregrevanja ležaja;
- A1 HE Zlatoličje - sanacija puščanja transformatorskega olja;
- A2 HE Formin - popravilo razpok spodnjih statorskih kap, glavnega statorskega navitja generatorja;
- A2 HE Formin - popravilo demagnetizacijskega stikala glavnega generatorja;
- MHE Markovci - popravilo hidravličnega dvigala;
- Jez Melje - priklop rezervnega dizel agregata zaradi okvare dizel agregata;
- A1 HE Zlatoličje - odprava okvare 10kV sinhronizacijskega odklopnika –Q0;
- Izredne razmere – odstranjevanje plavja kot posledica sovпада dveh naravnih dogodkov (vetrolom in visoke vode), za kar smo vkalkulirali 500.000 EUR.

Gibanje stroškov vzdrževanja po letih

Tržni položaj

Značilnosti gospodarskega okolja v letu 2018¹

Proti koncu leta 2018 se je v evrskem območju nadaljevala umirjena rast gospodarske aktivnosti, gospodarska klima se je nadalje nekoliko poslabšala. Upad pričakovanj je bolj izrazit prav v naših največjih trgovinskih partnericah, med katerimi sta Nemčija in Italija v tretjem četrtletju 2018 zabeležili padec BDP.

Umirjanje rasti se bo v evrskem območju predvidoma nadaljevalo tudi v letošnjem letu. Napovedi mednarodnih institucij (IMF, EK, OECD, ECB, Consensus Economics) za evrsko območje in naše trgovinske partnerice so se v zadnjih mesecih nekoliko znižale. Tveganja za uresničevanje napovedi ostajajo pretežno negativna. Med pomembnejšimi so poleg povečevanja zunanjetrговinskih ovir tudi politični in drugi dejavniki znotraj EU, med njimi povezave med javnimi financami in bankami v Italiji ter bližajoči se izstop ZK iz EU. Ob januarški zavrnitvi izstopnega sporazuma v parlamentu ZK se je tveganje t. i. neurejenega izstopa ZK še povečalo. V zadnjem obdobju dodatno tveganje predstavljajo tudi socialni nemiri v nekaterih državah, po občutnih decembrskih zdrsih borznih tečajev pa se je povečala tudi negotovost na svetovnih borznih trgih.

Razmere v slovenskem gospodarstvu so se proti koncu leta 2018 še naprej izboljševale, a bolj umirjeno kot v letu 2017. Hitro povečevanje investicij, predvsem v inženirske objekte, se je nadaljevalo. Država je poleg investicij nekoliko povečala tudi ostale primarne izdatke, a je hkrati ob ugodnih gospodarskih gibanjih in enkratnih prilivih (dividende NLB) opazno povečala javnofinančni presežek. Nadaljevalo se je tudi povečevanje izvoza, a z zmernejšo dinamiko kot v predhodnem letu. Nižja rast izvoza je poleg enkratnih domačih dejavnikov posledica nižje rasti gospodarske aktivnosti v glavnih trgovinskih partnericah. Med razlogi upočasnjevanja gospodarske rasti v glavnih trgovinskih partnericah, ki je nekoliko hitrejša od napovedi mednarodnih institucij, sta povečevanje ovir v zunanji trgovini in delno s tem povezano umirjanje globalne gospodarske rasti.

Kljub vse večjemu pomanjkanju ustreznih delavcev se je nadaljevala razmeroma hitra rast števila delovno aktivnih. Težave pri pridobivanju delavcev na domačem trgu dela se kažejo v vedno večjem zaposlovanju tujih državljanov, ki k rasti skupnega števila delovno aktivnih prispevajo že več kot polovico (v oktobru 57 %) in predstavljajo okoli desetino vseh delovno aktivnih. K rasti števila delovno aktivnih prispeva tudi hitro povečevanje participacije na trgu dela, tudi z vključevanjem tistih, ki do sedaj niso aktivno iskali zaposlitve. Število registriranih brezposelnih se še naprej zmanjšuje, vendar ob počasnejši rasti zaposlovanja iz brezposelnosti kot v 2017. Konec decembra jih je bilo 78.534, v povprečju leta 2018 pa 78.474; to je 7,7 % oziroma 11,5 % manj kot leto prej.

Medletna rast plač je bila v prvih desetih mesecih 2018 (3,4 %) višja kot v enakem obdobju predhodnega leta (2,3 %), kar velja predvsem za zasebni sektor. V zasebnem sektorju na višjo rast vplivajo relativno nizka brezposelnost, postopna rast produktivnosti in dobri poslovni rezultati podjetij. Plače so se medletno najbolj povečale v gradbeništvu, gostinstvu in drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih.

¹ Vir: UMAR

Rast cen življenjskih potrebščin je decembra (1,4 %) precej upadla, v povprečju leta 2018 (1,7 %) pa je bila nekoliko višja kot leto prej. K inflaciji so pretežni del leta poleg storitev pomembno prispevale višje cene naftnih derivatov in hrane. Konec leta pa se je njihov prispevek občutno znižal, zaradi česar je medletna rast cen življenjskih potrebščin vidno upadla. Pod vplivom ugodnih razmer v gospodarstvu pa se je še naprej počasi krepila medletna rast cen storitev, ki je konec leta dosegla 3 %. To je prispevalo k nekoliko višji osnovni inflaciji, ki je bila decembra 1,2-odstotna.

Cenovni dejavniki v letu 2018 niso vidneje vplivali na spremembo konkurenčnega položaja slovenskih izvoznikov na večini tujih trgov. Realni efektivni tečaj do nabora pomembnejših trgovinskih partneric iz evrskega in zunaj evrskega območja je bil lani precej stabilen. Večje spremembe v smeri poslabšanja cenovne konkurenčnosti so bile v letu 2018 le v primerjavi s turškimi konkurenti, zaradi močne deprecijacije turške lire, ki pa se je proti koncu leta nekoliko umirila.

Presežek tekočega računa plačilne bilance se v zadnjih mesecih nekoliko znižuje, a ostaja visok. Njegovo rahlo znižanje je v večji meri posledica nižjega presežka v blagovni menjavi zaradi hitrejši realne rasti blagovnega uvoza od izvoza in poslabšanja pogojev menjave. Presežek tekočega računa je v zadnjih dvanajstih mesecih do oktobra 2018 znašal 3,2 mrd EUR (7,0 % BDP).

Med krediti se še naprej povečujejo predvsem krediti gospodinjstvom, kakovost bančne aktive pa se izboljšuje. Gospodinjstva se zadolžujejo predvsem v obliki stanovanjskih kot tudi potrošniških kreditov.

Količinska bilanca električne energije²

V letu 2018 je bilo v prenosno omrežje skupaj oddano 13.953,6 GWh električne energije, kar je 0,01 % ali 1,1 GWh več kot v predhodnem letu. Termoelektrarne so oddale v omrežje 4.049,1 GWh ali 29,0 %, hidroelektrarne so prispevale 4.421,4 GWh oziroma 31,7 %, Nuklearna elektrarna Krško pa je oddala v prenosno omrežje 5.483,1 GWh ali 39,3 %.

Oddaja električne energije v prenosno omrežje

Oddaja (GWh)	2018	2017	Delež 2018 (%)
DEM	2.912,8	2.311,9	20,87%
HESS	577,8	450,8	4,14%
SEL	365,1	294,5	2,62%
SENG	565,8	667,4	4,05%
TEB	7,1	9,0	0,05%
TEŠ	3.697,7	3.909,0	26,50%
TET	-1,6	-0,2	-0,01%
TE-TOL	346,0	344,0	2,48%
NEK (100 %)	5.483,1	5.966,1	39,30%
OVE in SPTE	0,0	0,0	0,00%
Skupaj	13.953,6	13.952,5	100,00%

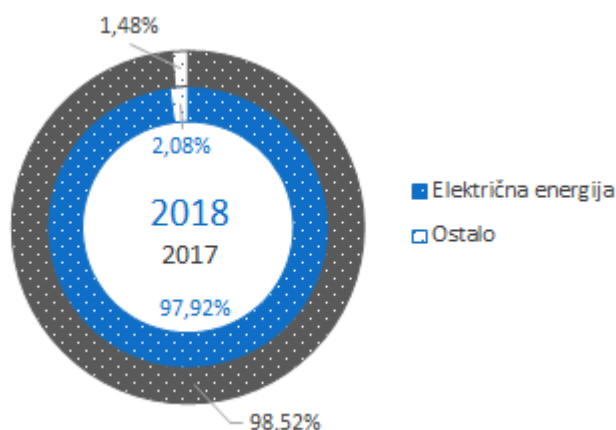
Prodaja in kupci

Struktura čistih prihodkov od prodaje

Družba DEM je v letu 2018 ustvarila **60.389.719 EUR** čistih prihodkov od prodaje, kar je za 7,85 % več kakor v letu 2017, ko so ti znašali 55.991.997 EUR. Na domačem trgu smo ustvarili 99,92 % čistih prihodkov od prodaje, preostalih 0,08 % smo ustvarili na tujem trgu.

² Vir: ELES – Mesečno poročilo o obratovanju prenosnega EES za mesec XII 2018

Struktura čistih prihodkov od prodaje

V strukturi čistih prihodkov od prodaje je z 97,92 % najpomembnejša prodaja električne energije, prihodki od prodaje ostalih proizvodov in storitev pa predstavljajo 2,08 % čistih prihodkov od prodaje.

Električna energija

V družbi večino čistih prihodkov od prodaje ustvarimo s prodajo električne energije. Električno energijo prodamo kupcema **HSE** (ustvarjeni prihodki iz naslova prodane električne energije v letu 2018 znašajo 58.664.954 EUR) ter **Borzen** (ustvarjeni prihodki iz naslova prodane električne energije v letu 2018 znašajo 467.204 EUR).

Ustvarjeni prihodki od prodaje električne energije

Postavka v EUR	2018	2017
Prodaja el. energije iz HE na Dravi	57.954.126	53.918.023
Prodaja el. energije iz MHE	664.001	689.060
MHE Melje	339.822	379.187
MHE Markovci	222.978	200.519
MHE Ceršak	101.200	109.355
Prodaja el. energije iz SE	46.827	42.868
SE Dravograd	1.679	1.504
SE OCV3	1.033	1.072
SE Zlatoličje	42.326	38.810
SE Formin	1.789	1.482
Prihodki iz naslova prejema obratovalne podpore iz MHE in SE (Borzen)	467.204	515.215
Skupaj	59.132.158	55.165.166

Ostala prodaja

S prodajo ostalih proizvodov in storitev smo v letu 2018 ustvarili 1.257.561 EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je 430.730 EUR ali 52,09 % več kot v letu 2017, ko so ti znašali 826.831 EUR. Ostali čisti prihodki od prodaje so sestavljeni iz prihodkov na tujem trgu, prihodkov iz naslova storitev (poslovne storitve, storitve tehnične podpore, nadzor TK omrežja,...), najemnin ter prihodkov od prodaje ostalega trgovskega blaga in materiala.

Ustvarjeni prihodki od ostale prodaje

Postavka v EUR	2018	2017
Prihodki od prodaje ostalega trgovskega blaga in materiala	1.055	396
Prihodki od najemnin	518.623	582.320
Prihodki od prodaje ostalih storitev	691.320	202.321
Prihodki od prodaje storitev na tujem trgu	46.563	41.794
Skupaj	1.257.561	826.831

Nabava in izvajalci

Pri uresničevanju razvojnih in strateških ciljev podjetja so ustrezno usposobljeni in kvalitetni izvajalci ključnega pomena. Postopke nabave v DEM ureja Pravilnik o postopkih naročanja. Pri izvajanju naročil upoštevamo Zakon o javnem naročanju ZJN-3, ki je začel veljati 1.4.2016.

Za učinkovito izvedbo naročil po ZJN-3 so pred družbo mnogi izzivi na strateški in izvedbeni ravni. Za poslovanje skladno z zakonom o javnem naročanju in celostno obvladovanje nabavnih postopkov je potrebna dobra organiziranost ter sodelovanje posameznih služb, ki terja dobro poznavanje zakonodaje s področja javnih naročil in poznavanje prakse DKOM.

Pri izvedbi javnih naročil ustrezno ekonomsko, finančno in tehnično usposobljenost ugotavljamo z ustreznimi pogoji, zahtevami in merili, ki so smiselno povezani s posameznim predmetom javnega naročila.

V DEM težimo k čim večji centralizaciji nabavne funkcije, vendar zaradi narave dela tega ni mogoče v celoti izvajati. Z namenom zmanjševanja drobitve naročil in doseganja boljših ekonomskih učinkov ter posledično racionalizacije poslovanja težimo k zmanjševanju števila izvajalcev.

Pri izvajanju naročil upoštevamo Dogovor družb skupine HSE o politiki izvajanja postopkov skupnega naročanja. Izvajanje postopkov skupnega naročanja blaga, storitev in gradenj je eden od inštrumentov optimizacije in racionalizacije stroškov ter investicijskih vlaganj, tako na ravni posamezne družbe kot tudi skupine HSE.

Zaradi boljše izkoriščenosti obstoječih virov v skupini HSE, tako kadrov kot opreme, se v skladu s Sporazumom o poslovnem sodelovanju pri izvajanju storitev poslužujemo oddaje naročil povezanim družbam v skupini družb HSE, s ciljem pozitivnega prispevka k poslovnemu izidu skupine HSE.

Med poglavitne naloge nabave uvrščamo ustrezno in zakonito izvedbo nabavnih postopkov s ciljem zagotoviti, glede na zastavljena merila in kriterije, najugodnejšega izvajalca storitev ali dobavitelja opreme.

Kakovost dobave materiala in storitev posameznih izvajalcev neposredno vpliva na brežhibno delovanje naših naprav, kar je pogoj za nemoteno proizvodnjo električne energije. Zaradi pomembnosti zagotavljanja nemotene proizvodnje električne energije ima izbor kakovostnih izvajalcev še toliko večji pomen.

Investicije

V letu 2018 smo za investicijska vlaganja namenili **8.207.773 EUR**, kar je 54,51 % ali 2.895.495 EUR več kot v letu 2017. Prevladovale so investicije, ki so nujne za zagotavljanje varne in zanesljive proizvodnje električne energije, za katere smo v letu 2018 porabili 57,13 % vseh investicijskih vlaganj.

Investicijska vlaganja v letu 2018 po skupinah

Investicija	Realizacija (EUR)	Delež (%)
Razvojni projekti	380.064	4,63%
Novogradnje	22.243	0,27%
Rekonstrukcije	1.296.173	15,79%
Študije	149.258	1,82%
Vlaganje v zanesljivost proizvodnje	4.689.384	57,13%
Drobne investicije	165.750	2,02%
Poslovno informacijski sistem	1.013.881	12,35%
Ostalo	491.020	5,98%
Skupaj	8.207.773	100,00%

* Razvojni projekti so podrobneje predstavljeni v okviru poglavja Raziskave in razvoj

Vlaganja v zanesljivost proizvodnje

Za vlaganja v zanesljivost proizvodnje smo v letu 2018 porabili 4.689.384 EUR, predvsem za ohranjanje energetskega potenciala akumulacij verige HE na reki Dravi (črpanje mulja) in dela na odvodnem kanalu HE Formin.

V okviru vlaganj v zanesljivost proizvodnje smo v letu 2018 nadaljevali s projektom zamenjave sekundarnih sistemov na elektrarnah Dravograd, Vuzenica in Mariborski otok, prenavo pretočnih polj (v letu 2018 smo zaključili z obnovo pretočnega polja 2 HE Dravograd) ter pričeli (nadgradnja sistema vodenja HE Vuhred in HE Ožbalt, nadgradnja centra vodenja DEM/HSE,...) oziroma nadaljevali z drugimi projekti obnove in posodobitve opreme in objektov HE.

Zamenjava sekundarnih sistemov HE Dravograd, HE Vuzenica, HE Mariborski otok

Cilj investicije je zagotoviti nadaljnjo visoko razpoložljivost treh HE DEM do leta 2040 oziroma do konca življenjske dobe primarne opreme (iz leta 1995), ki se ocenjuje na 45 let.

Začetek del na projektu sega v leto 2017, ko smo na osnovi INP-031-17/1 pridobili dokument »Idejne rešitve za prenavo sekundarnih sistemov« (HSE Invest, november 2017).

V letu 2018 pa smo na projektu izvedli naslednje aktivnosti:

- Sklenitev pogodbe za izdelavo DIIP in IP (Investicijskega programa) v avgustu 2018 z družbo HSE Invest (rok za izvedbo je bil 31.12.2018 in dokumenta sta tudi izdelana);
- Izdelava posodobljenega in razširjenega INP-031-17/2, ki bolj natančno opredeljuje obseg in potek investicije (dokument je bil s strani HSE 5.10.2018 tudi potrjen);
- Sklenitev pogodbe za »Izvedbo digitalizacije in izdelave podlog za potrebe izdelave odprtega BIM modela« v decembru 2018 z družbo HSE Invest (rok za izvedbo je 31.3.2019).

Glede na planirane aktivnosti pa nismo uspeli pridobiti idejnega projekta. Glavni razlog je bil premislek o smiselnosti uvedbe sodobnega informacijskega pristopa pri projektiranju in v nadaljevanju kot podpora vzdrževalnim aktivnostim. Ker je bila sprejeta pozitivna odločitev, se je pojavila potreba po dodatnem koraku, ki je opisan v 3. alineji.

Prenova pretočnih polj – 1. faza

Načrtovanje prenove pretočnih polj sega v leto 2007, ko je podjetje IBE v sodelovanju s strokovnjaki DEM izdelalo idejno študijo za prenavo pretočnih polj na reki Dravi in na osnovi katere se je vodstvo DEM potem odločilo, da v naslednjih letih obnovi pretočna polja na najstarejših elektrarnah Dravograd, Vuzenica in Mariborski Otok.

Dela na obnovi pretočnih polj so se pričela z rekonstrukcijo obratovalne zapornice pretočnega polja 2 na elektrarni Vuzenica v letu 2009 in nato nadaljevala na naslednjih pretočnih poljih, tako da je trenutno stanje na projektu sledeče:

- Obnova PP2-VZ, zaključena, potekala je v času od septembra 2009 do maja 2011;
- Obnova PP4-VZ, zaključena, potekala je v času od avgusta 2011 do maja 2013;
- Obnova PP1-DR, zaključena, potekala je v času od julija 2012 do avgusta 2014;
- Obnova PP3-VZ, zaključena, potekala je v času od septembra 2013 do marca 2015;
- Obnova PP1-VZ, zaključena, potekala je v času od marca 2015 do maja 2016;
- Obnova PP2-DR, zaključena, potekala v času od maja 2016 do februarja 2018;
- Obnova pretočnega polja 3 in 4 HE Dravograd, razpis za obnovo PP3 v fazi ponovitve;
- Sanacija poškodb in obnova PP4-MO, izdelan idejni projekt sanacije poškodb in obnove obratovalne zapornice, razpisna dokumentacije za izvedbo del v zaključni fazi izdelave.

Obnova pretočnih polj 3 in 4 HE Dravograd

Komisija DEM za izbiro najugodnejšega ponudnika se je zaradi vložene prijave ponudnika Korona in odločitve komisije za preprečevanje korupcije na prvi razpis za obnovo obratovalne zapornice PP3-DR odločila, da postopek razpisa ponovimo z nekoliko spremenjeno in dopolnjeno razpisno dokumentacijo. V sled tega smo v začetku decembra 2018 na portalu BC sprožili nov nabavni zahtevek, s tem, da smo pričetek del obnove predstavili v sredino leta 2019 z rokom zaključka del v decembru 2020.

Sanacija poškodb in obnova pretočnega polja 4 HE Mariborski otok

Konec meseca novembra 2018 smo prejeli idejni projekt (IDP), ki ga je izdelal HSE Invest v sodelovanju s podjetjem Montavar Projekt Ljubljana. IDP bo priložen k razpisni dokumentaciji za izvedbo sanacije in obnovo pretočnega polja, katero izdelujemo v strokovnih službah DEM in je v zaključni fazi obdelave. Izvedbo del s Pričetek izvedbe del je planiran v mesecu maju 2019 in zaključkom v decembru 2020.

Nadgradnja sistema vodenja HE Vuhred in HE Ožbalt

Cilj investicije je zagotoviti visoko razpoložljivost sistemov lokalnega in daljinskega vodenja HE Vuhred in HE Ožbalt za nadaljnjih 15 do 20 let (vsaj do leta 2035). V letu 2018 smo izdelali na podlagi potrjenega INP investicijska dokumenta DIIP in IP in sklenili pogodbi (z izvajalcem HSE Invest) za izdelavo programske opreme za cel projekt in za nabavo fizične opreme za HE Ožbalt. Fizična oprema za HE Ožbalt je bila v celoti nabavljena, za HE Vuhred pa bo nabavljena v letu 2019. V letu 2018 so bili izvedeni FAT-i programske opreme za HE Ožbalt, ki bo zaključen v letu 2019. Projekt bo v celoti zaključen v prvi polovici leta 2020.

Nadgradnja centra vodenja DEM/HSE

Cilj investicije je zagotoviti visoko razpoložljivost skupnega CV DEM in HSE. Na podlagi dokumentov INP, DIIP in IP je bil projekt odobren.

V letu 2018 je bila sklenjena trojna pogodba med partnerjema DEM/HSE in izvajalcem ABB Inženiring d.o.o.. Stroške projekta, kateri bo zaključen v letu 2019, nosita oba partnerja (DEM in HSE) vsak do ene polovice.

Zamenjava/popravilo agregata 2 na MHE Ceršak

Cilj investicije je v zagotavljanju nadaljnega obratovanja na lokaciji MHE Ceršak v prihodnjih letih. V začetku leta 2018 je bila pripravljena razpisna dokumentacija za dobavo opreme. Sama dela vgradnje opreme in zagona so potekala septembra in oktobra in so se končala v skladu s predvidenim terminskim planom in v okviru planiranih sredstev.

Obnova sistema za meritev gladin akumulacij

Cilj investicije je v povečanju natančnosti meritev gladin vode v posamezni akumulaciji. Na podlagi izvedenih IDR v letu 2017 je bila v letu 2018 izdelana projektna dokumentacija PZI za nova vodomerna mesta pred in za pregradami za hidroelektrarne Dravograd, Vuzenica, Vuhred, Ožbalt, Fala, Mariborski otok. V letu 2019/2020 je predvidena postavitev/gradnja predvidenih merilnih mest.

Gradnja sistema za izkoriščanje odvečne toplote agregatov na HE Fala

Tekom leta je bila izdelana projektna dokumentacija, ter izvedeno JN za izvedbo del na HE Fala. Trenutno je že sklenjena pogodba z izbranim izvajalcem del, pri čimer bodo vsa dela zaključena do aprila 2019. Projekt je sofinanciran s strani Evropske unije, kjer DEM sodeluje z ostalimi partnerji iz srednje evropske regije (7 držav, trajanje 2016 - 2019). Projekt predstavlja tudi vlaganje v izboljšanje energetske učinkovitosti na DEM.

Remont in sanacija generatorjev II. faze

Namen investicije je izvedba sanacije vibracij vseh šestih generatorjev na HE Vuhred in HE Ožbalt z namenom zmanjšanja nedopustnih vibracij statorskega paketa in s tem posledično zmanjšanja vibracij na generatorju. V letu 2018 smo izvedli detajlne analize vibracijskega stanja generatorjev, ter razgovore s potencialnimi izvajalci z namenom poiskati najoptimalnejšo rešitev s ciljem zmanjšanja vibracij statorskega paketa in ohišja na posameznih generatorjih II. faze. Konec leta je bilo izvedeno javno naročilo, ter sklenjena pogodba z najustreznejšim izvajalcem za namen izvedbe remonta in sanacije generatorja 3 na HE Ožbalt. Na podlagi ustreznosti izvedene sanacije na generatorju, je predvidena izvedba del še na ostalih petih generatorjih.

Rekonstrukcije

V letu 2018 smo za rekonstrukcije porabili 1.296.173 EUR, kar predstavlja 15,79 % vseh investicijskih sredstev. Glavnino sredstev smo porabili za prenavo jezov Markovci, manjši del pa za prenavo HE Formin.

Prenova jezov Markovci

Izdelan je projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja ter potrebna investicijska dokumentacija. Izbran je tudi izvajalec del. Gradnja mostu čez jezo Markovci je končana. Javni razpis za obnovo pretočnih polj je v teku. Izvedba je predvidena v 2019-2020.

Prenova HE Formin

Za projekt HE Formin so bile v letu 2018 izdelane tehnične podlage, katere so osnova za izdelavo nadaljnje tehnične dokumentacije. Tako je bila izdelana analiza stanja generatorjev v smislu ocene stanja (uporabne življenjske dobe) in podana ocena uporabnosti za naslednji cikel obratovanja po izvedeni prenovi. Prav tako so bile izdelane tehnične podloge (analize) glede stanja dovodnega kanala. Na osnovi izhodišč navedenih analiz, meritev in pregledov, bodo v letu 2019 izdelane Idejne rešitve, ter nadaljevanje IP za prenavo HE Formin.

Novogradnje

MHE Rogoznica

Cilj investicije je povečanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. Za projekt MHE Rogoznica smo pridobili gradbeno dovoljenje v februarju 2018. Na podlagi izdelane razpisne dokumentacije je bila podpisana pogodba z izvajalcem o dobavi in montaži opreme v marcu 2018. Na podlagi trenutnega stanja projekta je zaključek aktivnosti na MHE Rogoznica predviden v sredini aprila 2019.

Poslovno informacijski sistem

V skupini HSE poteka reorganizacija služb informatike s končnim ciljem konsolidacije procesov informatike v skupini HSE v poenoten in obvladovan način izvajanja procesa IT. V sklopu reorganizacije je bilo v letu 2018 na službo IKT DEM preneseno področje zagotavljanja infrastrukturnih informacijskih in komunikacijskih storitev za potrebe družb skupine HSE. Področje podpore uporabnikom in poslovnih rešitev za potrebe družbe DEM je bilo v sklopu reorganizacije preneseno na družbo HSE.

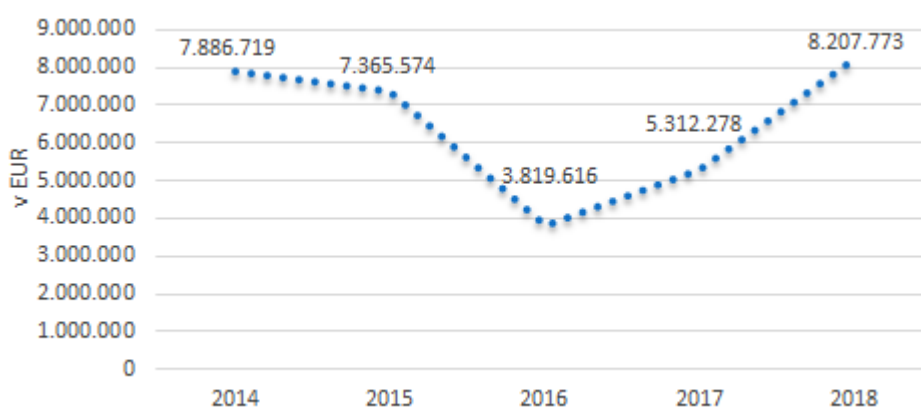
V družbi se zavedamo pomena informacijskih storitev za nemoteno delovanje poslovnih procesov in tehničnih sistemov družb skupine HSE, zato konstantno izvajamo aktivnosti za zagotavljanje nemotene in učinkovitega delovanja infrastrukturnih storitev za potrebe skupine HSE.

Drobne investicije

Zaradi zagotovitve pogojev za nemoten proces proizvodnje, vzdrževanja in poslovanja je potrebno v podjetju izvajati tudi naložbe na področju drobnih investicij.

V letu 2018 je bil v okviru drobnih investicij izveden nakup vozil ter razne opreme za nemoteno obratovanje in delovanje. Prav tako so bila nabavljena razna orodja in naprave ter instrumenti.

Realizacija investicij po letih

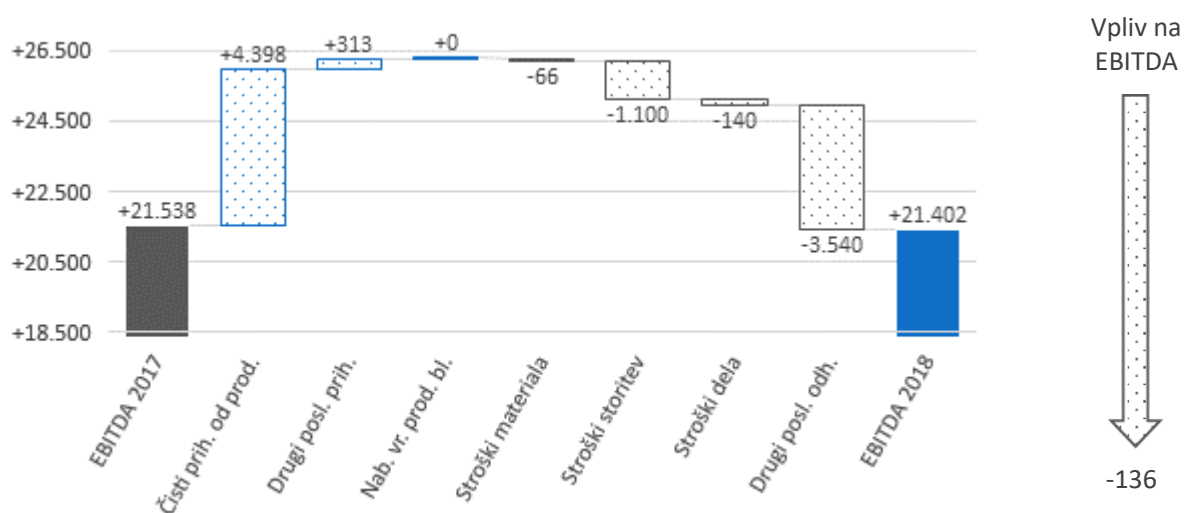
Analiza uspešnosti poslovanja

Poslovanje v letu 2018

Družba DEM je v letu 2018 poslovala v skladu s Poslovnim načrtom za leto 2018, ki je bil sprejet s sklepom edinega družbenika na skupščini dne 22. decembra 2017.

Proizvodnja v letu 2018 je bila zaradi boljše hidrologije višja od povečane načrtovane proizvodnje, ki je bila določena s 50 % verjetnostjo srednjih mesečnih pretokov, kakor tudi od proizvodnje, ki ustreza t. i. bilančnim pretokom. Agregati dravskih elektrarn so skupaj proizvedli 2.929.326.432 kWh ali 105 % načrtovane proizvodnje. Kljub občutno višji proizvodnji v letu 2018 v primerjavi z letom 2017 in s tem višje realiziranim čistim prihodkom od prodaje pa je bil EBITDA v letu 2018 glede na preteklo leto nižji za 135.662 EUR, kar je predvsem posledica višje realiziranih drugih poslovnih odhodkov.

Gibanje EBITDA v tisoč EUR

V letu 2018 je družba realizirala **celotne prihodke** v višini 64.734.960 EUR, ki so za 7,95 % višji, kot realizirani v letu 2017. Najpomembnejši med vsemi prihodki so poslovni prihodki, ki imajo v strukturi vseh prihodkov 94,53 % delež, sledijo finančni prihodki s 5,47 % deležem.

Prihodki v EUR	2018	%	2017	%	2018/2017
Poslovni prihodki	61.193.934	94,53	56.483.393	94,19	108,34
Finančni prihodki	3.541.026	5,47	3.482.084	5,81	101,69
Skupaj	64.734.960	100,00	59.965.477	100,00	107,95

Poslovne prihodke predstavljajo čisti prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki. Družba je v letu 2018 realizirala čiste prihodke od prodaje v znesku 60.389.719 EUR, kar je 7,85 % več v primerjavi z realiziranimi v enakem obdobju lani, zaradi višje realiziranih prihodkov od prodaje električne energije, kar je posledica boljše hidrologije.

Finančne prihodke predstavljajo finančni prihodki iz danih posojil in depozitov ter drugi finančni prihodki iz naslova poročila.

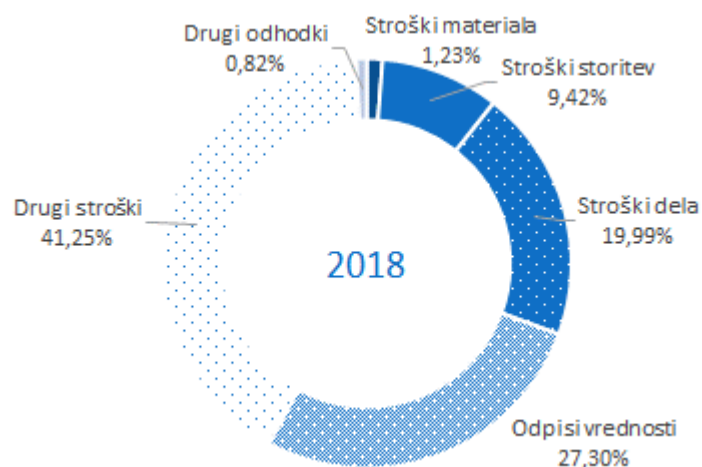
V letu 2018 je družba realizirala **celotne odhodke** v višini 54.758.231 EUR, ki so za 7,99 % višji, kot realizirani v predhodnem letu. Najpomembnejši med vsemi odhodki so poslovni odhodki, ki imajo v strukturi vseh odhodkov 99,95 % delež, delež finančnih odhodkov pa znaša 0,05 %.

Odhodki v EUR	2018	%	2017	%	2018/2017
Poslovni odhodki	54.733.538	99,95	50.674.773	99,94	108,01
Finančni odhodki	24.693	0,05	31.214	0,06	79,11
Skupaj	54.758.231	100,00	50.705.987	100,00	107,99

V primerjavi s predhodnim letom so poslovni odhodki v letu 2018 realizirani za 8,01 % višje, predvsem zaradi višje realiziranih stroškov storitev (storitve vzdrževanja) in drugih stroškov (dajatve za koncesije).

V strukturi poslovnih odhodkov največji delež predstavljajo drugi stroški (41,25 %), sledijo odpisi vrednosti (27,30 %) in stroški dela (19,99 %). Skupni delež stroškov materiala in storitev znaša 10,65 %, drugi odhodki pa predstavljajo 0,82 % vseh poslovnih odhodkov.

Struktura poslovnih odhodkov

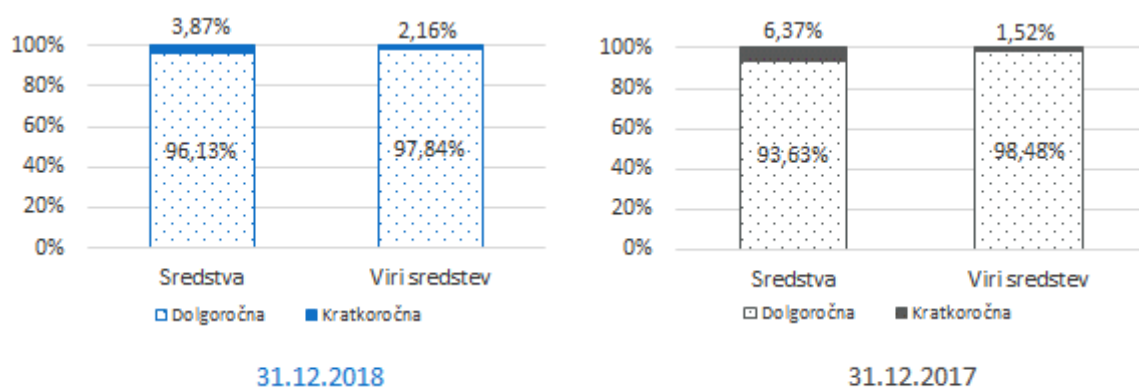
Dosežen **poslovni izid iz poslovanja** v letu 2018 v znesku 6.460.396 EUR, je za 11,22 % višji od realiziranega v preteklem letu.

Čisti dobiček v višini 8.320.493 EUR je za 7,82 % višji v primerjavi z letom 2017. Na višji poslovni izid so predvsem vplivali višji prihodki od prodaje električne energije.

Sredstva družbe na dan 31.12.2018 v znesku 460.054.050 EUR so za 3,95 % ali 18.937.388 EUR nižja v primerjavi s stanjem konec leta 2017. V strukturi sredstev večino (96,13 %) predstavljajo dolgoročna sredstva, med katerimi največji delež zajemajo osnovna sredstva. Kratkoročna sredstva na dan 31.12.2018 predstavljajo 3,87 % vseh sredstev in so v primerjavi s predhodnim letom za 41,64 % ali 12.700.429 EUR nižja, predvsem zaradi nižje vrednosti denarnih sredstev.

Med **virih sredstev** glavnino predstavlja kapital družbe, ki je na dan 31.12.2018 znašal 445.285.553 EUR, kar je za 4,64 % ali 21.673.410 EUR manj glede na stanje konec leta 2017. Razlog za zmanjšanje v primerjavi s preteklim letom je izplačilo bilančnega dobička v znesku 30 mio EUR ustanovitelju. Dolgoročne obveznosti so konec leta 2018 znašale 4.841.650 EUR in so na nivoju dolgoročnih obveznosti predhodnega leta. Stanje kratkoročnih obveznosti je bilo 9.926.847 EUR in je za 36,77 % ali 2.668.531 EUR višje od leta 2017.

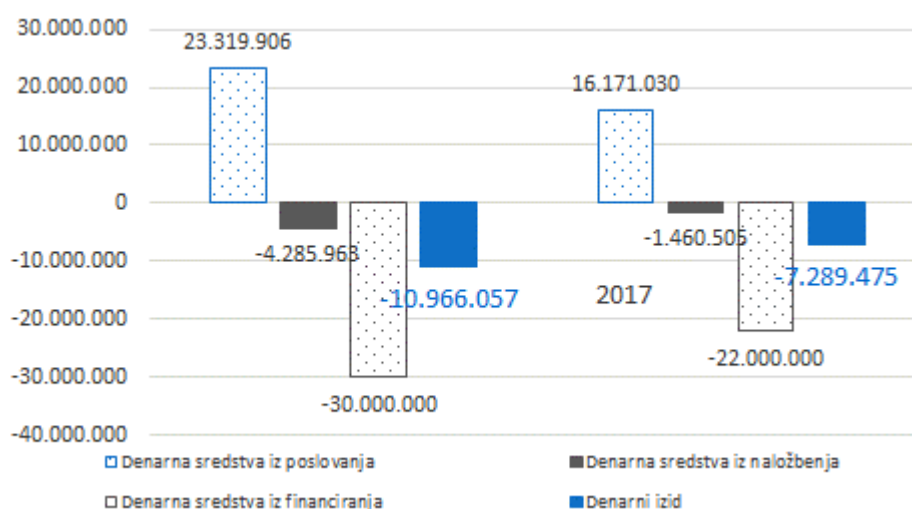
Struktura finančnega položaja

Iz strukture izkaza finančnega položaja družbe je razvidno, da na presečni dan 31.12.2018 družba z dolgoročnimi viri financira dolgoročna sredstva.

V letu 2018 je družba dosegla pozitiven denarni tok iz poslovanja, iz naložbenja in financiranja pa je bil dosežen negativni denarni tok. Denarna sredstva na dan 31.12.2018 so v primerjavi s stanjem konec leta 2017 nižja za 10.966.057 EUR.

Denarna sredstva v EUR

Kapitalska ustreznost

Kapitalsko ustreznost lahko enačimo z investicijsko sposobnostjo družbe. Družba je kapitalsko ustrežna, saj razpolaga z dovolj visokimi dolgoročnimi viri financiranja glede na obseg in vrste poslov, ki jih opravlja ter z ustrežno politiko obvladuje tveganja, ki jim je pri poslovanju izpostavljena.

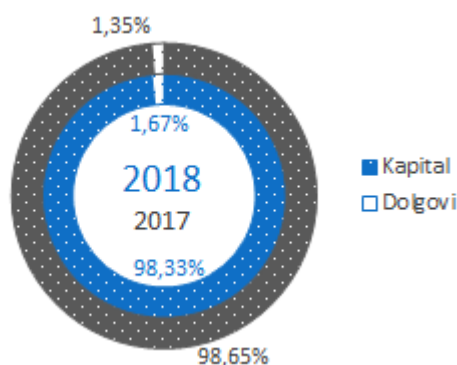
Kapitalska ustreznost družbe

Postavka v EUR	2018	2017
1. Čisti poslovni izid poslovnega leta	8.320.493	7.716.732
2. Preneseni čisti poslovni izid	2.695.744	270.510
3. Zadržani poslovni izid (1 + 2)	11.016.237	7.987.242
4. Kapitalske rezerve	0	0
5. Rezerve iz dobička	39.501.118	64.213.269
6. Skupaj (3 + 4 + 5)	50.517.355	72.200.511
7. Osnovni kapital	395.011.180	395.011.180
Kapitalska ustreznost = 6/7	0,13	0,18

Stanje zadolženosti

Stanje zadolženosti je pomemben pokazatelj poslovno-finančnega položaja družbe.

Dolžniška struktura družbe

Delež dolgov (upoštevane so postavke dolgoročne in kratkoročne poslovne obveznosti iz izkaza finančnega položaja) v financiranju družbe po stanju na dan 31.12.2018 znaša 1,67 %, po stanju na dan 31.12.2017 pa 1,35 %.

Kazalniki družbe

Kazalniki stanja financiranja in investiranja

Postavka	31.12.2018	31.12.2017	2018/2017
Stopnja lastniškosti financiranja	96,79	97,49	99,28
Stopnja dolgoročnosti financiranja	97,84	98,48	99,35
Stopnja osnovnosti investiranja	77,80	76,51	101,68
Stopnja dolgoročnosti investiranja	96,07	93,57	102,67

Konec leta 2018 predstavlja kapital družbe 96,79 % vsega kapitala in obveznosti. Družba se je torej skoraj v celoti financirala s svojimi lastnimi viri, kar pomeni veliko varnost naložb upnikov in stabilnost donosov lastnikov.

Iz tabele je razvidno, da je družba svoja sredstva v višini 97,84 % financirala z dolgoročnimi viri, 2,16 % pa s kratkoročnimi viri.

Prav tako je razvidno, da ima družba v celotnih sredstvih 77,80 % delež nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev, vsa dolgoročna sredstva pa konec leta 2018 predstavljajo 96,07 % celotnih sredstev družbe.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

Postavka	31.12.2018	31.12.2017	2018/2017
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	1,24	1,27	97,64
Koef. neposredne pokritosti kratk. obv. (hitri koef.)	0,77	2,56	30,03
Koeficient pospešene pokritosti kratk. obv. (pospešeni koef.)	1,75	3,97	44,03
Koeficient kratk. pokritosti kratk. obv. (kratk. obv.)	1,79	4,20	42,67

Iz tabele je razvidno, da je družba v letu 2018 z lastnimi viri financirala vsa svoja stalna sredstva po neodpisani vrednosti. Razvidno je tudi, da družba v opazovanem obdobju z likvidnimi sredstvi ni pokrivala vseh svojih kratkoročnih obveznosti.

Koeficient pokritja kratkoročnih obveznosti z likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družbe je konec leta 2018 znašal 1,75. Družba je torej v opazovanem obdobju v celoti pokrivala svoje kratkoročne obveznosti z dobroimetjem pri bankah (denarnimi sredstvi) in kratkoročnimi poslovnimi terjatvami.

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti pa je konec leta 2018 znašal 1,79, kar pomeni, da je družba s svojimi kratkoročnimi sredstvi v celoti pokrivala svoje kratkoročne obveznosti.

Kazalniki gospodarnosti

Postavka	2018	2017	2018/2017
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,12	1,11	100,31

V letu 2018 je družba ustvarila 12 % več poslovnih prihodkov, kot so znašali poslovni odhodki. Vrednost koeficienta je v primerjavi z letom 2017 višja, zaradi višjih poslovnih prihodkov.

Kazalniki dobičkonosnosti

Postavka	2018	2017	2018/2017
Koeficient čist dobičkonosnosti kapitala (ROE)	0,018	0,016	112,08
Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)	0,018	0,016	111,91
Dodana vrednost	32.342.346	32.337.900	100,01
Dodana vrednost/zaposlenega	135.041	135.305	99,80

Družba je v letu 2018 ustvarila 1,8 EUR čistega dobička na 100 EUR vloženega kapitala. Vrednost koeficienta je v primerjavi z letom 2017 višja, zaradi višjega čistega poslovnega izida.

Donosnost sredstev leta 2018 v višini 1,8 % je bila v primerjavi s preteklim letom nekoliko višja, zaradi višjega čistega poslovnega izida.

Dodana vrednost leta 2018 se je v primerjavi s preteklim letom zvišala za 0,01 %, zaradi višjih poslovnih prihodkov. Dodana vrednost na zaposlenega leta 2018 je v primerjavi s preteklim letom nižja za 0,20 %.

Upravljanje s tveganji

Tveganje je možnost pojavitve negativnega ali negotovost nastanka pozitivnega dogodka, ki bo neugodno vplival na doseganje opredeljenih ciljev.

Osnovni namen delovanja in poslovanja družbe DEM je doseganje strateških in operativnih ciljev na podlagi učinkovitega, uspešnega ter s predpisi usklajenega delovanja. Pri tem družba vedno posluje v tveganih razmerah oziroma se pri svojem poslovanju srečuje s tveganji zunanega in notranjega izvora, ki jih mora prepoznati in oceniti ter jih ustrezno obvladovati, kar imenujemo postopek upravljanja s tveganji.

V družbi DEM se zavedamo izpostavljenosti različnim vrstam tveganj, ki imajo vpliv na poslovanje podjetja, uresničevanje našega poslanstva in doseganje zastavljenih strateških ciljev, zato konstantno preučujemo obstoječa ter morebitna nova nastala tveganja. Proces ocene tveganj izvajamo v skladu s sistemskim predpisom Upravljanje tveganj v skupini HSE, sistemskim navodilom Upravljanje s tveganji v družbi DEM in enotno metodologijo ocenjevanja tveganj skupine HSE, po naslednjih korakih:

- Prvi korak: Opredelitev poslovnih ciljev, ki so izpostavljeni tveganjem
- Drugi korak: Ugotovitev tveganj, ki lahko vplivajo na doseganje ciljev
- Tretji korak: Ocenitev verjetnosti in vpliva oziroma posledic, ki jih lahko povzroči uresničitev tveganj
- Četrty korak: Sprejem odločitev o odzivanju na tveganja in prepoznavanje priložnosti
- Peti korak: Določitev ukrepov za obvladovanje (pomembnejših) tveganj ali realizacijo prepoznane priložnosti

Ker se v družbi zavedamo tudi nujnosti pravočasnega in vnaprejšnjega prepoznavanja vseh vrst tveganj in priložnosti na vseh nivojih, vseh pet zgoraj navedenih korakov izvajamo na nivoju posamezne organizacijske enote (področij, sektorjev in služb), projektov ter na nivoju družbe kot celote. Cilj izvedbe vseh korakov postopka upravljanja s tveganji je izdelava registrov tveganj/priložnosti po posameznih procesih/službah, projektih in za družbo kot celoto. Za izdelavo registra tveganj/priložnosti za svoje področje delovanja so zadolženi vodje služb, vodje delovnih enot in vodja projektne pisarne. Izdelani registri se nato redno preverjajo in dopolnjujejo.

Predpogoj za učinkovito upravljanje s tveganji je postavitvev ciljev, ki so v družbi definirani tako na ravni družbe, kakor tudi na ravni posameznih aktivnosti, dejavnosti, organizacijskih enot, projektov ter na vseh ravneh poslovanja medsebojno povezani.

Cilji na nivoju družbe, kot tudi cilji na ravni posameznih aktivnosti, organizacijskih enot, dejavnosti, projektov, investicij, so povzeti po strateškem ter letnem poslovnem načrtu družbe in skupine HSE.

Ker tveganja prepoznavamo na nivoju družbe, ter na nivoju posameznih organizacijskih enot in projektov je nabor tveganj precej obsežen.

V osnovi smo tveganja, ki jih prepoznavamo v družbi razdelili v pet skupin.

Vsa tveganja, zajeta v registru tveganj družbe, se periodično spremlja in posodablja ter o njih mesečno poroča. V ta namen je družba v letu 2017 pričela z uporabo informacijskega sistema, ki podpira celoten proces upravljanja s tveganji - od popisa ključnih tveganj in njihovih finančnih učinkov, do aktivnega upravljanja tveganj s sprejemanjem ukrepov za zmanjšanje ali odpravo vplivov tveganj na vseh področjih poslovanja.

Nov informacijski sistem predstavlja celovito programsko rešitev s strukturiranim pristopom k upravljanju s tveganji v kombinaciji s kvantitativnim ovrednotenjem, kar prinaša družbi boljši pregled nad poslovanjem ter izboljšuje proces sprejemanja odločitev.

Prav tako, je z namenom boljšega in bolj transparentnega spremljanja ter aktivnega delovanja na področju upravljanja s tveganji v družbi imenovan Odbor za upravljanje s tveganji, katerega temeljna naloga je zagotavljanje vzpostavitve celovitega sistema za obvladovanje in upravljanje s tveganji v družbi.

Profil tveganja družbe

Tveganje	Doprinos k profilu tveganj
Tveganje naravnih nesreč, katastrof in izrednih dogodkov	74,20%
Regulatorna tveganja	15,07%
Tveganje izpada načrtovane hidrologije	7,42%
Tveganje varovanja stvarnega premoženja	1,22%
Tveganje izpada proizvodnih naprav	0,61%
Kadrovsko tveganje	0,45%
Okoljska tveganja	0,38%
Tveganje informacijske varnosti	0,15%
Investicijsko tveganje	0,14%
Ostalo	0,35%
Skupaj	100,00%

Tvegana mera na ravni družbe DEM ob stopnji zaupanja 95 % je ocenjena v višini **1.200.068 EUR** in predstavlja doprinos posameznega ključnega tveganja k celotnemu profilu tveganj družbe DEM. Iz profila tveganja družbe je razvidno, da je družba najbolj izpostavljena tveganju naravnih nesreč, katastrof in izrednih dogodkov (74,2 %).

Varnostna tveganja

Tveganja, ki jim je družba pri svojem delovanju in poslovanju najbolj izpostavljena so varnostna tveganja. Najpomembnejša tveganja v okviru varnostnih tveganj so **tveganja naravnih nesreč**, ki lahko povzročijo poškodbe ali uničenje naprav in opreme ter posledično nerazpoložljivost ali zmanjšano razpoložljivost naprav in opreme in **tveganja izrednih dogodkov**, predvsem tveganje visokih vod in razlitja vode ter poplave. Varnostna tveganja obvladujemo z ukrepi za zmanjšanje verjetnosti nastopa tveganj ter z ukrepi prerazporeditve posledic nastopa tveganja oziroma z zavarovanjem premoženja in opreme.

Strateška in poslovna tveganja

Strateška in poslovna tveganja, ki po izpostavljenosti sledijo varnostnim tveganjem so tveganja, ki jim je družba izpostavljena v svoji viziji, poslanstvu, vrednotah, strateških ciljih in načrtih. Najpomembnejša tveganja v okviru te skupine tveganj so tveganja, za katera imamo zelo omejene možnosti obvladovanja:

- **makroekonomska tveganja**, ki se kažejo v padanju cen električne energije na svetovnih in evropskih borzah ter posledično na nižjih prodajnih cenah oziroma prihodkih,
- **regulatorna tveganja** - tveganja dviga stopnje nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč, koncesnin in vodnih prispevkov, ki močno vplivajo na stroške ter s tem na poslovne rezultate družbe.

Veliko tveganje v tej skupini predstavlja tudi dejstvo, da imamo samo enega odjemalca, ki je hkrati naš lastnik in se tako porazdeli tudi tveganje celotne skupine HSE na nas.

V okviru strateških in poslovnih tveganj smo v minimalnem obsegu izpostavljeni tudi **investicijskemu tveganju**, ki izhaja iz nedoseganja načrtovanega donosa na investirana sredstva zaradi nepravočasne, neekonomične ali tehnično neustrezne izvedbe investicijskih projektov, kar obvladujemo z ustreznim načrtovanjem in učinkovitim nadziranjem investicij družbe.

Proizvodna/količinska tveganja

Med količinskimi/proizvodnimi tveganji smo najbolj izpostavljeni **izpadu načrtovane hidrologije** in **izpadu proizvodnih naprav**. Različna količina padavin se odraža v spremembi hidrologije reke Drave, kar povzroči nihanje proizvodnje v višini +/- 10 % ili celo več glede na dolgoletno povprečje. Posledica pri neugodni hidrologiji je nedoseganje načrtovane proizvodnje in s tem zmanjšanje dobička.

Tveganje izpada proizvodnih naprav izhaja iz nedelovanja ali nerazpoložljivosti ključne opreme in proizvodnih zmogljivosti in s tem povezanimi izpadi in remontu. Med pomembnejše ukrepe za obvladovanje tveganja prištevamo izvajanje rednega vzdrževanja ter remontov in revizij naprav in opreme. Do sedaj nam je uspelo zagotavljati zadostna sredstva za takšen nivo vzdrževanja, ki zagotavlja varno in nemoteno obratovanje. Hkrati dolgoročno načrtujemo potrebne aktivnosti na področju vzdrževanja s ciljem pravočasnega odpravljanja največjih tveganj.

Operativna tveganja

Operativna tveganja nastopajo v samem procesu izvajanja poslovne dejavnosti. Med operativnimi tveganji smo najbolj izpostavljeni **kadrovskemu tveganju**, **okoljskim tveganjem** in **IT tveganju**. Operativna tveganja na nivoju družbe učinkovito obvladujemo zato jih ocenjujemo z nizko stopnjo tveganja.

Finančna tveganja

Finančna tveganja se pojavijo kot posledica neugodnih gibanj različnih kategorij finančnega trga in se nanašajo na sposobnost ustvarjanja finančnih prihodkov in obvladovanja finančnih odhodkov, zmožnost poravnavanja finančnih obveznosti ter zagotavljanje plačilne sposobnosti.

Najpomembnejša finančna tveganja v družbi so:

- **kreditno tveganje**, ki predstavlja tveganje nastanka izgube zaradi neizpolnitve obveznosti dolžnika do družbe. Kreditno tveganje v DEM minimiziramo tako, da več kot 90 % prihodkov ustvarimo z enim zanesljivim kupcem, za zavarovanje terjatev pa je sklenjena letna pogodba o prodaji električne energije, ki vsebuje elemente zavarovanja terjatev.
- **tveganje plačilne sposobnosti oziroma likvidnostno tveganje**, opredeljujemo kot tveganje neuskkljenosti med dospelimi sredstvi in obveznostmi do virov sredstev oziroma možnost pomanjkanja denarnih sredstev za poplačilo zapadlih obveznosti. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju definira likvidnostno tveganje kot tveganje nastanka izgube zaradi kratkoročne plačilne nesposobnosti (30. člen). Ker je likvidnostno tveganje skupni imenovalac drugim tveganjem, je obvladovanje tega tveganja težka, a zelo pomembna naloga, ki se ne more izvajati posamezno, temveč skupaj z obvladovanjem drugih tveganj. Likvidnostna tveganja dobro obvladujemo, ker dnevno, tedensko in mesečno spremljamo denarne tokove, viške likvidnih sredstev deponiramo pri priznanih bankah po načelu razpršitve tveganja in največjega donosa ter oblikujemo potrebno likvidnostno rezervo.

V družbi ne zaznavamo večjih dolgoročnih negotovosti glede uspešnosti poslovanja, razvoja in stanja premoženja, kajti:

- naš proizvod je cenovno konkurenčen in visoko kakovosten, potrebe po električni energiji so iz leta v leto večje,
- s strokovno usposobljenimi kadri in dobro organizacijo poslovanja zagotavljamo učinkovitost poslovanja,
- 99 % prihodkov od prodaje ustvarimo s prodajo električne energije kupcu HSE, s katerim imamo sklenjeno letno pogodbo o prodaji celotne proizvedene električne energije,
- certificirano in standardizirano poslovanje nas zavezuje k uvajanju stalnih izboljšav in celoviti kakovosti poslovanja;
- sodobna tehnološka oprema ter skrb za redna vzdrževanja, vlaganja v povečanja zmogljivosti obstoječih naprav in objektov ter številne nove možnosti proizvodnje povečujejo našo konkurenčno prednost;
- redno spremljamo in nadziramo stroške poslovanja.

Zavedamo se, da tveganj ne moremo v celoti odpraviti, lahko pa jih zmanjšamo s pravočasnim sprejemanjem ustreznih ukrepov na sprejemljivi ravni.

Skladno z zahtevami standarda ISO 9001:2015 smo v letu 2018 v proces upravljanja s tveganji dodali tudi upravljanje priložnosti in pričeli z identificiranjem ključnih priložnosti na nivoju družbe kot tudi na nivoju posamezne organizacijske enote ter pripravo in izvajanje ukrepov za njihovo realizacijo.

Komuniciranje in odnosi z javnostmi

Komuniciranje družbe DEM z deležniki in javnostmi v letu 2018 je potekalo v skladu s komunikacijsko strategijo družbe, katere glavni cilji so:

- **Ohraniti ugled družbe** med splošno in poslovno javnostjo.
- **Povečati prepoznavnost družbe** in projektov med splošno javnostjo.
- **Doseči razumevanje poslovnih odločitev družbe in potrebnih projektov** za doseg energijske neodvisnosti države med splošno in poslovno javnostjo.

Ključne aktivnosti družbe so bile vezane na trajnostni razvoj, ki predstavlja osnovo za komunikacijsko podporo vzdrževanju in prenovi obstoječih energetskih objektov ter načrtovanju in izgradnji novih – male hidroelektrarne na pritokih reke Drave, energetska izraba vetra na vetrovno ugodnih predelih Slovenije, trajnostna in energetska izraba reke Mure, energetska izraba sonca na brežinah dovodnih kanalov hidroelektrarne Zlatoličje in Formin,...).

Za potrebe proaktivnega in reaktivnega komuniciranja z interno javnostjo ter eksternimi javnostmi smo oblikovali splet komunikacijskih orodij, med katerimi velja posebej omeniti:

- Interna glasila;
- Sprotno posodabljanje vsebin na interni in eksterni strani družbe;
- Komunikacijska orodja za komuniciranje z mediji in posledično ostalimi eksternimi javnostmi (sporočila za medije, odgovori na novinarska poročanja in vprašanja);
- Priložnostni dogodki namenjeni ohranjanju in vzpodbujanju zavzetosti zaposlenih (dogodki za interno javnost) ter dogodki namenjeni graditvi prepoznavnosti družbe v ožjem in širšem družbenem okolju (novinarske konference, srečanja z javnostmi,...).

V letu 2018 velja posebej omeniti dva slavnostna dogodka, in sicer smo v prvi polovici leta z več dogodki **obeležili sto let neprekinjenega delovanja najstarejše slovenske velike, še delujoče hidroelektrarne – hidroelektrarne Fala**, v drugi polovici leta pa smo obeležili **70 let delovanja hidroelektrarne Mariborski otok in 40 let delovanja najmlajše hidroelektrarne na slovenskem delu reke Drave – hidroelektrarne Formin**.

Izpostaviti velja tudi aktivnosti pri komuniciranju dveh pomembnih projektov družbe, in sicer **trajnostna izraba reke Mure** – v okviru katerega smo pripravili več srečanj z različnimi javnostmi ter pisnih pojasnil s ciljem ozavestiti javnosti o trenutnem stanju reke Mure ki, v kolikor se tok reke Mure ne umiri, vodi v nepopravljivo poslabšanje stanja – in **energetska izraba vetra na vetrovno ugodnih lokacijah severovzhodne Slovenije**. Z javnostmi smo neprestano komunicirali tudi potek gradnje nadomestnega cestišča preko jezua Markovci, katerega izgradnja bo omogočila nemoten začetek obnove pretočnih polj v letu 2019. Zadnji dnevi oktobra in prvi dnevi novembra so bili namenjeni pojasnjevanju pretokov reke Drave, ki so se dvignili zaradi obilnega deževja, kasneje pa se je struga reke Drave napolnila z drevjem, kar je bila posledica vetrolomov v Avstriji – odstranjevanje nanešenega drevja je trajalo skoraj do konca koledarskega leta.

S ciljem informiranja interne javnosti tako znotraj družbe DEM, kot na nivoju celotne skupine HSE smo izdali dve številki internega glasila **Dravski val** ter prispevali aktualne novice in predstavitve projektov v teku za interni časopis skupine HSE – **Energija** in časopis slovenskega elektrogospodarstva – **Naš stik**. Interno javnost smo o vseh, za družbo in zaposlene, pomembnih dogodkih in projektih seznanjali tudi preko internega portala družbe ter na druge uveljavljene načine (srečanja zaposlenih z direktorjem, sestanki sektorjev in služb, družabna srečanja zaposlenih, e-sporočila, oglasne deske,...).

Na osnovi zavedanja pomena družbene odgovornosti smo v obliki sponzorstev podprli nekatere ključne športne, kulturne in strokovne dogodke, ki so organizirani v občinah ob reki Dravi in Muri.

Z donacijami različnim organizacijam smo priskočili na pomoč tistim posameznikom, ki so pomoči najbolj potrebni ter različnim društvom, ki delujejo v javno dobro omogočili nadaljnje delovanje, predvsem v situacijah, ko nam, družbi kot celoti, priskočijo na pomoč. Z zavedanjem, da smo na reki Dravi gost, in da je naša dolžnost, da okolju in družbi vračamo po najboljših močeh, smo ob zaključku koledarskega leta ob vseh ostalih družbeno odgovornih podporah nekoliko višje zneske namenili trem organizacijam, in sicer [Centru za socialno delo Maribor](#), [Društvu za razvoj in izvajanje programov pomoči Ars Vitae Ptuj](#) in [Vrtcu Gorišnica](#). Prvima dvema za programe, ki lajšajo življenje socialno najbolj ogroženim posameznikom širšega lokalnega okolja in tretjemu, ki bo sredstva porabil za nakup didaktičnih pripomočkov za najmlajše.

Raziskave in razvoj

DEM so nosilec pomembnih razvojnih projektov

Povečanje deleža proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije je osnovna usmeritev energetske politike v Evropski uniji in tudi v Sloveniji. DEM smo kot največji in najpomembnejši proizvajalec električne energije iz obnovljivih virov v Sloveniji še posebej zavezani k izvajanju in uresničevanju teh politik. Naše osnovno vodilo je: najti ustrezen kompromis med energetiko in okoljem. Ravno zato se trudimo ob snovanju in uresničevanju naših razvojnih projektov slediti tej osnovni smernici.

Razvojni projekti

ČHE Kozjak

Za projekt ČHE na Dravi in DV povezava do RTP Maribor je zaključena faza postopka umestitve objekta v prostor - državnega prostorskega načrta - DPN. Vlada RS je v uradnem listu št.12. dne 25.2.2011 objavila Uredbo o državnem prostorskem načrtu za črpalno hidroelektrarno na Dravi in daljnovodno povezavo ČHE–RTP Maribor. Izdelan je bil IDP z dodatno varianto strojnice ČHE v kaverni. V letu 2014 je bila izvedena strokovna recenzija zaključkov geoloških raziskav, ki je z dopolnitvami potrdila zaključke raziskav možnosti izvedbe za vertikalni tlačni rov. Zaključki bodo izhodišče za dopolnitev IDP v nadaljevanju projekta v fazi presoje vplivov na okolje ter pridobitve Okoljevarstvenega soglasja, ki za ta projekt kot postopek PVO še ni izveden. ČHE Kozjak je vključena v eno izmed variant Dolgoročnega razvoja energetike v Sloveniji do leta 2016, ki jo je izdelal ELES in predstavlja nacionalni program razvoja. Projekt je prijaven v vrednotenje TYNDP 2018 za program PCI – Project of common interest EU. V okviru prijave na vrednotenje TYNDP so bile opravljene tudi določene aktivnosti glede predstavitve projekta. Tako je bil v mesecu februarju izveden tudi intervju s predstavniki firme Navigant, ki po pooblastilu EK izvajajo tehnično in ekonomsko preveritev prijavljenih projektov. Ključni cilj tega intervjuja je bil ponovno definiranje čim širšega spektra koristi projekta črpalne elektrarne v prostoru ob energetskem in ekonomskem še tudi iz družbenega in socialnega vidika (CBA - Ekonomska analiza).

Odločitev glede uvrstitve projekta na listo PCI se pričakuje v drugi polovici leta 2019.

HE na Muri

Po imenovanju za koncesionarja na reki Muri (december 2005) je bila izvedena preveritev možnosti energetske izrabe reke Mure. Izdelane so bile različne variantne rešitve, ter obravnavan vpliv HE na trajnost območja iz vseh treh stebrov trajnosti. Zaključek je, da je na celotnem območju koncesije možna omejena energetska raba z dvema HE, ob upoštevanju omejitvenih pogojev, ki bodo izhajali iz okoljevarstvenega režimov območja. DEM so ministrstvom predlagale spremembo koncesije.

HE Hrastje Mota

Pobuda za DPN je bila usklajena leta 2012. Izveden je bil scoping – določitev strokovnih podlag za okoljsko poročilo. Izdelane so bile Idejne rešitve. Maja 2013 je bil na vladi RS sprejet sklep o pričetku postopka DPN. V septembru 2016 so bile izdelane IDR, okoljsko poročilo in študija variant.

Zaradi zahtevnosti projekta (razsodba EU sodišča o ločitvi omilitvenih in izravnalnih ukrepov ter vzpostavitvi postopka prevlade javnega interesa) in sprejemljivosti z oznako D v okoljskem poročilu, so bili izdelani še dokumenti o Procesu izvedbe nadomestnih habitatov in izravnalnih ukrepov po zahtevah in pogojih EU.

Dokumentacija (Študija variant z OP in IDR) je bila oddana pobudniku MZI in koordinatorju MOP decembra 2016. V februarju 2017 so nosilci urejanja prostora - NUP podali pripombe na ŠV, OP in IDR.

Prve dopolnitve so bile oddane na MOP v juniju 2017 ter nato še maja 2018, ko so izdelovalci strokovnih podlag ponovno pripravili dopolnitve ter pojasnila kot odgovor na pripombe in mnenja.

Čakamo na odločbo o ustreznosti okoljskega poročila, da lahko nadaljujemo postopke sprejemljivosti – izravnalne ukrepe v procesu prevlade javne koristi.

Med dogodki po 31.12.2018 in do priprave Letnega poročila za leto 2018 bi izpostavili, da je Ministrstvo za okolje in prostor izdalo v mesecu marcu 2019 mnenje o ustreznosti okoljskega poročila in sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje po 42. členu Zakona o varstvu okolja. Mnenje o sprejemljivosti plana je negativno, saj so v Okoljskem poročilu podane korektne ocene vpliva na naravo – D, kar pomeni bistven vpliv, ki se ga omili v obliki izravnalnih ukrepov. Takšen postopek pa zahteva postopek prevlade javnega interesa.

Hkrati z zgoraj omenjenim mnenjem je v obravnavo prišlo še vladno gradivo, ki je predvidevalo zaustavitev postopka priprave DPN in tudi predlog uredbe o ukinitvi Uredbe o določitvi koncesionarja. Dokončne odločitve o poteku DPN na reki Muri ali o odpravi Uredbe o koncesiji še ni. V teku je tudi priprava Nacionalnega energetsko-podnebnega načrta, ki bo moral odgovoriti na vprašanje, od kod bomo v prihodnosti zagotavljali delež proizvodnje iz OVE, kar je zaveza Republike Slovenije.

HE Ceršak

Za izrabo območja med MHE Ceršak in Sladki vrh, so bile že od leta 2011 predstavljene idejne rešitve za novo HE Ceršak meddržavni komisiji za reko Muro. Tesna je povezava problema porušitve (delne sanacije jezua v Ceršaku) ter predloga DEM o novi lokaciji nadomestne HE. Izdelane so idejne tehnične rešitve, ter predlogi umeščanja objekta HE v variantah. Za vsako državo posebej je izdelana ocena sprejemljivosti različnih variant. Zaključki kažejo, da so posamezne variante HE sprejemljive. Izdelana je bila pobuda DPN v SLO ter prijava priprave projekta v Avstriji po njihovi zakonodaji.

Na Ministrstvo za infrastrukturo je bila spomladi 2016 oddana dokumentacija za pričetek postopka priprave pobude za DPN. V Avstriji je bila dokumentacija leta 2015 po njihovem postopku predana v prvo okoljsko mnenje. Avstrijska stran je v začetku 2016 podala stališče, da želi ohraniti sedanjo malo HE, kar pa iz ekonomsko tehničnega vidika investicijsko ni sprejemljivo. V septembru 2017 je bil sestanek med vodstvom DEM in E- Steiermark. V teku je priprava možnih modelov skupnega nastopa z avstrijskimi partnerji pri izvedbi HE Ceršak.

Projekt »Veternih elektrarn regije Štajerske in Koroške

Za povečanje deleža električne energije pridobljene iz drugih obnovljivih virov v DEM, je nastal projekt Veternih elektrarn severne Slovenije – regije Štajerske in Koroške. Izvedene so bile meritve vetrnega potenciala za projekt PVE Ojstrica, ter lokacijah na Radeljskem prelazu, Primožu na Pohorju in Konjiški gori, ki pa so vsi bili ocenjeni kot ne-izkoristljivi potencial. Na podlagi vseh dosedanjih meritev je bilo na razpolago dovolj podatkov za izdelavo natančnejšega modela vetrnega potenciala. Rezultat modela sta dve potencialni lokaciji: Paški Kozjak in Rogatec. Izdelane so IDR in INP za obe lokaciji.

VE Ojstrica

Na podlagi opravljenih meritev energetskega potenciala na Ojstrici nad Dravogradom je izdelana idejna rešitev in DIIP. V maju 2016 je bila poslana vloga za pobudo za DPN na Ministrstvo za infrastrukturo. 20. februarja 2017 je bila na spletni strani MOP uradno objavljena pobuda za VE Ojstrica. Zaradi omejitev divjega petelina so možnosti izvedbe 3 vetrnih agregatov. Energetsko dovoljenje je bilo izdano v septembru 2017. Vlada RS je v 8.3.2018 sprejela sklep o pričetku priprave DPN. Izveden je postopek scopinga - vsebine za okoljsko poročilo, ki se je zaključil v decembru 2018.

VE Paški Kozjak

V septembru so se zaključile meritve vetrnega potenciala na Paškem Kozjaku, za natančno potrditev možnega izkoriščanja iz Modela vetrnega potenciala. NIP je bil obravnavan ter potrjen na Komisiji za vrednotenje investicij. Pridobljeno je energetsko dovoljenje za lokacijo VE Paški Kozjak z 4 VA.

VE Rogatec

Pridobljeno je energetska dovoljenje za lokacije VA nad Rogatcem za 6 vetrnih agregatov s skupno močjo 21,6 MW. Izdelana je Idejna rešitev ter DIIP za lokacijo.

MHE Josipdolski potok

Izdelana je Idejna zasnova in DIIP za investicijo. DIIP je bil obravnavan in dobil pozitivno mnenje na Strokovni komisiji HSE za vrednotenje in spremljanje investicij. Trenutno se izdeluje Idejni projekt in IP, na podlagi katerega bo podana odločitev glede nadaljevanja izvedbe investicije. Dokumentacijo izdeluje HSE Invest, kateri je predhodno že izdelal Idejno zasnovo in DIIP.

MHE Lovrenc

Za MHE Lovrenc je bilo pridobljeno vodno dovoljenje dne, 27.2.2015. V letu 2013 je bila izdelana tudi Idejna zasnova (IDZ) za MHE, ki jo je potrebno novelirati. Trenutno poteka izdelava investicijsko/projektne dokumentacije DIIP, IP na podlagi katere bo podana odločitev glede nadaljevanja izvedbe investicije.

Projekti MHE: Otiški vrh, Dobrije, Ravne, Antonski potok, Čermernica, Vuhreščica, Vuzenica, Zamušani

V izvajanju je izdelava investicijske dokumentacije (IZP, DIIP) za MHE, za katere so že pridobljena vodna dovoljenja. Na podlagi izdelane dokumentacije (DIIP) in ovrednotenja, bo sprejeta odločitev glede nadaljnjih faz izdelave dokumentacije.

Sončne elektrarne

Zaradi obstoječih možnosti dodatnega izkoriščanja naravnih potencialov na področju obnovljivih virov – sonca na obstoječih objektih DEM, smo pričeli z aktivnostmi glede možnosti nadaljevanja izgradnje in uporabe električne energije proizvedene v sončnih elektrarnah.

Projekt Hranilniki električne energije

Izdelava investicijske dokumentacije (IZP, DIIP) je v teku. Na podlagi pridobljenih podatkov bodo sprejete nadaljnje odločitve o izgradnji sistemov.

Področje pridobivanja EU sredstev

V DEM velik poudarek namenjamo razvoju projektov, podprtih s strani različnih evropskih mehanizmov – na programu Interreg Centralna Evropa razvijamo sisteme za izkoriščanje odvečne toplote, v sodelovanju s kolegi iz sosednje Avstrije sodelujemo na projektu Interreg Slovenija Avstrija, kjer smo kot vodilni partner prijavi projekt trajnostnega upravljanja hidro objektov. Sodelujemo pri prijavi na LIFE projekte – z DOPPS prijavljamo projekt LIFE FOR DRAVA, kjer bomo izgradili ribjo stezo in zagotovili živim organizmom prehod čez jez Markovci. Na razvojnih projektih programa Horizon 2020 smo, skupaj s HSE, prijavi projekt informacijske varnosti, na mehanizmu CLIMATE – KIC, nadaljujemo z upravljanjem in izkoriščanjem sedimentov na področju Ptujskega jezera. Velik poudarek namenjamo okoljski problematiki, pri čemer ne pozabljamo na pospešeno elektrifikacijo prometa in ogrevanja.

Raziskovalne aktivnosti

- Razvoj mikro vetrnih elektrarn, katere so primerne za slovenske vetrovne razmere (raziskovalne aktivnosti v laboratorijskem okolju). Raziskovalni projekt je bil 100 % financiran s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Projekt je zaključen.
- Razvoj in izdelava spletnega kalkulatorja, kateri je namenjen potencialnim investitorjem v odvečno toploto in zajema tako tehnične kot ekonomske kriterije obdelave. Projekt je sofinanciran s strani EU sredstev (85 %).
- Zasnova poslovnih modelov in sistemov izkoriščanja odpadne toplote na hidroelektrarnah. Projekt je sofinanciran s strani EU sredstev (85 %).
- Izvedba raziskovalnih dejavnosti na področju določevanja uporabne življenjske dobe sistemov (turbinske in generatorske opreme) na hidroelektrarnah.

Načrti za prihodnost

V DEM se zavedamo, da je ključen pogoj za uspešen tržni nastop družbe konkurenčna cena električne energije ter varna, kvalitetna in zanesljiva dobava električne energije.

V letu 2019 kakor tudi v prihodnjih letih bomo nadaljevali z izvajanjem nalog v skladu z zastavljenimi strateškimi cilji.

V letu 2019 in tudi vnaprej bomo razvijali poslovanje na treh strateško pomembnih področjih in sicer:

področje zagotavljanja nemotene proizvodnje električne energije, ki vključuje strateške dejavnosti:

- proizvodnje električne energije - glavni cilj družbe v obravnavanem dolgoročnem obdobju je varna, kvalitetna in zanesljiva proizvodnja električne energije. Poleg ohranitve in povečanja obstoječih proizvodnih kapacitet želimo svoje proizvodne zmogljivosti še povečati in razširiti na druga področja OVE;
- vzdrževanja naprav in objektov - s kvalitetnim vzdrževanjem želimo dolgoročno zagotoviti, da bodo proizvodne naprave in objekti v svoji predvideni življenjski dobi sposobni opravljati svoje projektno predvidene funkcije.

področje za zagotavljanje ekonomske učinkovitosti družbe, ki zajema razvojna področja človeških resursov in usposabljanj, organiziranosti družbe, obvladovanja sistemov kakovosti in ugleda družbe, organizacijo prodaje proizvodov in storitev, sodelovanja DEM v sistemu HSE ter ohranjanja tehnične kulturne dediščine.

področje za zagotavljanje varnosti obratovanja in poslovanja, ki zajema razvojna področja varnosti obratovanja, obvladovanje zahtev okolja, varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom.

Trajnostno poročilo

Odgovornost do zaposlenih

Središče delovanja družbe DEM so zaposleni, ki pomembno prispevajo k uresničevanju ključnih strateških ciljev družbe. Skladno s strateškimi cilji družbe je v okviru upravljanja s človeškimi viri naš ključni cilj **skrbeti za izobražene, kompetentne, zadovoljne in motivirane zaposlene**.

Zastavljen cilj uresničujemo tako, da sami skrbimo za usposabljanje in strokovni razvoj potrebnega strokovnega kadra, saj se zavedamo dejstva, da je eden izmed ključnih dejavnikov za doseg zastavljenih ciljev znanje zaposlenih. Z nudenjem različnih oblik izobraževanj in usposabljanj gojimo skrben odnos do zaposlenih ter skrbimo, da so zaposleni zadovoljni v svojem delovnem okolju.

Število in struktura zaposlenih

Na dan 31.12.2018 je bilo v družbi **238 zaposlenih**, vsi za nedoločen čas. V primerjavi s preteklim letom se je povprečna starost zaposlenih nekoliko znižala in je bila na dan 31.12.2018 47 let in 11 mesecev.

Podatki o zaposlenih

	2018	2017
Število zaposlenih 31.12.	238	241
Povprečno število zaposlenih	233	240
Povprečna starost 31.12.	48,0	48,9
Delež zaposlenih moških	83,2%	82,6%
Delež zaposlenih žensk	16,8%	17,4%
Zaposleni za nedoločen čas	238	239
Zaposleni za določen čas	0	2
Zaposleni za polni delovni čas	233	235
Zaposleni za krajši delovni čas	5	6
Zaposleni, ki so koristili starševski dopust	8	2
Delež zaposlenih invalidov	8,8%	9,1%

Konec leta je bilo v družbi zaposlenih 83,2 % moških in 16,8 % žensk, kar je primerljivo s preteklimi leti. Prav tako se v primerjavi s preteklimi leti ni dosti spremenilo razmerje na vodilnih delovnih mestih. Od 12 % zaposlenih na vodilnem položaju je le 1 % žensk.

V letu 2018 je bilo 233 zaposlenih za polni delovni čas, 1 zaposlen za krajši delovni čas (6 ur) in 4 zaposleni za polovični delovni čas.

V letu 2018 je 8 zaposlenih koristilo starševski dopust. Na zadnji dan leta 2018 smo zaposlovali 21 invalidov, kar predstavlja 8,8 %.

Gibanje števila zaposlenih

V primerjavi s stanjem na dan 31.12.2017 se je število zaposlenih zmanjšalo za 3 delavce oziroma za 1,24 %. Med letom 2018 smo zaposlili 10 novih sodelavcev, od teh se jih je 5 prerazporedilo iz drugih družb v skupini HSE. Delovno razmerje pa je v letu 2018 prenehalo 13 sodelavcem, od teh se jih je 7 upokojilo.

Prihodi in odhodi zaposlenih po spolu v letu 2018

	Prihodi	Odhodi
Moški	8	10
Ženske	2	3
Skupaj	10	13

Izobrazbena struktura zaposlenih

V primerjavi s preteklim letom so se stopnje izobrazbe nekoliko spremenile. Zmanjšalo se je število zaposlenih s 1, 3, 4 in 8/1 stopnjo izobrazbe, povečalo se je število zaposlenih s 5 stopnjo izobrazbe, število zaposlenih z 2, 6/1, 6/2, 7 in 8/2 stopnjo izobrazbe pa je ostalo na enaki ravni kot predhodno leto.

Izobrazbena struktura zaposlenih

31.12.2018	Ravni izobrazbe	31.12.2017
3	8/2	3
5	8/1	6
45	7	45
25	6/2	25
44	6/1	44
66	5	63
6	4	7
41	3	44
2	2	2
1	1	2
238	Skupaj	241

Izobraževanje, študij ob delu in štipendiranje

V družbi DEM se zavedamo, da so zaposleni strateška prednost družbe in, da je uspešnost odvisna od zaposlenih, zato nenehno vlagamo v razvoj zaposlenih. Velika pozornost je tako bila tudi v letu 2018 namenjena izobraževanju in usposabljanju zaposlenih. Prioriteto so imela zakonsko obvezna izobraževanja za upravljalce energetskih naprav in izobraževanja iz varstva pri delu, izvedeno je bilo tudi izobraževanje zaposlenih iz nudenja prve pomoči.

V letu 2018 je bilo skupno izvedenih **3.525 ur izobraževanj**, kar predstavlja v povprečju 15 ur izobraževanj na zaposlenega.

V letu 2018 nimamo na novo nobenega novega študenta ob delu. Od obstoječih študentov ob delu v letu 2018 ni nihče zaključil študija. V šolskem letu 2018/2019 imamo 4 nove štipendiste.

Varnost in zdravje pri delu

V družbi DEM je varnost in zdravje eden temeljnih zavez in hkrati zahtev delovanja družbe. Izpolnjujemo vse z zakonodajo določene obveznosti v zvezi z varovanjem zdravja in življenja zaposlenih. Poleg zakonodajnih zahtev, ki so zgolj minimalna osnova, nas v skrb za zdravje zavezuje tudi prejeti certifikat za sistem varnosti in zdravja pri delu v družbi DEM (BS OHSAS 18001).

Poleg stalnih aktivnosti na področju zagotavljanja varnosti (rednih usposabljanj, izvajanje vaj ob izrednih razmerah, pregledih delovne opreme, stalnega nadzora nad delovnim okoljem, izbira ustrezne varovalne opreme,...) in zdravja (zdravstvenih pregledov) je bistven poudarek na t. i. zavedni varnosti, v okviru katere:

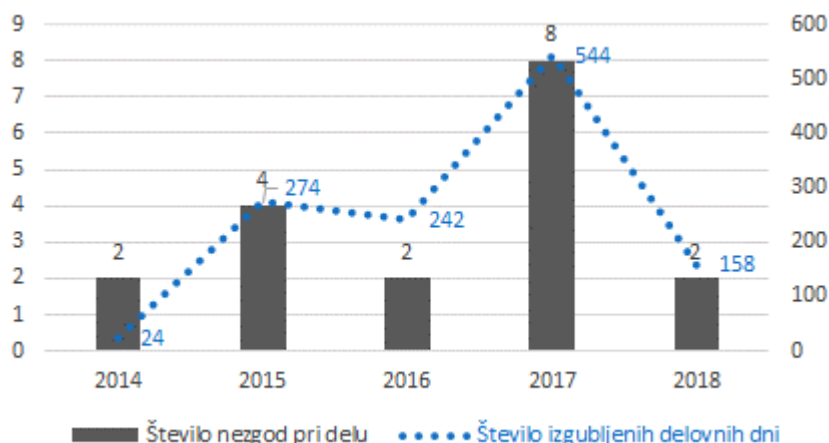
- zaposlene spodbujamo, učimo in motiviramo za iskanje varnejših načinov dela,
- zaposleni prepoznavajo nevarne dogodke oziroma incidente,
- zaposleni aktivno sodelujejo pri analizi nevarnih dogodkov, ocenjevanju tveganj in določanju ukrepov,
- zaposleni na novo zaposlene in druge izvajalce v družbi DEM prenašajo varnostno kulturo,
- zaposlene usmerjamo k dojemanju zdravega načina življenja, iz vidika vseh komponent zdravja.

Vsi skupaj želimo in stremimo k temu, da nam delo ne bi pustilo negativnih vplivov na naše zdravje; tako nezdod kot tudi prekomernih psihičnih obremenitev, ki bi lahko negativno vplivale na naše zdravje.

Poleg vseh aktivnosti in zavedanju zaposlenih, pa žal kot družba, z zelo velikim in obširnim naborom tveganj, ne moremo mimo nezdod pri delu, ki imajo za posledico bolniške odsotnosti zaposlenih. Tako smo žal tudi v letu 2018 beležili 2 nezdod pri delu, zaradi katerih smo skupno izgubili 61 delovnih dni.

Nezdode pri delu

* V letu 2018 smo beležili 2 nezdod pri delu, zaradi katerih so bili zaposleni odsotni iz dela in sicer je bilo na račun teh dveh nezdod izgubljenih 61 dni. Poleg zgoraj navedenih pa je bilo zaradi dveh nezdod iz konca leta 2017 izgubljenih še 97 dni.

Podatek o številu nezdod in izgubljenih delovnih dnevih v letu 2018 nakazuje na ugoden trend nezdod pri delu in njihovo resnost. Glede na nihanja (ki so razvidna) iz grafikona, ugotavljamo da žal nimamo neposrednega vpliva na verjetnost nezdod, upamo pa da je padec vseeno posledica vseh t. i. aktivnosti, ki jih izvajamo v nameri zavedne varnosti. Podatek, ki potrjuje, da se zaposleni vedno bolj zavedajo pomena varnosti in zdravja, je vsakoletno povečanje prijav t. i. nevarnih dogodkov oziroma incidentov, ki jih zaposleni prepoznajo v delovnem okolju, z namenom le te odpraviti ali zvišati nivo kvalitete dela.

Promocija zdravja na delovnem mestu

Promocija zdravja na delovnem mestu v družbi DEM se izvaja pod sloganom »zDravo vadimo«. Izhodišče za aktivnosti v okviru promocije zdravja so:

- zdravstvene analize zaposlenih,
- upoštevanje specifik delovnih aktivnosti posameznih skupin; pretežno sedeča dela, fizično naporna dela, spreminjajoče delovne operacije,...
- starostne strukture zaposlenih in
- želja zaposlenih.

Aktivnosti v okviru promocije zdravja organizira služba Varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti, pri čemer ji zelo aktivno pomaga Športno društvo DEM (ŠD DEM) in poslovodstvo družbe.

V okviru promocije zdravja smo v letu 2018 izvedli (poleg vseh stalnih aktivnosti ŠD DEM) še:

- organizacijo in izvedbo vodenih vadb; Ohranimo zdravo in gibljivo telo: 36 terminov,
- organizacijo in izvedbo vodenih vadb; Ohranimo zdravo in dinamično telo: 13 terminov,
- objavo člankov v internem glasilu Dravski val na temo prehrane, zavedne varnosti,...
- stalne meritve telesne sestave,
- promoviranje uporabe hoje (uporaba stopnišč, namesto dvigal) - motivacijski napisi,
- izvedbo medicinsko programiranega oddiha,
- objave preko e-pošte in intranetnih strani ob dnevih zdravja, akcijah proti opuščanju kajenja,...
- praktično usposabljanje v Simulacijskem centru na temo Temeljni postopki oživiljanja.

Kot dokaz dela in predvsem praktične izvedbe promocije zdravja, smo prejeli tudi Certifikat FIT PODJETJE 2018, ki ga podeljuje društvo Bodifit Slovenija.

Sindikat in Svet delavcev

V družbi delujeta [Sindikat](#) in [Svet delavcev](#), ki imata vlogo povezovalnega člana med zaposlenimi in vodstvom. Preko Sindikata in Sveta delavcev lahko zaposleni posredujejo svoja vprašanja in predloge. Sindikat družbe deluje na podlagi statuta in programa SDE Slovenije ter programa in Pravil sindikata družbe. Sindikat družbe zastopa in predstavlja predsednik, v njegovi odsotnosti pa namestnik predsednika oziroma drugi pooblaščen sindikalni zaupnik. Svet delavcev predstavlja in zastopa predsednik, pristojnosti Sveta delavcev pa so predvsem »upravljalvske« narave.

Certifikat Družini prijazno podjetje

V družbi DEM se zavedamo, da uspešno poslovanje naše družbe ni le plod strokovnosti in dobrega dela, temveč v veliki meri tudi plod dobrih medsebojnih odnosov in zadovoljstva slehernega zaposlenega v družbi. Pomemben ključ do zadovoljstva zaposlenih je zagotovo uspešno usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, zato smo tudi v naši družbi pristopili k pridobivanju certifikata [Družini prijazno podjetje](#).

Tako kot vsaj prejšnja leta smo tudi v letu 2018 nadaljevali z načrtanimi smernicami iz leta 2011 in 2014 ter uspešno izvedli vse s certifikatom sprejete ukrepe. 15. maja je naša družba prejela posebno priznanje Inštituta Ekvilib in sicer priznanje, da aktivno pripomoremo k izboljšanju usklajevanja dela in družine. Tim za usklajevanje družinskega in poklicnega življenja se je redno sestel na dveh sestankih na katerih smo reševali tekočo problematiko še vedno aktualnih sprememb v Kolektivni pogodbi. Vključili smo se tudi v akcijo, ki jo izvaja Inštitut Ekvilib - Dan Delo Družina, ki je potekal 30. novembra 2018, s katero družba zaposlene vzpodbuja k pravočasnemu odhodu iz dela. Konec leta pa je zaznamoval prihod dobrega moža, kateri je obdaril 48 otrok in rojstvo štirih malih nadobudnežev.

Skrb za zaposlene v prostem času

Družba ima [počitniške kapacitete](#) v Sloveniji in na Hrvaškem preko katerih je zaposlenim omogočeno preživljanje zimskega in letnega dopusta. Prav tako se vsako leto zaposleni zberemo na že tradicionalnem srečanju DAN DEM in na novoletnem srečanju zaposlenih.

Zaposleni v družbi so aktivni tudi v [Športnem društvu DEM \(ŠD DEM\)](#), katerega osnovni namen je, da združuje svoje člane za razvijanje športne in rekreativne dejavnosti na amaterski podlagi. V svojem okviru združuje 16 različnih športnih sekcij. Prireja in organizira športna srečanja ter sodeluje na tekmovanjih in drugih rekreativnih dogodkih.

Odgovornost do naravnega okolja

Odgovorno do okolja: za kakovost življenja narave in ljudi

Vse, kar deluje, deluje z vplivom na okolje. In okolje ima vpliv na delovanje.

Tam, kjer človek v naravi išče energijo, se dogajajo posegi v krajino. Stebrne elektrarne, postavljene v rečno strugo, imajo manjši vpliv na okolje kot kanalske elektrarne. Pri kanalskih elektrarnah so posegi obsežnejši, a lahko s premišljenimi rešitvami krajino tudi varujejo in bogatijo. Industrijski razvoj in izkoriščanje reke Drave sta v preteklosti vplivala na onesnaženost vodotoka, v zadnjem desetletju pa se kakovost vode izboljšuje.

Obratovanje hidroelektrarn z ustreznimi tehnološkimi rešitvami ne obremenjuje okolja, izgradnja pa lahko vpliva na podobo krajine, na spremembe vodnega režima reke in s tem na rečna življenjska okolja. Odgovorno ravnanje z okoljem se zato začne že pri načrtovanju tehnoloških rešitev, s preprečevanjem morebitnih neželjenih vplivov in z nenehnim nadziranjem možnih posledic delovanja hidroelektrarn za okolje. Nekaterih vplivov ni mogoče povsem preprečiti, zato je še toliko pomembnejša skrb za odpravo njihovih posledic.

V družbi DEM so ekološki projekti v zadnjem desetletju usmerjeni predvsem v sanacijo akumulacij in ob tem v revitalizacijo in urejanje brežin ter v odstranjevanje plavja in ekološko izrabo organskih odpadkov.

Sanacija akumulacijskih jezer zajema ureditve iztokov pritokov, izvedbe nasipov, umetnih otokov, ovir za zadrževanje plavja in podobne posege, ki prispevajo k naravnemu ravnovesju v okolju. Ustrezna ureditev akumulacijskih jezer in brežin je tudi temelj za razvoj turističnih in rekreacijskih dejavnosti, povezanih z vodnimi površinami. Med tovrstnimi projekti so projekt urejanja Mariborskega jezera, pilotski projekt urejanja Ptujkega jezera in ureditev deponij plavja na območju HE.

Družba, katere delovanje je v celoti prežeto z načeli trajnostnega razvoja in odgovornega ravnanja z okoljem, pri svojih ekoloških projektih sodeluje z ustreznimi naravovarstvenimi organizacijami.

Okoljski projekti

Nenehno kroženje snovi deluje s stalnimi urejanji, preusmerjanji, vrnitvami k prvotnosti. DEM za ohranjen značaj voda skrbijo s sanacijami jezer in brežin, z zagotavljanjem življenjskega prostora za rastlinstvo, živalstvo in ljudi, s premišljenimi okoljskimi projekti. Pri teh ni pomembna le njihova izvedba, temveč tudi način izvajanja načrtovanih del, ki morajo biti zasnovana tako, da ne povzročijo novih ekoloških obremenitev.

Sanacija usada pod HE Mariborski otok

Usad na levem bregu brežine bazena HE Zlatoličje je bil posledica visokih vod v letu 2012. Z izvedbo armiranobetonske podporne konstrukcije, obložene s kamnito zložbo, smo zagotovili stabilnost in preprečili nadaljnje erozijske vplive. Z izvedbo zavarovanja brežine smo zagotovili tudi varno pot med objektom HE Mariborski otok in Mariborskim otokom, ki se množično uporablja v rekreativne namene. Dela so bila izvedena in zaključena v letu 2018.

Denivelacija dna bazena HE Mariborski otok med p41 in p42 nasproti veslaškega kluba

V letu 2018 smo pričeli z izdelavo projekta denivelacije dna v bazenu HE Mariborski otok, med profiloma P41 in P42. Območje Brestniškega jezera je zavarovano kot Krajinski park Mariborsko jezero, opredeljeno kot naravna vrednota lokalnega pomena Mariborsko jezero, ureditve so predvidene v Natura 2000; SPA Drava ter Ekološko pomembno območje Zgornja Drava. Zaradi naravovarstveno pomembnega območja je usklajevanje in izdelava projektne dokumentacije zelo zahtevna.

Ureditev izlivnih odsekov Blažovnice, Brestniškega potoka in potoka z Gaja

V letu 2018 smo izvajali denivelacijo dna v izlivnem odseku Brestniškega potoka in potoka z Gaja. Dela v izlivnem odseku Blažovnice se bodo izvedla v letu 2019. Izvedena je denivelacija dna na enotno koto 265.20 m.n.m., kar je 2.0 m pod ničto obratovalno gladino (glnom = 267.21 m.n.m.). Material se je prečrpal in odložil na lokaciji zasipa na desnem bregu zaliva (gledano vzdolž osi obeh potokov). Izkopalo se je 6.110,00 m³ sedimentov.

Urejanje brežin in čiščenje naplavin v bazenu HE Ožbalt, Šarmanov zaliv, rampa in Ledergasov graben

Čiščenje naplavin v bazenu HE Ožbalt med profiloma P201 in P202 (Šarmanov zaliv) smo izvajali na način, da smo upoštevali tako energetske rabo jezera (ohranjanje koristnega volumna akumulacije), kot ohranjanje narave, tako da smo pri izvedbi del posnemali tipične krajinske vzorce ob jezeru. Denivelacija nima vidnega vpliva na podobo rečne krajine.

Čiščenje sedimentov pred jezovno pregrado HE Vuhred

Na lokaciji HE Vuhred, cca 500 m gor-vodno od pregrade je bila odložena večja količina mulja. Zaradi nihanja obratovalne gladine se je na posameznih mestih razrastla vegetacija. Ker je v dravski dolini pomanjkanje prostora za odlaganje mulja, smo v dogovoru s soglasodajalci izvedli kontrolirano prečrpavanje mulja v matico struge. Ob izvedbi del je ARSO izvajal meritve kalnosti vode, ki so pokazale zanemarljiv vpliv.

Čiščenje sedimentov v Ptujkem jezeru

Na desni strani jezera se je nadaljevalo z odstranjevanjem mulja in revitalizaciji brežine na desni strani Ptujkega jezera od P55 proti P12.

V letu 2018 se je izvedel na levi strani jezera pilotni projekt zaščite kolišča (vzdolžna zgradba) pod »Puhovim« mostom na Ptuju. Pilotni projekt je bil izveden z izvedbo gabionov in muljnih/lesenih zabojev.

Zagotavljanje poplavne varnosti odvodnega kanala HE Formin

Visoke vode reke Drave so povzročile poškodbe na objektu HE Formin. Poleg zalitja strojnice HE Formin je dolvodno od razbremenilnika reke Pesnice, Drava prebila na dveh lokacijah desni nasip in brežino odvodnega kanala. V času poplavnega vala je bil tako del pretoka reke Drave evakuiran po odvodnem kanalu HE Formin.

V sklopu obnove odvodnega kanala in kasneje zagotavljanja poplavne varnosti (povzetek analiz) je bilo v letu 2018 izvedeno nad-višanje desnega nasipa odvodnega kanala od P68 do P32. Z deli se bo nadaljevalo tudi v letu 2019.

Odgovornost do širše družbene skupnosti

Družbeno okolje, v katerem delujemo, želimo odgovorno in tvorno sooblikovati, zato je naša pozornost namenjena številnim projektom na celotnem območju delovanja družbe DEM.

V skladu z ekonomskimi možnostmi podpiramo številne humanitarne, športne, kulturne, izobraževalne in druge projekte ter družbeno koristne aktivnosti lokalnega, regionalnega in nacionalnega značaja.

Sponsorstva in donacije družbe

Postavka v EUR	2018	2017	2018/2017
Sponsorstva	135.575	131.700	102,94
Donacije	130.265	146.839	88,71

V letu 2018 smo v družbi DEM namenili 135.575 EUR sredstev za sponsorstva in 130.265 EUR za donacije. Tako kot pretekla leta smo tudi v letu 2018 največji delež sponzorskih kot tudi donatorskih sredstev namenili športnim dejavnostim.

3 Računovodsko poročilo

Revizorjevo poročilo

Izjava direktorja

Uvodna pojasnila

Računovodski izkazi in razkritja k izkazom

Revizorjevo poročilo

KPMG Slovenija, podjetje za revidiranje, d.o.o.
 Železna cesta 8a
 SI-1000 Ljubljana

Telefon: +386 (0) 1 420 11 60
 Internet: <http://www.kpmg.si>

Poročilo neodvisnega revizorja

Lastnikom družbe DRAVSKE ELEKTRARNE MARIBOR d.o.o.

Mnenje

Revidirali smo priložene računovodske izkaze družbe DRAVSKE ELEKTRARNE MARIBOR d.o.o. (»družbe«), ki vključujejo izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2018, izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz sprememb lastniškega kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi resnični in pošten prikaz finančnega položaja družbe na dan 31. decembra 2018 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska Unija (»MSRP kot jih je sprejela EU«).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost. Potrjujemo tudi, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovođstvo. Druge informacije obsegajo Uvod in poslovno poročilo, ki sta sestavni del letnega poročila družbe. Druge informacije ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o računovodskih izkazih ne vključuje drugih informacij, in, razen v obsegu, ki je drugače izrecno naveden v našem poročilu, o njih ne izražamo nikakršnega zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi, ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne.

Vezano na poslovno poročilo smo presodili ali poslovno poročilo vključuje razkritja, kot jih zahteva Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju »zakonska določila«).

KPMG Slovenija, podjetje za revidiranje, d.o.o., slovenska družba z omejeno odgovornostjo in članica KPMG mreže neodvisnih družb članic, ki so povezane s švicarskim združenjem KPMG International Cooperative ("KPMG International").

TRR: SI 56 2388 0001 1891 162
 vpis v sodni register: Okrožno sodišče v Ljubljani
 št. reg. vl.: 061/12062/100
 osnovni kapital: 54.892,00 EUR
 ID za DDV: SI20437145
 matična št.: 5646666

Na osnovi postopkov, ki smo jih opravili pri reviziji računovodskih izkazov in na osnovi zgoraj opisanih postopkov menimo:

- da so informacije v poslovnem poročilu za poslovno leto, za katero so pripravljene računovodski izkazi, v vseh pomembnih pogledih skladne z informacijami v računovodskih izkazih ter
- da je bilo poslovno poročilo pripravljeno v skladu z zakonskimi določili.

Poleg tega smo v luči poznavanja in razumevanja družbe in okolja, v katerem ta posluje, ki smo ga pridobili pri opravljanju revizije, dolžni poročati, če bi zaznali pomembno napako v poslovnem poročilu. V zvezi s tem nimamo o čem poročati.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot osnovo za računovodenje, razen če namerava posloводство podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake ter se štejejo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjim kontrolam;
- se seznanimo z notranjimi kontrolami, pomembnimi za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in razumnost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbujejo dvom v sposobnost družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o primernosti posloводства uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sklenemo, da obstaja pomembna negotovost, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Naši sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo in vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji ter ovrednotimo ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Poslovodstvo med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno z morebitnimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki jih zaznamo med našo revizijo.

V imenu revizijske družbe

KPMG SLOVENIJA,
podjetje za revidiranje, d.o.o.

Boštjan Mertelj
pooblaščen revizor

Danilo Bukovec
pooblaščen revizor
strokovni direktor

Ljubljana, 16. maj 2019

KPMG Slovenija, d.o.o.
5

Izjava o odgovornosti direktorja

Direktor je odgovoren, da za vsako posamezno poslovno leto pripravi računovodske izkaze v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), kot jih je sprejela EU in veljavno zakonodajo, in to tako, da ti predstavljajo resnično in pošteno sliko poslovanja družbe DEM.

Direktor upravičeno pričakuje, da bo družba v dogledni prihodnosti razpolagala z ustreznimi viri za nadaljevanje poslovanja, zato so računovodski izkazi pripravljeni na osnovi predpostavke o časovni neomejenosti delovanja družbe.

Odgovornost direktorja pri izdelavi računovodskih izkazov zajema naslednje:

- računovodske politike so ustrezno izbrane in dosledno uporabljene,
- presoje in ocene so razumne in preudarne.

Direktor je odgovoren za vodenje ustreznih evidenc, ki v vsakem trenutku z razumljivo natančnostjo prikazujejo finančni položaj družbe ter za to, da so računovodski izkazi družbe v skladu z MSRP. Direktor je prav tako odgovoren za varovanje premoženja družbe ter za preprečevanje in odkrivanje zlorab in drugih nepravilnosti.

Direktor potrjuje, da so računovodski izkazi pripravljeni skladno z določili MSRP brez pridržkov pri njihovi uporabi.

Direktor je računovodske izkaze družbe DEM za poslovno leto, ki se je končalo na dan 31.12.2018, sprejel dne 22.3.2019.

Maribor, 16.5.2019

Andrej Tumpej, direktor

Uvodna pojasnila k pripravi računovodskih izkazov

Na podlagi sklepa 2. skupščine lastnika družbe DEM z dne 22.4.2011 družba od 1.1.2011 pripravlja računovodske izkaze in pojasnila v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU.

Revizijska družba KPMG Slovenija, d.o.o. je revidirala računovodske izkaze s pojasnili in pripravila poročilo neodvisnega revizorja, ki je vključeno na začetku poglavja.

Računovodski izkazi

Izkaz finančnega položaja

Postavka v EUR	Pojasnilo	31.12.2018	31.12.2017
SREDSTVA		460.054.050	478.991.438
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		442.251.512	448.488.471
I. Neopredmetena sredstva	1	241.751	128.333
II. Nepremičnine, naprave in oprema	2	357.693.396	366.368.803
III. Naložbene nepremičnine	3	1.570.261	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe	4	488.241	488.241
V. Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila	5	81.761.513	81.033.077
VII. Druga dolgoročna sredstva	6	206.303	161.811
VIII. Odložene terjatve za davek	7	290.047	308.206
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		17.802.538	30.502.967
I. Sredstva razpoložljiva za prodajo	8	341.178	291.208
II. Zaloge	9	17.071	88.767
III. Kratkoročne finančne naložbe in posojila	10	0	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	11	9.227.397	8.691.172
V. Terjatve za odmerjeni davek		0	1.289.062
VI. Druga kratkoročna sredstva	12	574.465	1.534.274
VII. Denar in denarni ustrezniki	13	7.642.427	18.608.484
VIII. Kratkoročna pogodbeno sredstva		0	0
KAPITAL IN OBVEZNOSTI		460.054.050	478.991.438
A. KAPITAL	14	445.285.553	466.958.963
I. Vpoklicani kapital		395.011.180	395.011.180
III. Rezerve iz dobička		39.501.118	64.213.269
V. Rezerva za pošteno vrednost		(242.982)	(252.728)
VI. Zadržani poslovni izid		11.016.237	7.987.242
B. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		4.841.650	4.774.159
I. Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	15	2.716.688	2.933.463
II. Druge rezervacije	16	2.098.444	1.828.997
V. Dolgoročne poslovne obveznosti	17	26.518	11.699
C. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		9.926.847	7.258.316
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	18	4.282.363	3.256.435
IV. Obveznosti za odmerjeni davek	29	216.561	0
V. Druge kratkoročne obveznosti	19	5.427.923	4.001.881
VI. Kratkoročne pogodbene obveznosti		0	0

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz poslovnega izida

Postavka v EUR	Pojasnilo	2018	2017
POSLOVNI PRIHODKI		61.193.934	56.483.393
1. Čisti prihodki od prodaje	21	60.389.719	55.991.997
4. Drugi poslovni prihodki	22	804.215	491.396
POSLOVNI ODHODKI		54.733.538	50.674.773
5. Stroški blaga, materiala in storitev	23	5.826.875	4.660.854
6. Stroški dela	24	10.940.050	10.799.942
7. Odpisi vrednosti	25	14.941.900	15.729.338
a) amortizacija		14.928.246	15.235.141
b) oslabitve/odpisi/prodaje pri neopredmetenih sredstvih in nepremičninah, napravah in opremi		13.374	494.197
c) oslabitve/odpisi terjatev		280	0
8. Drugi poslovni odhodki	26	23.024.713	19.484.639
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA		6.460.396	5.808.620
9. Finančni prihodki	27	3.541.026	3.482.084
10. Finančni odhodki	28	24.693	31.214
FINANČNI IZID		3.516.333	3.450.870
POSLOVNI IZID PRED DAVKI		9.976.729	9.259.490
DAVEK	29	1.656.236	1.542.758
12. Odmerjeni davek		1.638.077	1.550.744
13. Odloženi davek		18.159	(7.986)
ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	30	8.320.493	7.716.732
Lastnik matične družbe		8.320.493	7.716.732

*Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa

Postavka v EUR	Pojasnilo	2018	2017
Čisti poslovni izid poslovnega leta		8.320.493	7.716.732
Aktuarski dobički in izgube programov z določenimi zasluži zaposlenecv		6.097	(61.916)
Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid		6.097	(61.916)
Postavke, ki bodo lahko pozneje prerazvrščene v poslovni izid		0	0
Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	31	8.326.590	7.654.816
Lastnik matične družbe		8.326.590	7.654.816

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
FINANČNI TOKOVI PRI POSLOVANJU		
Čisti poslovni izid	8.320.493	7.716.732
Prilagoditve za:		
Amortizacija NS	94.485	406.300
Amortizacija NNO	14.826.699	14.828.841
Amortizacija NN	7.062	0
Prihodki od odprave rezervacij in vračunanih stroškov (ter drugi nedenarni odh.)	(83)	25.116
Odpisi NNO	13.285	509.722
Odpis poslovnih terjatev	280	0
Odprava odpisa poslovnih terjatev	(19.751)	0
Finančni prihodki	(3.541.026)	(3.482.084)
Finančni odhodki	24.693	31.214
Dobiček pri prodaji NNO	(501.445)	(223.486)
Davke	1.656.236	1.542.758
Dobički iz poslovanja pred spremembami čistih kratkoročnih sredstev in davkov	20.880.928	21.355.182
Spremembe čistih kratkoročnih sredstev in rezervacij		
Sprememba v:		
Zalogah	71.696	(1.855)
Poslovnih terjatev in drugih sredstvih	-1.128	69.597
Poslovnih obveznostih in drugih obveznostih	2.466.789	-951.913
Rezervacijah	34.075	35.008
Plačanem davku iz dobička	(132.454)	(4.334.989)
Denarna sredstva iz poslovanja	23.319.906	16.171.030
FINANČNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU		
Prejete obresti	199.740	136.725
Prejemki iz drugega financiranja	3.341.143	3.455.833
Prejemki od prodaje NNO	709.363	266.913
Prejemki od zmanjšanja danih kratkoročnih posojil	15.000.000	22.054.452
Izdatki za nakup NNO	(7.999.870)	(5.266.371)
Izdatki za nakup NS	(207.903)	(108.057)
Izdatki za povečanje danih kratkoročnih posojil	(15.000.000)	(22.000.000)
Izdatki za povečanje drugih dolgoročnih finančnih naložb	(328.436)	0
Denarna sredstva iz naložbenja	-4.285.963	-1.460.505
FINANČNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU		
Izplačani deleži v dobičku (Izplačane dividende)	(30.000.000)	(22.000.000)
Denarna sredstva iz financiranja	(30.000.000)	(22.000.000)
ZAČETNO STANJE DENARNIH SREDSTEV IN NJIHOVIH USTREZNIKOV	18.608.484	25.897.959
Tečajne razlike na denarnih sredstvih	0	0
Finančni izid v obdobju	-10.966.057	-7.289.475
KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV IN NJIHOVIH USTREZNIKOV	7.642.427	18.608.484

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz sprememb lastniškega kapitala

Postavka v EUR	Vpoklicani kapita			Rezerve iz dobička		Rezerve za pošteno vrednost	Zadržani poslovni izid		Skupaj
	Osnovni kapital	Zakonske rezerve	Druge rezerve iz dobička	Preneseni čisti poslovni izid	Čisti dobiček poslovnega leta				
Stanje na dan 1.1.2017	395.011.180	39.501.118	24.712.151	(188.571)	7.670.053	14.598.216		481.304.147	
B.1. Transakcije z lastniki	0	0	0	0	(22.000.000)	0		(22.000.000)	
Izplačilo dividend					(22.000.000)			(22.000.000)	
B.2. Spremembe celotnega vseobsegajočega donosa	0	0	0	(64.157)	2.241	7.716.732		7.654.816	
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja						7.716.732		7.716.732	
Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid	0	0	0	(64.157)	2.241	0		(61.916)	
Aktuarski dobički in izgube programov z določenimi zasluzki zaposlencev				(64.157)	2.241			(61.916)	
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	0	0	14.598.216	(14.598.216)		0	
Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala					14.598.216	(14.598.216)		0	
Stanje na dan 31.12.2017	395.011.180	39.501.118	24.712.151	(252.728)	270.510	7.716.732		466.958.963	
Stanje na dan 1.1.2018	395.011.180	39.501.118	24.712.151	(252.728)	270.510	7.716.732		466.958.963	
B.1. Transakcije z lastniki	0	0	0	0	(30.000.000)	0		(30.000.000)	
Izplačilo dividend					(30.000.000)			(30.000.000)	
B.2. Spremembe celotnega vseobsegajočega donosa	0	0	0	9.746	(3.649)	8.320.493		8.326.590	
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja						8.320.493		8.320.493	
Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid	0	0	0	9.746	(3.649)	0		6.097	
Aktuarski dobički in izgube programov z določenimi zasluzki zaposlencev				9.746	(3.649)			6.097	
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	(24.712.151)	0	32.428.883	(7.716.732)		0	
Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala					7.716.732	(7.716.732)		0	
Druge spremembe v kapitalu			(24.712.151)		24.712.151			0	
Stanje na dan 31.12.2018	395.011.180	39.501.118	0	(242.982)	2.695.744	8.320.493		445.285.553	

* Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Pojasnila k računovodskim izkazom

Poročajoča družba

DEM je družba registrirana s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Obrežna ulica 170, Maribor.

Poslovno leto družbe je enako koledarskemu letu.

V nadaljevanju so predstavljeni računovodski izkazi družbe za leto, ki se je končalo dne 31. decembra 2018.

Skupinske računovodske izkaze za skupino HSE sestavlja družba HSE. Skupinsko letno poročilo za skupino HSE je moč dobiti na sedežu družbe HSE.

Glavna aktivnost družbe DEM je proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah.

Podlaga za sestavo

Pri pripravi računovodskih izkazov na dan 31.12.2018 je družba upoštevala:

- MSRP, ki vključujejo Mednarodne računovodske standarde (MRS), Pojasnila Stalnega odbora za pojasnjevanje (SOP), Mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP) in Pojasnila Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP), kot jih je sprejela EU;
- Zakon o gospodarskih družbah;
- Energetski zakon;
- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb in njegove podzakonske akte;
- Pravilnik o računovodstvu družbe DEM ter
- Ostalo veljavno zakonodajo.

Računovodski izkazi družbe so izdelani ob upoštevanju temeljnih računovodskih predpostavk:

- upoštevanje nastanka poslovnega dogodka in
- upoštevanje časovne neomejenosti delovanja.

Učinki poslov in drugih poslovnih dogodkov se pripoznajo takrat, ko nastanejo in ne takrat, ko so plačani, ter se evidentirajo in se o njih poroča za obdobja, na katera se nanašajo. Tako vsebujejo računovodski izkazi tudi informacije o obveznostih glede denarnih plačil v prihodnosti ter o sredstvih, ki bodo prinašala denarna sredstva v prihodnosti.

Računovodski izkazi so pripravljeni tudi ob upoštevanju predpostavke, da družba ne bo bistveno skrčila obsega svojega poslovanja ali ga celo ukinila, torej da bo delovala še v dogledni prihodnosti.

Upoštrevane so tudi sledeče kakovostne značilnosti računovodskih izkazov:

- Pošteno predstavljanje in skladnost z MSRP: računovodski izkazi pošteno prikazujejo finančno stanje, finančno uspešnost in denarne tokove družbe.
- Doslednost predstavljanja: predstavljanje in razvrščanje postavk v računovodskih izkazih je enako iz obdobja v obdobje.

- Bistvenost in združevanje: vsaka bistvena skupina, sestavljena iz podobnih postavk, je v računovodskih izkazih predstavljena posebej. Postavke različne narave ali vloge so predstavljene posebej, razen če so nebistvene.
- Pobotanje: niti sredstva in obveznosti do virov sredstev, niti prihodki in odhodki niso pobotani, razen če standard ali pojasnilo pobotanje zahteva oziroma dovoljuje.
- Primerjalne informacije: razen če standard ali pojasnilo dovoljuje ali zahteva drugače, je pri vseh prikazanih zneskih v računovodskih izkazih razkrita primerjalna informacija iz preteklega obdobja. Primerjalne informacije so vključene v besedne in opisne informacije, če je to potrebno za razumevanje računovodskih izkazov obravnavanega obdobja.

Spremembe pomembnih računovodskih usmeritev

Pri izdelavi računovodskih izkazov so bile upoštevane enake računovodske podlage in usmeritve ter načela pripoznavanja in vrednotenja kot za leto 2017, razen za spremembe, ki sledijo.

Družba je z dnem 1.1.2018 pričela uporabljati dva nova standarda, in sicer MSRP 9 – Finančni instrumenti ter MSRP 15 – Prihodki iz pogodb s kupci.

MSRP 9 – Finančni instrumenti

Standard določa zahteve in pravila za pripoznavanje in merjenje finančnih instrumentov in nadomešča standard MRS 39 – Finančni instrumenti: pripoznavanje in merjenje.

Uvaja nove zahteve glede razvrščanja in merjenja finančnih sredstev in obveznosti, pripoznanja njihove oslabitve in računovodskega varovanja pred tveganji.

Terjatve in dana posojila, ki so bila na dan 31.12.2017 razvrščena v postavko posojila in terjatve, ima družba v posesti za namen pridobivanja pogodbenih denarnih tokov in vključujejo izključno plačila glavnice in obresti. Terjatve in dana posojila ostajajo tudi v skladu z MSRP 9 razvrščena v okviru postavke finančna sredstva, izmerjena po odplačni vrednosti.

Uvedba novega standarda ni pomembno vplivala na izkaz finančnega položaja, izkaz poslovnega izida ali izkaz denarnih tokov. Naslednja tabela prikazuje primerjavo prejšnjih kategorij meritev po MRS 39 in novih kategorijah po MSRP 9 na dan 1. januarja 2018:

Postavka v EUR	Originalna klasifikacijska kategorija po MRS 39	Nova klasifikacijska kategorija po standardu MSRP 9	1.1.2018 Originalna klasifikacijska kategorija po MRS 39	Učinek novega standarda	1.1.2018 Nova klasifikacijska kategorija po standardu MSRP 9
Poslovne terjatve do kupcev	posojila in terjatve	finančna sredstva po odplačni vrednosti	8.691.172	0	8.691.172
Druga sredstva	posojila in terjatve	finančna sredstva po odplačni vrednosti	1.534.274	0	1.534.274
Denar in denarni ustrezniki	posojila in terjatve	finančna sredstva po odplačni vrednosti	18.608.484	0	18.608.484
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	finančne obveznosti po odplačni vrednosti	finančne obveznosti po odplačni vrednosti	3.256.435	0	3.256.435
Druge kratkoročne obveznosti	finančne obveznosti po odplačni vrednosti	finančne obveznosti po odplačni vrednosti	4.001.881	0	4.001.881

Na podlagi novega standarda je družba za poslovne terjatve oblikovala nov model izračuna oslabitve, ki ne temelji zgolj na realiziranih kreditnih izgubah, kot to velja v primeru MRS 39, temveč na pričakovanih kreditnih izgubah. Na vsak datum poročanja družba izmeri popravek vrednosti finančnega instrumenta za izgubo kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v celotnem obdobju trajanja.

Družba je v ta namen opredelila nov model oslabitev, ki poleg oblikovanja popravka vrednosti za zapadle terjatve, temelji tudi na oblikovanju popravka vrednosti iz naslova nezapadlih terjatev.

Za nezapadle terjatve je družba na podlagi razvrstitve terjatev v razrede glede na značilnosti njihovega poplačevanja opredelila razrede tveganja.

Na podlagi navedene spremembe družbi zaradi nepomembnih razlik na dan 1.1.2018 ni bilo potrebno pripoznati dodatnih oslabitev terjatev do kupcev na dan uvedbe novega standarda MSRP 9.

MSRP 15 – Prihodki iz pogodb s kupci

Namen prenovljenega standarda je podati robusten okvir za pripoznavanje prihodkov iz pogodb s kupci, z jasnimi načeli in poglobljenimi razkritji, kar naj bi vodilo v izboljšano primerljivost prihodkov med družbami, panogami in kapitalnimi trgi. Osnovno načelo okvira je, da pripoznavanje prihodkov odraža prenos blaga in storitev na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo za katerega podjetje pričakuje, da je do njega upravičeno, v zameno za to blago in storitve. Da bi to dosegli, MSRP 15 predpisuje uporabo petih korakov in sicer:

- korak 1 – identifikacija pogodbe,
- korak 2 – identifikacija ločenih izvršitvenih obvez,
- korak 3 – določitev cene,
- korak 4 – razporeditev cene na izvršitvene obveze,
- korak 5 – pripoznavanje prihodkov, ko je izpolnjena izvršitvena obveza.

Iz opravljene analize pogodb s kupci izhaja, da družba izpolnjuje kriterije novega standarda za pripoznavanje prihodkov ter da so izvedbene obveznosti v pogodbah ustrezno opredeljene, kar omogoča njihovo razvrščanje in merjenje ter določitev časa njihove izpolnitve. Pogodbe s kupci zajemajo prodajo blaga in storitev, ki jih družba v računovodskih izkazih izkazuje ločeno.

Družba na dan 1.1.2018 ugotavlja, da ne izkazuje kratkoročnih pogodbenih sredstev in obveznosti, ki bi jih bilo potrebno ločeno izkazovati v skladu z MSRP 15.

Sprejetje novega standarda MSRP 15 – Prihodki iz pogodb s kupci za družbo ni imelo vpliva na računovodske izkaze družbe ter istočasno na zadržani poslovni izid.

Novi standardi in pojasnila, ki jih je izdelal OMRS in sprejela Evropska unija, ki še niso v veljavi

Novi standardi in pojasnila ter spremembe obstoječih standardov sprejetih s strani Evropske unije, navedeni v nadaljevanju, še niso veljavni in se med pripravo letnih računovodskih izkazov za poslovno leto, ki se začnejo 1. januarja 2018, niso upoštevali. Družba predčasno ni sprejela nobenega standarda.

▪ MSRP 16 Najemi

(Velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje. Uporaba pred tem datumom je dovoljena, če podjetje uporabi tudi MSRP 15.)

MSRP 16 nadomešča MRS 17 Najemi in povezana pojasnila. Standard odpravlja dozdašnji dvojni model obračunavanja najemov ter namesto tega od podjetij zahteva, da večino najemov prikažejo bilančno, z uporabo enega samega modela, ter tako odpravijo razlikovanje med poslovnim in finančnim najemom.

V skladu z MSRP 16 je pogodba najemna pogodba oziroma vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe določenega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Za takšne pogodbe novi model od najemnika zahteva, da pripozna sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, se amortizira, na obveznost iz najema pa tečejo obresti. Zaradi tega bodo za večino najemov stroški nastali na začetku, pa čeprav bo najemnik plačeval enake letne najemnine.

Novi standard za najemnike uvaja številne omejene izjeme, ki vključujejo:

- najeme, ki imajo trajanje najema največ 12 mesecev in nimajo možnosti nakupa; ter
- najeme, pri katerih je sredstvo, ki je predmet najema, majhne vrednosti («potrošna dobrina»).

Ne glede na povedano obračunavanje pri najemodajalcu ostane v glavnem nespremenjeno, ker se razlikovanje med poslovnim in finančnim najemom ohrani.

Družba predvideva, da novi standard na datum prve uporabe ne bo pomembno vplival na njegove računovodske izkaze. Družba sicer nastopa kot stranka v pogodbah, ki spadajo v področje uporabe MSRP 16, vendar je katerih vrednostni učinek na računovodske izkaze na dan 1.1.2019 je nepomemben in ga zato ne predstavljamo.

▪ **OPMSRP 23 Negotovosti glede obravnavanja davka iz dohodka**

(Velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje. Uporaba pred tem datumom je dovoljena.)

OPMSRP 23 pojasnjuje obračunavanje davka iz dohodka, ki ga morajo davčni organi šele potrditi, pri čemer skuša tudi okrepiti preglednost. OPMSRP 23 pravi, da je ključni preskus ta, ali je verjetno, da bo davčni organ potrdil obračunavanje, ki ga je izbrala družba. Če je verjetno, da bo davčni organ sprejel negotovo obračunavanje, potem so zneski davka, prikazani v računovodskih izkazih, skladni z davčno napovedjo, z merjenjem odmerjenega in odloženega davka pa ni povezana nobena negotovost. Sicer pa se obdavčljivi dobiček (ali davčna izguba), davčna osnova in neizrabljene davčne izgube določijo na način, ki bolje kaže na izid v zvezi z negotovostjo, in sicer z uporabo enega samega najverjetnejšega zneska ali pričakovane vrednosti (vsote z verjetnostjo tehtanih zneskov). Družba mora domnevati, da bo davčni organ proučil stanje in v celoti poznal vse pomembne informacije.

Družba predvideva, da pojasnilo na datum prve uporabe ne bo pomembno vplivalo na njene računovodske izkaze, saj ne deluje v kompleksnem večnacionalnem davčnem okolju.

▪ **Spremembe MSRP 9: Elementi predčasnega plačila z negativnim nadomestilom**

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje.)

Te spremembe naslavlja vprašanja glede obračunavanja finančnih sredstev, ki vključujejo posebne pogodbene možnosti predplačila. Vprašanja so se zlasti nanašala na to, kako naj družba razvrsti in meri dolžniški instrument, če je bilo dolžniku dovoljeno, da ga odplača predčasno v znesku, manjšem od neplačane glavnice in nabranih obresti. Takšno predčasno plačilo se pogosto opiše, kot da vključuje »negativno nadomestilo«. Družba, ki uporablja MSRP 9, meri takšno finančno sredstvo s t. i. negativnim nadomestilom po poštenu vrednosti prek poslovnega izida. Te spremembe družbam omogočajo, da nekatera finančna sredstva z možnostjo predčasnega plačila z negativnim nadomestilom merijo po odplačni vrednosti.

Družba predvideva, da spremembe na datum prve uporabe ne bodo pomembno vplivale na njene računovodske izkaze.

Novi standardi in pojasnila, ki jih Evropska unija še ni sprejela

▪ **Spremembe MSRP 10 in MRS 28 Prodaja ali prispevanje sredstev med vlagateljem in njegovim pridruženim podjetjem ali skupnim podvigom**

(Evropska komisija se je odločila, da sprejetje odloži za nedoločen čas.)

Spremembe pojasnjujejo, da je obseg pripoznavanja dobička ali izgube pri poslu s pridruženim podjetjem ali skupnim podvigom odvisen od tega, ali prodana ali prispevana sredstva predstavljajo poslovni subjekt:

- dobiček ali izguba se pripoznata v celoti, če se posel med vlagateljem in pridruženim podjetjem ali skupnim podvigom nanaša na prenos sredstva ali sredstev, ki predstavljajo poslovni subjekt (bodisi v lasti odvisnega podjetja ali ne), medtem ko
- dobiček ali izguba se pripoznata delno, če se posel med vlagateljem in pridruženim podjetjem ali skupnim podvigom nanaša na sredstva, ki ne predstavljajo poslovnega subjekta, tudi če so v lasti odvisnega podjetja.

Družba predvideva, da spremembe na dan prve uporabe ne bodo pomembno vplivale na njene računovodske izkaze.

▪ **MSRP 17 Zavarovalne pogodbe**

(Velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2021 ali pozneje; uporablja se za naprej. Uporaba pred tem datumom je dovoljena.)

To določilo še ni sprejeto s strani Evropske unije.

MSRP 17 nadomešča MSRP 4, ki je bil leta 2004 sprejet kot vmesni standard. MSRP 4 je družbam izjemoma omogočil, da zavarovalne pogodbe še naprej obračunavajo v skladu z nacionalnimi računovodskimi standardi, kar je imelo za posledico številne različne pristope.

MSRP 17 rešuje problem primerljivosti, ki ga je povzročil MSRP 4, saj zahteva, da se vse zavarovalne pogodbe obračunavajo na dosleden način, od česar imajo korist tako vlagatelji kot zavarovalnice. Zavarovalne obveznosti se obračunavajo z uporabo trenutne namesto izvirne vrednosti.

Družba predvideva, da spremembe na dan prve uporabe ne bodo pomembno vplivale na njene računovodske izkaze, saj družba ne deluje v zavarovalni panogi.

▪ **Spremembe MRS 28 Dolgoročni deleži v pridruženih podjetjih in skupnih podvigih (izdano 12. oktobra 2017)**

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje.)

Te spremembe še niso sprejete s strani Evropske unije.

Spremembe pojasnjujejo, da družbe obračunajo naložbe v pridružena podjetja ali skupne podvige, za katere se ne uporablja kapitalska metoda, v skladu z določbami MSRP 9 Finančni instrumenti.

Družba pričakuje, da spremembe na datum prve uporabe ne bodo imele pomembnega vpliva na njene računovodske izkaze in jih bo upoštevala ob njihovi uveljavitvi.

▪ **Cikel letnih izboljšav MSRP 2015–2017 (izdano 12. decembra 2017)**

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje.)

Te letne izboljšave še niso sprejete s strani EU.

Izboljšave MSRP (2015–2017) vsebujejo 4 spremembe standardov. Glavne spremembe se nanašajo na naslednje:

- pojasnjujejo, da podjetje ponovno izmeri svoje prejšnje deleže v skupnih dejavnostih, ko prevzame obvladovanje podjetja v skladu z MSRP 3 Poslovne združitve;
- pojasnjujejo, da podjetje ne izmeri ponovno svojih prejšnjih deležev v skupnih dejavnostih, ko prevzame skupno obvladovanje podjetja v skladu z MSRP 11 Skupni aranžmaji;
- pojasnjuje, da mora podjetje vedno obračunati davčne posledice plačila dividend v izkazu poslovnega izida, drugem vseobsegajočem donosu ali v lastniškem kapitalu, odvisno od tega, kje je prvotno pripoznalo pretekle transakcije ali dogodke, ki so ustvarili dobiček za razdelitev; ter
- pojasnjuje, da mora podjetje izključiti iz posojil na splošno tista, ki jih pridobi posebej za namen pridobitve sredstev v pripravi, in sicer dokler praktično vse dejavnosti, ki so potrebne za pripravo sredstva za nameravano uporabo ali prodajo, niso zaključene, saj se posojila, pridobljena posebej za namen pridobitve sredstev v pripravi, ne bi smela uporabljati za posojila, prvotno pridobljena posebej za namen pridobitve sredstev v pripravi, ki so že usposobljena za nameravano uporabo ali prodajo.

Družba predvideva, da nobena od omenjenih sprememb ne bo pomembno vplivala na njene računovodske izkaze.

▪ **Spremembe MRS 19: Zasluži zaposlencev**

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje.)

Te spremembe še niso sprejete s strani Evropske unije.

Spremembe zahtevajo, da družba uporablja trenutne in posodobljene predpostavke ko pride do spremembe programa in spremembe, omejitve ali skrčenja z namenom določitve stroškov sprotnega službovanja in čistih obresti v poročevalskem obdobju po spremembi programa.

Družba pričakuje, da spremembe na datum prve uporabe ne bodo imele pomembnega vpliva na njene računovodske izkaze.

▪ **Spremembe MSRP 3 Poslovne združitve**

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2020 ali pozneje.)

Te spremembe še niso sprejete s strani EU.

Spremembe so zožile in pojasnile definicijo družbe. Dovoljujejo tudi poenostavljeno oceno, ali se pridobljeni sklop dejavnosti in sredstev obravnava kot skupina sredstev in ne kot podjetje.

Družba pričakuje, da spremembe na datum prve uporabe ne bodo imele pomembnega vpliva na njene računovodske izkaze.

▪ **Spremembe MRS 1 Predstavitev računovodskih izkazov in MRS 8 Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake**

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2020 ali pozneje.)

Te spremembe še niso sprejete s strani EU.

Spremembe pojasnjujejo in usklajujejo opredelitev koncepta «pomembnosti» in zagotavljajo smernice za izboljšanje doslednosti pri uporabi tega koncepta, kadar koli se uporablja v okviru MSRP.

Družba pričakuje, da spremembe na datum prve uporabe ne bodo imele pomembnega vpliva na njene računovodske izkaze.

Podlaga za merjenje

Računovodski izkazi družbe so pripravljani na osnovi izvirnih vrednosti bilančnih postavk.

Valutna poročanja

Funkcijska in predstavitvena valuta

Računovodski izkazi v tem poročilu so predstavljeni v evrih (EUR) brez centov, ki je hkrati funkcijska in predstavitvena valuta družbe. Zaradi zaokroževanja vrednostnih podatkov lahko prihaja do nepomembnih odstopanj v seštevkih v preglednicah.

Prevedba tujih valut

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v ustrezno funkcijsko valuto po menjalnem tečaju na dan posla.

Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti ob koncu poročevalskega obdobja, se preračunajo v funkcijsko valuto po takrat veljavnem menjalnem tečaju.

Pozitivne ali negativne tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem kot tudi odplačno vrednost v tuji valuti, preračunano po menjalnem tečaju na koncu obdobja.

Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, in sicer po neto načelu (razlika med pozitivnimi in negativnimi tečajnimi razlikami med prihodki oziroma razlika med negativnimi in pozitivnimi tečajnimi razlikami med odhodki).

Uporaba ocen in presoje

Priprava računovodskih izkazov zahteva, da direktor oblikuje določene ocene in predpostavke, ki vplivajo na izkazane zneske sredstev in obveznosti, prihodkov in odhodkov ter razkritja pogojnih sredstev in obveznosti v poročevalnem obdobju.

Ocene in predpostavke temeljijo na preteklih izkušnjah in drugih dejavnostih, ki se v danih okoliščinah štejejo za utemeljene, na podlagi katerih so izražene presoje o knjigovodski vrednosti sredstev in obveznosti.

Ker so ocene in predpostavke podvržene subjektivni presoji in določeni stopnji negotovosti, se poznejši dejanski rezultati lahko razlikujejo od ocen. Ocene se redno preverjajo. Spremembe računovodskih ocen se pripoznajo v obdobju, v katerem so bile ocene spremenjene, če sprememba vpliva samo na to obdobje, ali v obdobju spremembe in v prihodnjih obdobjih, če sprememba vpliva na prihodnja obdobja.

Ocene in predpostavke so prisotne pri najmanj naslednjih presojah:

- oceni dobe koristnosti amortizirljivih sredstev (poglavje pojasnila k računovodskim izkazom - neopredmetena sredstva ter nepremičnine, naprave in oprema);
- preizkusu oslavitve nepremičnin, naprav in opreme v pridobivanju (poglavje razkritja k računovodskim izkazom - razkritje 2);
- oceni udenarljive vrednosti terjatev do kupcev (razkritje finančni instrumenti in tveganja – kreditno tveganje stran 107);
- oceni rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi (poglavje razkritja k računovodskim izkazom - razkritje 15);
- oceni drugih rezervacij (poglavje razkritja k računovodskim izkazom - razkritje 16).

Podružnice in predstavništva

Družba nima podružnic.

Pomembne računovodske usmeritve

Računovodski izkazi družbe so izdelani na osnovi računovodskih usmeritev, prikazanih v nadaljevanju. Navedene računovodske usmeritve so uporabljene za obe predstavljeni leti, razen če ni drugače navedeno.

Kadar je bilo potrebno, smo primerjalne informacije prilagodili, tako da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

Neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva sodijo med dolgoročna sredstva in omogočajo izvajanje dejavnosti družbe, pri tem pa fizično ne obstajajo. Med neopredmetenimi sredstvi družba izkazuje dolgoročne premoženjske pravice.

Neopredmeteno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. V nabavno vrednost se vštejejo tudi uvozne ali nevračljive nakupne terjatve, po odštetju trgovskih in drugih popustov, ter vsi stroški, neposredno pripisljivi pripravljanju sredstva za nameravano uporabo. Stroški izposojanja, ki se pripišejo neposredno nakupu neopredmetenega sredstva v pripravi (to je do aktivacije sredstva), se pripoznajo kot del nabavne vrednosti takega sredstva.

Za poznejše merjene neopredmetenih sredstev se uporablja model nabavne vrednosti.

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavnega) dela neopredmetenega sredstva. Amortizacija se začne obračunavati od nabavne vrednosti, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo.

Preostala vrednost neopredmetenega sredstva je ocenjeni znesek, ki bi ga družba v sedanosti dobila pri odtujitvi sredstva po zmanjšanju za ocenjene stroške odtujitve, če bi bilo sredstvo že toliko staro in v takšnem stanju, kot se pričakuje ob koncu njegove dobe koristnosti. Družba nima neopredmetenih sredstev, za katere bi ob nabavi evidentirala preostalo vrednost.

Neopredmetena sredstva z nedoločenimi dobami koristnosti se ne amortizirajo, temveč se slabijo. Amortizacijske metode, dobe koristnosti in preostale vrednosti skupin neopredmetenih sredstev se preverijo ob koncu vsakega poslovnega leta in po potrebi prilagodijo. V primeru podaljšane dobe koristnosti se stroški obračunane amortizacije v poslovnem letu zmanjšajo, v primeru skrajšanja dobe koristnosti pa povečajo. Prilagoditev dobe koristnosti je potrebno preračunati tako, da se bo neopredmeteno sredstvo dokončno amortiziralo v novi predvideni dobi koristnosti. Sprememba dobe koristnosti se obravnava kot sprememba računovodske ocene ter vpliva le na obdobje, v katerem je bila računovodska ocena spremenjena, in na vsako naslednje obdobje v preostali dobi koristnosti.

Ocenjene dobe koristnosti za posamezna neopredmetena sredstva so:

	v letih od - do
Računalniški programi	3 - 5
Licence	3 - 5
Druge dolgoročne premoženjske pravice	5

Poznejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarski koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se stroški nanašajo. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj, ko pride do njih.

Nepremičnine, naprave in oprema

Nepremičnine, naprave in oprema so del dolgoročnih sredstev v lasti družbe, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti družbe. Nepremičnine, naprave in oprema vključujejo zemljišča, zgradbe, proizvodjalno opremo, drugo opremo ter nepremičnine, naprave in opremo v pridobivanju.

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in nabrane izgube iz oslabitev, razen zemljišč in drugih sredstev, ki se ne amortizirajo in ki se prikažejo po nabavni vrednosti, zmanjšani za vse oslabitve. Nabavna vrednost vključuje stroške, ki se lahko neposredno pripišejo pridobitvi posameznega sredstva.

Deli naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva. Stroški izposojanja, ki se pripišejo neposredno nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi (to je do aktivacije sredstva), se pripoznajo kot del nabavne vrednosti takega sredstva.

Za poznejše merjenje nepremičnin, naprav in opreme se uporablja model nabavne vrednosti.

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavnega) dela sredstva in preostale vrednosti. Amortizacija se začne obračunavati od nabavne vrednosti, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo. Sredstva v gradnji oziroma izdelavi se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti za posamezne nepremičnine, naprave in opremo so:

	v letih od - do
Zgradbe	20 - 80
Deli zgradb	14 - 33
Proizvajalna oprema	10 - 65
Računalniška oprema	4 - 20
Pohištvo	8 - 33
Drobni inventar	5
Osebna vozila	7
Druga vozila	7 - 15
Druge naprave in oprema	3 - 33

Amortizacijske metode, dobe koristnosti in preostale vrednosti skupin sredstev se preverijo ob koncu vsakega poslovnega leta in po potrebi prilagodijo.

V primeru podaljšanja dobe koristnosti družba zmanjša, v primeru skrajšanja dobe koristnosti pa poveča že obračunane stroške amortizacije v obravnavanem poslovnem letu. Prilagoditev dobe koristnosti je potrebno preračunati tako, da se bo sredstvo dokončno amortiziralo v novi predvideni dobi koristnosti.

Sprememba dobe koristnosti se obravnava kot sprememba računovodske ocene ter vpliva le na obdobje v katerem je bila računovodska ocena spremenjena in na vsako naslednje obdobje v preostali dobi koristnosti.

Stroški zamenjave nekega dela sredstva se pripišejo knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v družbo, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški (npr. tekoče vzdrževanje) so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko pride do njih.

Preostala vrednost sredstva je ocenjeni znesek, ki bi ga družba v tistem trenutku prejela za odtujitev sredstva, po zmanjšanju za pričakovane stroške odtujitve, če bi starost in stanje sredstva že nakazovala na konec njegove dobe koristnosti. Družba nima nepremičnin, naprav in opreme, za katere bi ob nabavi opredelila preostalo vrednost.

Dobički in izgube, nastali pri odtujitvi nepremičnin, naprav in opreme, se ugotavljajo kot razlika med čisto prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo odtujenega sredstva in se izkažejo med drugimi poslovnimi prihodki oziroma odpisi vrednosti.

Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine so nepremičnine (zgradbe oziroma deli zgradb), ki jih ima družba v lasti, z namenom pridobivanja najemnin ali večanja vrednosti premoženja. Naložbene nepremičnine se ne uporabljajo za proizvodnjo in prodajo blaga oziroma storitev ter za administrativne namene ali za običajno poslovanje.

Naložbene nepremičnine se merijo po modelu nabavne vrednosti. Po pripoznanju se sredstvo pripozna po njegovi nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Amortizacijske stopnje in obračun amortizacije družba obravnava enako kot pri nepremičninah.

Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe

Naložbe v odvisne družbe so tiste, v katerih ima družba prevladujoč vpliv in za to skupino družb matična družba skupine praviloma sestavlja tudi skupinske računovodske izkaze.

V računovodskih izkazih so naložbe v odvisne družbe izkazane po nabavni vrednosti.

Družba pripoznava prihodke iz finančne naložbe v obdobju, ko je sprejet sklep o izplačilu deležev v dobičku.

Dodatni vložki v odvisne družbe povečujejo nabavno vrednost naložb.

Morebitni znaki slabitve naložb v odvisne družbe se ugotavljajo na letni ravni. V primeru, da obstajajo nepristranski dokazi, da je nastala izguba zaradi oslabitve, se znesek izgube izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančne naložbe in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po tržni obrestni meri za podobne naložbe in pripozna kot poslovni odhodek.

Dolgoročne finančne naložbe v pridružene in skupaj obvladovane družbe

Naložbe v pridružene družbe so tiste, v katerih ima družba oziroma skupina podjetij, v katero družba spada, pomemben vpliv, praviloma se njen delež v takih družbi giblje med 20 in 50 %.

Naložbe v skupaj obvladovane družbe so tiste, v katerih družba skupaj z drugimi lastniki skupno obvladuje delovanje take družbe in sicer na podlagi pogodbeno dogovorjene delitve obvladovanja.

Tako naložbe v pridružene kot v skupaj obvladovane družbe so v računovodskih izkazih družbe izkazane po nabavni vrednosti.

Morebitni znaki slabitve naložb v pridružene družbe se ugotavljajo na letni ravni. V primeru, da obstajajo nepristranski dokazi, da je nastala izguba zaradi oslabitve, se znesek izgube izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo naložbe in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po tržni obrestni meri za podobne naložbe in pripozna kot poslovni odhodek.

Finančni instrumenti

Finančna sredstva

Finančni instrumenti družbe se ob začetnem pripoznanju razvrstijo v eno od naslednjih skupin:

- finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti,
- finančna sredstva po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa in
- finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida.

Razvrstitev je odvisna od izbranega poslovnega modela za upravljanje sredstev in od tega ali družba pridobiva pogodbene denarne tokove iz naslova finančnih instrumentov izključno iz naslova plačil glavnice in obresti od neporavnane zneska glavnice. Z izjemo terjatev iz poslovanja, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, ob prvotnem pripoznanju družba izmeri finančno sredstvo po pošteni vrednosti, ki je povečana za stroške transakcije. Terjatve iz poslovanja, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, se merijo po transakcijski ceni.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida

Finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida vključujejo finančna sredstva, namenjena trgovanju, finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida in finančna sredstva, ki jih mora družba izmeriti po pošteni vrednosti.

Finančna sredstva so razvrščena med sredstva, namenjena trgovanju, če so pridobljena z namenom prodaje ali ponovnega nakupa v bližnji prihodnosti. Izvedeni finančni instrumenti so razvrščeni v skupino finančnih sredstev, ki so namenjena trgovanju, razen v primeru instrumentov učinkovitega varovanja pred tveganjem.

Finančna sredstva, ki ustvarjajo denarne tokove in ki niso izključno plačila glavnice in obresti, se razvrstijo in izmerijo po pošteni vrednosti preko poslovnega izida ne glede na izbran poslovni model.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida so v izkazu finančnega položaja izkazana po pošteni vrednosti vključno z neto spremembo poštene vrednosti, ki je pripoznana v izkazu poslovnega izida.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa (kapitalski instrumenti)

Finančna sredstva pripoznana po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa, ki imajo naravo kapitalskega instrumenta, so tista finančna sredstva, ki izpolnjujejo opredelitev kapitala v skladu z MRS 32 – Finančni instrumenti, in za katera se družba odloči za nepreklicno razvrstitev v skupino kapitalskih instrumentov po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa ter jih ne poseduje za namen trgovanja. Razvrstitev se določi po posameznem finančnem instrumentu.

Dobički in izgube iz naslova teh finančnih sredstev se nikoli ne prerazporedijo v izkaz poslovnega izida.

Finančna sredstva po odplačni vrednosti

Med finančna sredstva po odplačni vrednosti družba razvršča finančna sredstva, ki jih poseduje v okviru poslovnega modela za pridobivanje pogodbenih denarnih tokov in če denarni tokovi predstavljajo izključno plačila glavnice in obresti od neporavnane glavnice. Družba med finančna sredstva po odplačni vrednosti razvršča posojila in terjatve. Glede na zapadlost so razvrščena med kratkoročna finančna sredstva (zapadlost do 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja) ali dolgoročna finančna sredstva (zapadlost nad 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja).

Finančna sredstva po odplačni vrednosti so na začetku pripoznana po pošteni vrednosti, povečani za neposredne stroške posla. Po začetnem pripoznanju se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavne obrestne mere, zmanjšani za izgube zaradi oslabitve. Dobički in izgube se pripoznajo v poslovnem izidu ob odpravi, spremembe ali oslabitvi.

Finančne obveznosti

Med finančne obveznosti družba vključuje prejeta posojila in obveznosti do dobaviteljev. Ob začetnem pripoznanju se razvrstijo med finančne obveznosti po pošteni vrednosti preko poslovnega izida, prejeta posojila ali obveznosti iz poslovanja. Vse druge finančne obveznosti so na začetku pripoznane na datum trgovanja, oziroma ko družba postane pogodbeni stranka v zvezi z instrumentom. Razen prejetih posojil se vse finančne obveznosti ob začetnem pripoznanju merijo po pošteni vrednosti.

Prejeta posojila se merijo po odplačni vrednosti z uporabo veljavne obrestne mere. Glede na zapadlost so posojila razvrščena med kratkoročne finančne obveznosti (zapadlost do 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja) ali dolgoročne finančne obveznosti (zapadlost nad 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja). Vsi dobički in izgube se pripoznajo v izkazu poslovnega izida ob odpravi pripoznanja finančne obveznosti in v okviru amortizacije veljavne obrestne mere.

Družba odpravi pripoznanje finančne obveznosti, če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali zastarane.

Sredstva razpoložljiva za prodajo

Sredstvo ali skupina sredstev, namenjenih za prodajo, so tista, za katera se utemeljeno predvideva, da bo njihova vrednost poravnana s prodajo v naslednjih 12 mesecih, ne pa z nadaljnjo uporabo.

Sredstvo ali skupina sredstev, namenjenih za prodajo, se izmeri po knjigovodski vrednosti ali pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, in sicer po tisti, ki je manjša.

Zaloge

Zaloge so vrednotene po izvorni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Izvirna vrednost zajema nabavno vrednost, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je zmanjšana za dobljene popuste. Neposredni stroški nabave so prevozni stroški, stroški nakladanja, prekladanja in razkladanja, stroški spremljanja blaga in drugi stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno pridobljenemu trgovskemu blagu in materialu. Popusti pri nakupni ceni obsegajo tako tiste, ki so navedeni na računu, kot tiste, ki so dobljeni kasneje in se nanašajo na posamezno nabavo.

Čista iztržljiva vrednost je ocenjena na podlagi prodajne cene v običajnem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje.

Če se cene v obračunskem obdobju novo nabavljenih količinskih enot razlikujejo od cen količinskih enot iste vrste v zalogi, se med letom za zmanjšanje teh količin uporablja metoda zaporednih cen (fiffo).

Odpisi poškodovanih, pretečenih, neuporabnih zalog se opravijo redno med letom po posameznih postavkah.

Najmanj enkrat na leto in sicer po stanju na dan izdelave letnih računovodskih izkazov se oceni dokaze o oslabitvi zalog. Oslabljenost zalog se oceni za vsako posamezno vrsto zalog. Posamezne vrste zalog se razporedi v skupine zalog s podobnimi lastnostmi, na podlagi časovne komponente gibanja zalog. Pri oceni oslavitve za posamezno skupino se uporabljajo kriteriji strokovne presoje, nadaljnje uporabe ali prodaje.

Oslabitev sredstev

Finančna sredstva

V skladu z MSRP 9 je družba prešla iz modela nastalih izgub na model pričakovanih izgub v skladu s katerim družba pripoznava ne samo nastale izgube, temveč tudi izgube, za katere se pričakuje, da bodo nastale v prihodnosti.

Za finančno sredstvo se šteje, da je oslabiljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz naslova tega sredstva, ki se dajo zanesljivo izmeriti.

Objektivni dokazi o oslabitvi finančnih sredstev so lahko: neizpolnitev ali kršitev s strani dolžnika; znaki, da bo dolžnik šel v stečaj; prestrukturiranje zneska, ki so ga drugi dolžni družbi, če se ta strinja; izginotje delujočega trga za tovrstni instrument.

Oslabitev terjatev in danih posojil

Če se oceni, da knjigovodska vrednost terjatve presega njeno pošteno, to je udenarljivo vrednost, se terjatev slabi.

Za dokončne odpise terjatev so potrebne ustrezne dokazne listine: pravnomočni sklepi prisilne poravnave, stečajnega postopka, sodne odločbe ali druge ustrezne listine.

Ocena slabitev temelji na pričakovanih kreditnih izgubah, povezanih z verjetnostjo neplačil terjatev in posojil v naslednjih 12 mesecih, razen če se je kreditno tveganje bistveno povečalo od začetnega pripoznanja. V teh primerih ocena slabitev temelji na verjetnosti neplačila v obdobju celotnega trajanja finančnega sredstva (LECL). Pričakovane kreditne izgube predstavljajo razliko med pogodbenimi denarnimi tokovi, ki so zapadli po pogodbi in vsemi denarnimi tokovi, za katere družba pričakuje, da jih bo prejela. Pričakovani denarni tokovi bodo vključevali denarne tokove od prodaje sredstev zavarovanja.

Slabitve za pričakovane kreditne izgube se ocenjujejo v dveh fazah. Za kreditne izpostavljenosti, pri katerih po začetnem pripoznanju ni bilo znatnega povečanja kreditnega tveganja, se slabitve za pričakovane kreditne izgube pripoznajo za kreditne izgube, ki so posledica neplačil, ki so možna v naslednjih 12 mesecih. Za tiste kreditne izpostavljenosti, pri katerih je od začetnega pripoznanja prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja, družba pripozna popravek iz naslova izgub, ki jih pričakuje v preostali življenjski dobi izpostavljenosti, ne glede na obdobje neplačila.

Kot dvomljive terjatve do drugih se izkažejo tiste, ki niso poravnane v roku 180 dni od datuma zapadlosti.

Kot sporne terjatve se štejejo tiste, ki izpolnjujejo enega izmed naslednjih pogojev:

- na sodišču se je pričel sodni postopek izterjave,
- objavljen je sklep o začetku postopka prisilne poravnave, likvidacije ali stečaja.

Oslabljenost terjatev, ki same zase niso pomembne, se oceni skupno, in sicer tako, da se terjatve vključijo v skupino s podobnimi značilnostmi tveganja. Družba oblikuje skupine terjatev na podlagi zapadlosti terjatev. Pri oceni skupne oslabilve družba uporablja pretekli razvoj verjetnosti neizpolnitve, čas povrnitve in znesek nastale izgube, ki je popravljen za oceno uprave o tem, ali so dejanske izgube zaradi tekočih gospodarskih in kreditnih pogojev lahko večje ali manjše od izgub, kot jih predvideva pretekli razvoj.

V primeru, da so bila opravljena vsa dejanja s skrbnostjo dobrega gospodarja za doseg poplačila določene neporavnane terjatve in v primeru, da bi bilo zaradi višine zneska terjatve za družbo negospodarno, da se gre v postopek izterjave preko sodišča, se terjatev v celoti dokončno odpiše na podlagi sklepa posloводства.

Družba oceni dokaze o oslabilvi posojil za vsako posojilo posamično.

Izguba zaradi oslabilve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanim po udenarljivi vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi prihodnjimi denarnimi tokovi, razobrestenimi po izvorni veljavni obrestni meri. Izgube se pripoznajo med poslovnimi odhodki v poslovnem izidu.

Oslabitev finančnih sredstev po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa

Odhodki zaradi oslabilve finančnih sredstev po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa se pripoznajo preko drugega vseobsegajočega donosa in se nikoli ne pripoznajo v izkazu poslovnega izida, niti ne ob prodaji oslabiljenega finančnega sredstva.

Nefinančna sredstva

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost pomembnih nefinančnih sredstev z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabilve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Za namen preizkusa oslabilve se sredstva, ki jih ni mogoče preizkusiti posamično, uvrstijo v najmanjšo možno skupino sredstev, ki ustvarjajo denarne tokove iz nadaljnje uporabe in, ki so pretežno neodvisna od prejemkov drugih sredstev ali skupin sredstev (denar ustvarjajoča enota).

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova/njena knjigovodska vrednost presega njegovo/njeno nadomestljivo vrednost. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida.

Družba izgube zaradi oslabilve v preteklih obdobjih ob koncu poročevalskega obdobja ovrednoti in tako ugotovi, če je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo več ne obstaja.

Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih družba določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve.

Kapital

Celotni kapital družbe je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če družba preneha delovati, pri čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja.

Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšuje ga izguba pri poslovanju in izplačila lastnikom, povečuje pa dobiček ustvarjen v obdobju.

Osnovni kapital predstavlja denarni vložek lastnika.

Splošni prevrednotovalni popravki kapitala so dne 31. decembra 2002 v skladu s tedaj veljavnimi Slovenskimi računovodskimi standardi vključevali revalorizacijo osnovnega kapitala pred letom 2002. Popravek zaradi prehoda na nove Slovenske računovodske standarde je bil prenesen v kapitalne rezerve.

Zakonske in druge rezerve iz dobička so zneski, ki so namensko zadržani iz dobička predhodnih let, predvsem za poravnavo potencialnih prihodnjih izgub. Oblikovane so na podlagi sklepa ustreznega organa vodenja in nadzora. Med rezervo za pošteno vrednost so izkazani aktuarski dobički oziroma izgube iz naslova rezervacij za zaposlene za odpravnine ob upokojitvi.

V zadržanem poslovnem izidu je izkazan še nerazporejen dobiček tekočega leta.

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade, diskontirane na konec poslovnega leta. Izračun je narejen za vsakega zaposlenega tako, da upošteva stroške odpravnin ob upokojitvi in stroške vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Izračun z uporabo projicirane enote pripravi aktuar, ki se izbere na nivoju skupine. Plačila za odpravnine ob upokojitvi in izplačila jubilejnih nagrad zmanjšujejo oblikovane rezervacije.

Zasluzki zaposlenih

Obveze kratkoročnih zaslužkov zaposlenih so merjene brez diskontiranja in so izkazane med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno. Obveznosti so izkazane v višini, za katero se pričakuje plačilo v obliki kratkoročnim prejemkov, če ima družba sedanjo pravno ali posredno obvezo za takšna plačila zaradi preteklega opravljenega dela zaposlene osebe in je obveznost mogoče zanesljivo izmeriti.

Druge rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Vrednost rezervacije mora biti enaka sedanji vrednosti izdatkov, ki bodo po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Ker so rezervacije namenjene pokrivanju verjetnih, ne pa gotovih obveznosti, je znesek, pripoznan kot rezervacija, najboljša ocena izdatkov, potrebnih za poravnavo obveze, obstoječe na dan izkaza finančnega položaja. Pri doseganju najboljše ocene rezervacije se upoštevajo tveganja in negotovosti, ki neizogibno spremljajo dogodke in okoliščine.

Rezervacije se zmanjšujejo neposredno za stroške oziroma odhodke, za pokrivanje katerih so bile oblikovane. To pomeni, da se v poslovnem letu takšni stroški oziroma odhodki ne pojavijo več v poslovnem izidu.

V primeru, da se predvidene obveznosti ne pojavijo, se znesek oblikovanih rezervacij odpravi in izkaže med drugimi poslovnimi prihodki.

Druga sredstva in obveznosti

Med drugimi sredstvi so izkazane dolgoročne in kratkoročne aktivne časovne razmejitve (odloženi stroški in nezaračunani prihodki, razen za prihodke iz prodajnih pogodb).

Odloženi stroški oziroma odhodki so zneski, ki ob svojem nastanku še ne bremenijo poslovnega izida. Nezaračunani prihodki so prihodki, ki se upoštevajo v poslovnem izidu, čeprav še niso bili zaračunani.

Med drugimi obveznostmi so izkazane kratkoročne pasivne časovne razmejitve (vnaprej vračunani stroški). Vnaprej vračunani stroški so zneski, ki se še niso pojavili, ampak se bodo v prihodnje in že trenutno vplivajo na poslovni izid.

Pogojne obveznosti in pogojna sredstva

Pogojna obveznost je:

- možna obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj potrди samo pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba ne obvladuje v celoti ali
- sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, ali zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo.

Pogojno sredstvo je možno sredstvo, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katerega obstoj potrди le pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba ne obvladuje v celoti.

Družba pogojnih obveznosti in sredstev še ne pripozna v izkazu finančnega položaja.

Med pogojnimi obveznostmi družba izkazuje dana poroštva.

Prihodki

Prihodki iz prodaje se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve iz tega naslova, in sicer zmanjšani za vračila in popuste, rabate za nadaljnjo prodajo in količinske popuste.

Prihodki se izkažejo, ko je kupec prevzel vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezanih z lastništvom sredstva, ko obstaja gotovost glede poplačljivosti nadomestila in z njim povezanih stroškov ali možnosti vračila proizvodov in ko družba preneha odločati o prodanih proizvodih.

Prodaja blaga se pripozna, ko družba stranki dostavi blago; stranka je blago sprejela, izterljivost povezanih terjatev pa je razumno zagotovljena. V primeru, da ima družba več pozitivnih, kot negativnih tečajnih razlik iz poslovanja, te izkaže med čistimi prihodki od prodaje blaga.

Prodaja storitev se pripozna v obračunskem obdobju, v katerem se opravijo storitve, glede na zaključek posla, ocenjenega na podlagi dejansko opravljene storitve kot sorazmernega dela celotnih storitev (poslovne storitve, storitve tehnične podpore, nadzor TK omrežja, najem sistemske in TK infrastrukture, najem poslovnih prostorov, ostale najemnine).

Prihodki iz naslova obračunanih **zamudnih obresti** in z njimi povezane terjatve se ob nastanku pripoznajo, če je verjetno, da bodo gospodarske koristi povezane s poslom, pritekale v družbo. V nasprotnem primeru se obračuni zamudnih obresti evidentirajo kot pogojna sredstva in v poslovnih knjigah družbe pripoznajo ob plačilu. Evidentiranje zamudnih obresti se obravnava individualno.

Drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki, so prihodki od črpanja odloženih prihodkov, dobički pri prodaji stalnih sredstev, odprave slabitev terjatev, prejete odškodnine in pogodbene kazni ter podobni prihodki.

Finančni prihodki obsegajo prihodke iz deležev v naložbah, obresti danih posojil in depozitov ter prihodke od prodaje finančnih naložb.

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali s povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko se stroški ne zadržujejo več v vrednosti zalog, proizvodov in nedokončane proizvodnje, oziroma ko je trgovsko blago prodano. Stroški, ki se ne morejo zadrževati v zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje so ob svojem nastanku že pripoznani kot poslovni odhodki.

Stroški materiala so izvirni stroški kupljenega materiala, ki se neposredno porablja pri ustvarjanju poslovnih učinkov (neposredni stroški materiala), pa tudi stroški materiala, ki nimajo take narave in so zajeti v ustrezne namenske (funkcionalne) skupine posrednih poslovnih stroškov.

V prvo podskupino spadajo stroški surovin, drugih materialov in kupljenih delov ter polproizvodov, katerih porabo je mogoče povezovati z ustvarjanjem poslovnih učinkov. V drugo skupino spadajo stroški pomožnega materiala za vzdrževanje nepremičnin, naprav in opreme, drobnega inventarja, katerega doba koristnosti ne presega leta dni, pisarniškega materiala, strokovne literature in drugega.

Stroški storitev so izvirni stroški kupljenih storitev, ki so neposredno potrebne pri nastajanju poslovnih učinkov (stroški neposrednih storitev), pa tudi stroški storitev, ki nimajo take narave in so zajeti v ustrezne namenske (funkcionalne) skupine posrednih poslovnih stroškov.

V prvo skupino spadajo stroški predvsem storitev pri izdelovanju proizvodov, v drugo pa predvsem prevoznih storitev, storitev za vzdrževanje, reklamnih storitev, reprezentance, zavarovalnih premij, plačilnega prometa in drugih bančnih storitev (razen obresti), najemnin, svetovalnih storitev, službenih potovanj in podobnih storitev.

Med **odpisi vrednosti** so izkazani stroški amortizacije, ki so povezani z doslednim prenašanjem vrednosti amortizirljivih neopredmetenih sredstev ter nepremičnin, naprav in opreme v poslovni izid.

Prav tako so med odpisi vrednosti izkazani odpisi in izgube pri prodaji neopredmetenih sredstev in nepremičnin, naprav in opreme ter izgube iz naslova oslabitve terjatev do kupcev in zalog.

Stroški dela so izvirni stroški, ki se nanašajo na obračunane plače in ostala izplačila zaposlenim v bruto zneskih pa tudi na dajatve, ki se obračunavajo od te osnove in niso sestavni del bruto zneskov.

Drugi poslovni odhodki se pojavljajo v zvezi oblikovanjem rezervacij, dajatvami za varstvo okolja koncesninami, donacijami in drugimi dajatvami.

Finančni odhodki obsegajo druge finančne odhodke (stroški obresti).

Obdavčitev

Davki vključujejo obveznosti za odmerjeni davek in odloženi davek. Odmerjeni davek je izkazan v izkazu poslovnega izida. Odloženi davek je izkazan v izkazu poslovnega izida in izkazu finančnega položaja.

Obveznosti za odmerjeni davek temeljijo na obdavčljivem dobičku za poslovno leto. Obdavčljivi dobiček se razlikuje od čistega dobička, poročanega v poslovnem izidu, ker izključuje postavke prihodkov ali odhodkov, ki so obdavčljive ali odbitne v drugih letih, in tudi postavke, ki niso nikoli obdavčljive ali odbitne. Obveznost družbe za odmerjeni davek se izračuna z uporabo davčnih stopenj, ki so veljavne na dan poročanja.

Odloženi davek je v celoti izkazan z uporabo metode obveznosti po izkazu finančnega položaja za začasne razlike, ki nastajajo med davčnimi vrednostmi sredstev in obveznosti ter njihovimi knjigovodskimi vrednostmi v računovodskih izkazih. Odloženi davek se določi z uporabo davčnih stopenj (in zakonov), ki so bili veljavni na dan izkaza finančnega položaja in za katere se pričakuje, da bodo uporabljeni, ko se odložena terjatev za davek realizira ali pa se odložena obveznost za davek poravnava.

Odložene terjatve za davek se pripoznajo, če obstaja verjetnost, da bo v prihodnosti na razpolago obdavčljiv dobiček, iz katerega bo mogoče koristiti začasne razlike. Predstavlja višino obračunanega davka od dohodka pravnih oseb od odbitnih začasnih razlik.

V letu 2017 je bila veljavna davčna stopnja davka od dohodkov pravnih oseb 19 %. V letu 2018 je po trenutno veljavni davčni zakonodaji veljavna davčna stopnja davka od dohodkov pravnih oseb 19 %.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa

Izkaz vseobsegajočega donosa zajema vse spremembe v kapitalu v tekočem obdobju, ki so nastale iz vseh transakcij in dogodkov, razen tistih, ki so posledica transakcij z lastnikom.

Izkaz denarnih tokov

V izkazu denarnih tokov prikazujemo spremembe stanja denarnih sredstev in denarnih ustreznikov za poslovno leto, za katero se sestavlja.

Denarna sredstva družbe so denar na transakcijskih računih, depoziti na odpoklic in depoziti, vezani do treh mesecev.

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi iz podatkov izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida, v skladu z MSRP.

Poročanje po odsekih

Družba v letnem poročilu ne razkriva poslovanja po odsekih. Poročanje po odsekih morajo v letnih poročilih razkriti družbe, s katerih lastniškimi ali dolžniškimi vrednostnicami se javno trguje in družbe, ki šele izdajajo lastniške ali dolžniške vrednostnice na javnih trgih vrednostnic.

Določanje poštene vrednosti

V zvezi z izkazovanjem in razkrivanjem finančnih instrumentov je potrebna predstavitev njihove poštene vrednosti. Poštena vrednost je znesek, s katerim je mogoče prodati sredstvo ali zamenjati obveznost med dobro obveščanima in voljnima strankama v preišljenem poslu.

Pri določanju poštene vrednosti finančnih instrumentov se upošteva naslednjo hierarhijo ravni določanja poštene vrednosti:

- prva raven zajema kotirane cene (neprilagojene) na delujočih trgih za enaka sredstva ali obveznosti.
- druga raven zajema vhodne podatke poleg kotiranih cen, vključenih v prvo raven, ki so neposredno (tj. kot cene) ali posredno (tj. kot izpeljani iz cen) zaznavni za sredstvo ali obveznosti,
- tretja raven zajema vhodne podatke za sredstvo ali obveznost, ki ne temeljijo na zaznavnih tržnih podatkih.

Kotirane cene se uporabljajo kot osnova za določanje poštene vrednosti finančnih instrumentov. V kolikor finančni instrument ne kotira na organiziranem trgu oziroma se trg ocenjuje kot nedelujoč, se uporabi vhodne podatke druge in tretje ravni za ocenitev poštene vrednosti finančnega instrumenta.

Obvladovanje finančnih tveganj

Finančna tveganja, ki jim je izpostavljena družba so kreditno tveganje, likvidnostno tveganje ter obrestno in valutno tveganje. Vse vrste tveganj so podrobneje opredeljene v poslovnem delu letnega poročila (poglavje Upravljanje s tveganji), pri pojasnilih k računovodskih izkazom pa so tveganja predstavljena v povezavi s postavkami v računovodskih izkazih (poglavje Finančni instrumenti in tveganja).

Razkritja k računovodskim izkazom

Razkritja k izkazu finančnega položaja

Neopredmetena sredstva (1)

Med neopredmetenimi osnovnimi sredstvi so izkazana naslednja sredstva:

- služnostne pravice,
- programska računalniška oprema in
- licence.

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Druge dolgoročne premoženjske pravice	241.751	128.333
Skupaj	241.751	128.333

Povečanje neopredmetenih sredstev v letu 2018 v višini 207.903 EUR se nanaša na povečanje dolgoročnih premoženjskih pravic ter na povečanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev v pridobivanju:

- licence za nadgradnjo sistema vodenja HE Ožbalt v višini 85.457 EUR,
- programska oprema v višini 114.972 EUR,
- razne licence v višini 7.474 EUR.

Gibanje v letu 2018

Postavka v EUR	Druge dolgoročne premoženjske pravice	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2018	3.227.974	3.227.974
Pridobitve	207.903	207.903
Odpisi	(60)	(60)
Nabavna vrednost 31.12.2018	3.435.817	3.435.817
Odpisana vrednost 1.1.2018	3.099.641	3.099.641
Amortizacija	94.485	94.485
Odpisi	(60)	(60)
Odpisana vrednost 31.12.2018	3.194.066	3.194.066
Knjigovodska vrednost 1.1.2018	128.333	128.333
Knjigovodska vrednost 31.12.2018	241.751	241.751

Gibanje v letu 2017

Postavka v EUR	Druge dolgoročne premoženjske pravice	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2017	3.123.754	3.123.754
Pridobitve	108.057	108.057
Odpisi	(3.837)	(3.837)
Nabavna vrednost 31.12.2017	3.227.974	3.227.974
Odpisana vrednost 1.1.2017	2.697.109	2.697.109
Amortizacija	406.300	406.300
Odpisi	(3.768)	(3.768)
Odpisana vrednost 31.12.2017	3.099.641	3.099.641
Knjigovodska vrednost 1.1.2017	426.645	426.645
Knjigovodska vrednost 31.12.2017	128.333	128.333

Družba v svojih knjigovodskih evidencah nima:

- neopredmetenih sredstev, pridobljenih z državno podporo,
- neopredmetenih sredstev, danih kot poroštvo za obveznosti,
- pogodbenih obvez za pridobitev neopredmetenih sredstev.

Nepremičnine, naprave in oprema (2)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Zemljišča	13.145.056	13.162.547
Zgradbe	190.930.744	199.318.940
Proizvajalna oprema	125.952.216	130.672.307
Druga oprema	228.145	227.517
Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	27.437.235	22.987.492
Skupaj	357.693.396	366.368.803

V letu 2018 so se nepremičnine, naprave in oprema zmanjšale za 8.675.407 EUR.

Zemljišča

Zmanjšanje vrednosti zemljišč v letu 2018 se nanaša na prodajo zemljišč, prenos zemljišča na SKZG Republike Slovenije in vknjižb lastninskih pravic zemljišč v višini 17.491 EUR.

Zgradbe in objekti

Družba razpolaga s sledečimi vrstami zgradb in objektov:

- zajezitve,
- kanali, nasipi in obrežna zavarovanja,
- proizvodni objekti HE,
- kablovodi,
- ostali gradbeni objekti,
- poslovne zgradbe,
- stanovanjski objekti,
- rekreacijski objekti,
- ostali gradbeni objekti.

Povečanje vrednosti zgradb in objektov, kot del povečanja nepremičnin v pridobivanju v letu 2018 v višini 4.895.926 EUR se nanaša na:

- obnovo elektro in strojne delavnice HE Dravograd v višini 29.026 EUR,
- gradbena dela v strojnično jezovni zgradbi ob prenovi PP2 HE Dravograd v višini 29.822 EUR,
- sanacijo betonov v predelu vtoka in iztoka agr. 1 HE Fala v višini 53.956 EUR,
- sanacijo prelivnega zidu na jezu Melje v višini 23.645 EUR,
- sanacijo poškodb odvodnega kanala HE Zlatoličje v višini 117.198 EUR,
- ureditev izlivov Thompsonovih prelivov na odvodnem kanalu HE Zlatoličje v višini 22.234 EUR,
- rekonstrukcijo lesenega skladišča HE Zlatoličje v višini 54.842 EUR,
- sanacijo mostov na dovodnem kanalu HE Formin v višini 22.657 EUR,
- sanacijo odvodnega kanala HE Formin v višini 1.051.928 EUR,
- ureditev 3. etaže strojnice HE Formin v višini 31.004 EUR,
- obnovo jezov Markovci v višini 867.858 EUR,
- izgradnjo MHE Markovci II. v višini 112.559 EUR,
- razširitev zajeznega praga v podslapju jezu Markovci v višini 33.906 EUR,
- dograditev sistema zasilne razsvetljave na objektih DEM v višini 24.260 EUR,
- obnovo sistemov vodostajev HE na Dravi v višini 21.775 EUR,
- izgradnjo MHE Pesnica, MHE Lovrenc in MHE Josipdol v višini 90.188 EUR,

- obnovo obrežnih zavarovanj na območjih objektov v višini 216.882 EUR,
- ohranitev energetskega potenciala in ekološko sanacijo akumulacij DEM v višini 1.545.562 EUR,
- izdelavo nadstreškov nad deponijo leša HE Vuhred, HE Ožbalt in HE Mariborski otok v višini 35.455 EUR,
- izgradnjo intervencijskih spustov za čolne HE Zlatoličje in HE Mariborski otok v višini 30.926 EUR,
- izgradnjo vetrne elektrarne Ojstrica, Paški Kozjak in SV Slovenije v višini 81.320 EUR,
- izgradnjo ČHE Kozjak v višini 20.719 EUR,
- izgradnjo HE na Muri v višini 175.823 EUR,
- obnovo sanitarnega voda OCV I v višini 87.783 EUR,
- sanacijo obrežnega zavarovanja v bazenu HE Ožbalt v višini 45.555 EUR,
- druga gradbena dela v višini 69.043 EUR.

Zmanjšanje vrednosti zgradb in objektov v višini 24.026 EUR se nanaša na:

- prodajo stanovanja v Mariboru in kegljišča HE Fala v višini 24.026 EUR.

Ostali prenosi zgradb in objektov v višini 1.883.261 EUR se nanašajo na:

- prenos na naložbene nepremičnine v višini 1.745.350 EUR,
- prenos med sredstva, namenjena za prodajo v višini 137.911 EUR.

Naprave in oprema

Povečanje vrednosti naprav in opreme, kot del povečanja OS v pridobivanju v letu 2018 v višini 3.103.944 EUR se nanaša na:

- dograditev sistema varnostne razsvetljave HE Dravograd v višini 25.248 EUR,
- nadgradnjo sistema vodenja HE Vuhred in HE Ožbalt v višini 106.560 EUR,
- rekonstrukcijo žerjavnih prog HE Dravograd in HE Vuzenica v višini 44.870 EUR,
- prenavo sekundarnih sistemov HE Dravograd, HE Vuzenica in HE Mariborski otok v višini 30.750 EUR,
- izvedbo ograje in ozemljitve HE Formin v višini 44.365 EUR,
- rekonstrukcijo HE Formin v višini 100.095 EUR,
- zamenjavo/popravilo turbine 2 MHE Ceršak v višini 232.428 EUR,
- nadgradnjo centra vodenja DEM v višini 227.824 EUR,
- obnovo opreme tehničnega opazovanja na objektih DEM v višini 106.253 EUR,
- obnovo pretočnih polj na objektih DEM v višini 598.196 EUR,
- prenavo protivlomnega sistema na objektih DEM v višini 20.819 EUR,
- nabavo elektro in strojne opreme ter hranilnike električne energije v višini 102.474 EUR,
- prenavo transportnega komunikacijskega sistema v višini 39.583 EUR,
- prenavo centralnega diskovnega sistema v višini 19.841 EUR,
- nabavo informacijske in telekomunikacijske opreme v višini 731.346 EUR,
- povečanje obratovalne sposobnosti in varnosti pri delu s portalnim žerjavom HE Dravograd v višini 45.909 EUR,
- nadgradnjo sistema vodenja HE Zlatoličje, MHE Melje v višini 38.836 EUR,
- izdelavo odceпов na hladilnem sistemu agr. 1 HE Fala v višini 38.859 EUR,
- izvedbo nizvodne varnostne ograje pri žerjavu HE Zlatoličje v višini 23.038 EUR,
- ureditev razsmerjene napetosti upravne stavbe HE Zlatoličje v višini 16.410 EUR,
- nadgradnjo sistema Compass v višini 84.084 EUR,
- nabavo informacijske tehnologije – strojna oprema v višini 102.555 EUR,
- nabavo vozil v višini 73.521 EUR,
- nabavo orodja, naprav in opreme v višini 48.792 EUR,
- nabavo opreme za investicijsko vzdrževanje naprav v višini 134.326 EUR,
- nabavo opreme prostorov v višini 15.086 EUR,
- zamenjavo dvizne opreme na DEM v višini 33.244 EUR,
- druge naprave in opremo v višini 18.632 EUR.

Zmanjšanje vrednosti proizvodne in druge opreme v višini 1.027.507 EUR (prikazana je nabavna vrednost) se nanaša predvsem na izločitev:

- strojne in elektro opreme v višini 68.251 EUR,
- specialne in ostale računalniške opreme v višini 336.249 EUR,
- opreme zgradb in objektov v višini 14.042 EUR,
- prodajo informacijske opreme v višini 429.451 EUR,
- prodajo opreme za kopiranje v višini 19.323 EUR,
- prodajo motornih osebnih vozil v višini 152.702 EUR,
- izločitev ostalih dotrajanih osnovnih sredstev v višini 7.489 EUR.

Osnovna sredstva, ki se pridobivajo

V okviru opredmetenih osnovnih sredstev v gradnji ali izdelavi, družba v poslovnem letu 2018 izkazuje končno stanje nepremičnin, naprav in opreme v pridobivanju:

- nepremičnine v gradnji ali izdelavi v višini 24.887.628 EUR,
- naprave in oprema v pridobivanju v višini 2.549.607 EUR.

Knjigovodske vrednosti nepremičnin v gradnji ali izdelavi v višini 24.887.628 EUR se nanašajo na:

- rekonstrukcijo žerjavne proge HE Vuhred v višini 64.406 EUR,
- sanacijo betonov v predelu vtoka in iztoka agr. 1 HE Fala v višini 62.638 EUR,
- ureditev izlivov Thompsonovih prelivov na odvodnem kanalu HE Zlatoličje v višini 22.234 EUR,
- sanacijo poškodb na odvodnem kanalu HE Zlatoličje v višini 117.198 EUR,
- sanacijo prelivnega zidu jez Melje v višini 38.115 EUR,
- sanacijo odvodnega kanala HE Formin v višini 1.105.961 EUR,
- sanacijo Ptujskega jezera v višini 43.998 EUR,
- vzpostavitev tehničnega opazovanja odvodnega kanala HE Formin v višini 56.238 EUR,
- ureditev 3. etaže strojnice HE Formin v višini 31.004 EUR,
- obnovo jez Markovci v višini 1.141.182 EUR,
- sanacijo mostov preko dovodnega kanala HE Zlatoličje, HE Formin in jez Markovci v višini 196.250 EUR,
- ohranitev energetskega potenciala in sanacijo akumulacij DEM v višini 2.307.904 EUR,
- izdelavo idejnih rešitev in DIIP za povečanje izkoristljivega energetskega padca med HE Fala in HE Mariborski otok v višini 26.520 EUR,
- izgradnjo ribje steze HE Dravograd, HE Vuzenica, HE Vuhred, HE Fala, jez Melje in HE Formin - Ptujsko jezero v višini 232.373 EUR,
- dograditev sistema zasilne razsvetljave na objektih DEM v višini 24.260 EUR,
- obnovo delavnic, rekonstrukcijo skladišča in izvedbo nadstreškov na objektih v višini 97.704 EUR,
- obnovo sanitarnega voda OCV I v višini 93.209 EUR,
- obnovo sistema vodostajev HE na Dravi v višini 60.275 EUR,
- izgradnjo ČHE Kozjak v višini 10.360.454 EUR,
- izgradnjo HE na Muri - mejna Mura v višini 2.752.947 EUR,
- izgradnjo HE Hrastje Mota v višini 4.818.288 EUR,
- izgradnjo HE mejni odsek Ceršak v višini 278.483 EUR,
- izgradnjo malih hidroelektrarn v višini 544.937 EUR,
- izgradnjo vetrne elektrarne Ojstrica v višini 305.530 EUR,
- izgradnjo vetrne elektrarne Konjiška gora, Rogatec, Paški Kozjak in SV Slovenije v višini 59.541 EUR,
- ostale nepremičnine v gradnji v višini 45.979 EUR.

Ob pripravi računovodskih izkazov je družba presodila, da navkljub upočasnitvi investicij zaradi trenutnih neugodnih okoliščin z vidika pričakovane donosnosti investicijskih projektov (izgradnja ČHE Kozjak in HE na reki Muri) le-ti precej verjetno niso ogroženi (tudi zaradi zavez Slovenije glede povečanja proizvodnje energije iz obnovljivih virov), razlogov za slabitev investicijskih projektov v teku na dan 31.12.2018 tako še ni. Zaključki, ki nakazujejo, da oslabitve na dan 31.12.2018 niso potrebne, so predstavljeni v nadaljevanju.

Investicija v izgradnjo ČHE Kozjak je še vedno aktualna. Projekt ČHE Kozjak na Dravi in daljnovidna povezava do RTP Maribor je zaključil fazo postopka umestitve objekta v prostor - državnega prostorskega načrta (DPN). Vlada Republike Slovenije je v Uradnem listu št. 12. z dne, 25. februar 2011 objavila Uredbo o državnem prostorskem načrtu za črpalno hidroelektrarno na Dravi in daljnovidno povezavo ČHE–RTP Maribor.

V nadaljevanju bo potrebno izdelati še PVO ter strokovne podlage za PVO iz področja EMS, hrupa in vibracij, arheologije. Najpomembnejše soglasje predstavlja OVS, kot zaključek postopka CPVO oziroma nadaljevanja tega projekta. Naloge so predstavljene v prihodnja leta.

Navkljub upočasnitvi investicije zaradi trenutnih neugodnih okoliščin z vidika pričakovane donosnosti investicijskega projekta, se v obdobju 3-5 let pričakuje, da bodo ekonomske okoliščine takšne, da bo izgradnja ponovno postala ekonomsko upravičena.

Na to nakazuje tudi dejstvo, da je projekt ČHE Kozjak vključen v eno izmed variant Dolgoročnega razvoja energetike v Sloveniji do leta 2030, ki jo je izdelal ELES in predstavlja nacionalni program razvoja. To je bilo tudi izhodišče za prijavo projekta na TYNDP 2018, ki poteka pri ENTSO-E. Obravnava projekta na tem nivoju je bila v lanskem letu zaključena. Pravkar (prva polovica leta 2018) pa poteka pri komisiji Evropske Unije postopek ocenjevanja projekta za uvrstitev na listo PCI projektov (Projects of Common Interest).

Investicijski projekt izgradnje HE na reki Muri predvideva izgradnjo dveh ali treh HE.

Glede na program »Preveritev možnosti energetske izrabe reke Mure« so bile izdelane različne variante tehničnih rešitev ter obravnavan vpliv HE na trajnost območja iz vseh treh stebrov trajnosti. Zaključek je, da je na celotnem območju koncesije, koncepte HE kot večnamenskih objektov, potrebno podrediti občutljivosti okolja, varovanje okolja pa se pri načrtovanju in obratovanju upošteva v največji meri. Tako je priprava investicij v teku, in sicer smo se osredotočili na dve potencialni lokaciji Hrastje Mota in Ceršak.

Za HE Hrastje Mota so bile v letu 2016 zaključene vse strokovne podlage ter izdelane: Idejne rešitve, Okoljsko poročilo in Študija variant za DPN. DEM so decembra 2016 na MOP oddale dokumentacijo na podlagi katere naj bi nadaljevali postopek umeščanja objekta v okolje z Izravnalnimi ukrepi in nadomestnimi habitati za izvedbo HE Hrastje Mota. V letu 2017 so bile izvajane aktivnosti izdelave odgovorov na pripombe soglasodajalcev v postopkih potrjevanja Okoljskega poročila in Študije variant.

V juniju 2018 je bila izdelana in na MOP oddana nova dopolnitev OP in ŠV.

Med dogodki po 31.12.2018 in do priprave Letnega poročila za leto 2018 bi izpostavili, da je Ministrstvo za okolje in prostor izdalo v mesecu marcu 2019 mnenje o ustreznosti okoljskega poročila in sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje po 42. členu Zakona o varstvu okolja. Mnenje o sprejemljivosti plana je negativno, saj so v Okoljskem poročilu podane korektne ocene vpliva na naravo – D, kar pomeni bistven vpliv, ki se ga omili v obliki izravnalnih ukrepov. Takšen postopek pa zahteva postopek prevlade javnega interesa.

Hkrati z zgoraj omenjenim mnenjem je v obravnavo prišlo vladno gradivo, ki je predvidevalo zaustavitev postopka priprave DPN in tudi predlog uredbe o ukinitvi Uredbe o določitvi koncesionarja. Dokončne odločitve o poteku DPN na reki Muri ali o odpravi Uredbe o koncesiji še ni, vendar menimo, da bi bilo zdaj neodgovorno izvajati slabitve, saj je v teku tudi priprava Nacionalnega energetskega-podnebnega načrta, ki bo moral odgovoriti na vprašanje, od kod bomo v prihodnosti zagotavljali delež proizvodnje iz OVE, kar je zaveza Republike Slovenije.

Za lokacijo Ceršak so že izdelane tehnične rešitve, ki zajemajo izhodišča umeščanja objekta HE v 5 variantah ter preliminarna ocena presoje sprejemljivosti različnih variant v okolju za vsako državo posebej. Zaključki ocene kažejo, da so posamezne variante HE sprejemljive v okolju. Pričeli smo s postopkom priprave pobude na obeh straneh meje (Avstrija in Slovenija). V letu 2018 je bila pripravljena tudi dodatna varianta hidroelektrarne na koncu odvodnega kanala. Na podlagi sklepa iz meddržavne komisije za reko Muro je bila predstavljena še avstrijski strani. Postopki in odločitve vezane na projekt HE Ceršak čakajo na odločitve vlade glede nadaljevanja postopka DPN za hidroelektrarne na Muri oziroma odpravo uredbe o določitvi koncesionarja.

Knjigovodske vrednosti naprav in opreme v pridobivanju v višini 2.549.607 EUR se nanašajo na:

- obnovo pretočnih polj na objektih DEM v višini 772.828 EUR,
- rekonstrukcijo žerjavnih prog HE Dravograd, HE Vuzenica in portalnega žerjava HE Zlatoličje v višini 108.940 EUR,
- prenavo sekundarnih sistemov HE Dravograd, HE Vuzenica in HE Mariborski otok v višini 115.072 EUR,
- dograditev sistema varnostne razsvetljave HE Dravograd v višini 25.248 EUR,
- zamenjavo in dograditev hladilnih sistemov HE Vuzenica in HE Mariborski otok v višini 57.690 EUR,

- nadgradnjo sistema vodenja HE Vuhred in HE Ožbalt v višini 106.560 EUR,
- rekonstrukcijo HE Formin v višini 214.840 EUR,
- izvedbo ograje in ozemljitve HE Formin v višini 44.365 EUR,
- zamenjavo/popravilo turbine 2 MHE Ceršak v višini 232.428 EUR,
- obnovo opreme tehničnega opazovanja na objektih DEM v višini 253.004 EUR,
- prenavo protivlomnega sistema na objektih DEM v višini 195.266 EUR,
- nabavo elektro in strojne opreme ter hranilnike električne energije v višini 102.474 EUR,
- nadgradnjo centra vodenja DEM v višini 227.824 EUR,
- prenavo transportnega komunikacijskega sistema v višini 59.483 EUR,
- ostale naprave in opremo v pridobivanju v višini 33.585 EUR.

Krepitev ali slabitev neopredmetenih sredstev ter nepremičnin, naprav in opreme družba v letu 2018 ni opravljala.

Na nepremičninah, napravah in opremi družba nima vpisanih hipotek, družba tudi nima nepremičnin, naprav in opreme v finančnem najemu. Na dan 31.12.2018 ima družba za 3.362.374,48 EUR pogodbenih obvez za pridobitev sredstev. Do leta 2025 mora družba zgraditi ribje steze v skladu z evropsko zakonodajo, takšna investicija bi naj glede na plane terjala vlaganja v višini 14 mio EUR.

Gibanje v letu 2018

Postavka v EUR	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Druga oprema	Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2018	13.162.547	400.171.975	357.170.163	14.456.993	22.987.492	807.949.170
Pridobitve	0	0	0	0	7.999.870	7.999.870
Odtujitve	(15.935)	(24.026)	(603.137)	0	0	(643.098)
Prenosi iz investicij v teku	0	492.450	3.036.410	21.267	(3.550.127)	0
Prenos med naložbene nepremičnine	0	(1.745.350)	0	0	0	(1.745.350)
Prenos med sred. razpoložljiva za prodajo	0	(137.911)	0	0	0	(137.911)
Odpisi	(1.556)		(418.860)	(5.510)	0	(425.926)
Nabavna vrednost 31.12.2018	13.145.056	398.757.138	359.184.576	14.472.750	27.437.235	812.996.755
Odpisana vrednost 1.1.2018	0	200.853.035	226.497.856	14.229.476	0	441.580.367
Odtujitve	0	(21.125)	(414.055)	0	0	(435.180)
Prenos med naložbene nepremičnine	0	(168.027)	0	0	0	(168.027)
Prenos med sred. razpoložljiva za prodajo	0	(87.942)	0	0	0	(87.942)
Amortizacija	0	7.250.453	7.555.615	20.631	0	14.826.699
Odpisi	0	0	(407.056)	(5.502)	0	(412.558)
Odpisana vrednost 31.12.2018	0	207.826.394	233.232.360	14.244.605	0	455.303.359
Knjigovodska vrednost 1.1.2018	13.162.547	199.318.940	130.672.307	227.517	22.987.492	366.368.803
Knjigovodska vrednost 31.12.2018	13.145.056	190.930.744	125.952.216	228.145	27.437.235	357.693.396

Gibanje v letu 2017

Postavka v EUR	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Druga oprema	Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2017	13.201.075	399.602.405	358.319.658	14.466.002	20.765.297	806.354.437
Pridobitve	0	0	0	0	5.312.278	5.312.278
Odtujitve	(16.237)	(123.951)	(343.630)	(8.143)	0	(491.961)
Prenosi iz investicij	0	732.284	1.849.333	4.045	(2.585.662)	0
Prenosi - preknjižbe	(133)	(37.974)	(905)	905	(45.907)	(84.014)
Odpisi	(22.158)	(789)	(2.654.293)	(5.816)	(458.514)	(3.141.570)
Nabavna vrednost 31.12.2017	13.162.547	400.171.975	357.170.163	14.456.993	22.987.492	807.949.170
Odpisana vrednost 1.1.2017	0	193.720.350	221.906.594	14.217.652	0	429.844.596
Odtujitve	0	(98.323)	(343.230)	(6.981)	0	(448.534)
Prenosi - preknjižbe	0	(12.688)	(48)	48	0	(12.688)
Amortizacija	0	7.244.485	7.559.831	24.525	0	14.828.841
Odpisi	0	(789)	(2.625.291)	(5.768)	0	(2.631.848)
Odpisana vrednost 31.12.2017	0	200.853.035	226.497.856	14.229.476	0	441.580.367
Knjigovodska vrednost 1.1.2017	13.201.075	205.882.055	136.413.064	248.350	20.765.297	376.509.841
Knjigovodska vrednost 31.12.2017	13.162.547	199.318.940	130.672.307	227.517	22.987.492	366.368.803

Naložbene nepremičnine (3)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Zgradbe	1.570.261	0
Skupaj	1.570.261	0

Naložbene nepremičnine v skupni višini 1.570.261 EUR predstavljajo nepremičnine, dane v najem. Razporeditev dela upravne stavbe med naložbene nepremičnine je bila izvedena skladno z določili MRS, ki za nepremičnine v najemu opredeljuje izkazovanje v okviru postavke naložbenih nepremičnin. Relativno pomemben del nepremičnine je namreč dan v najem povezanima družbama HSE d.o.o. in HSE Invest d.o.o. (57,53 % od celote), celotna nepremičnina pa je bila do leta 2018 v celoti izkazana v okviru postavke nepremičnin, naprav in opreme. Poslovna zgradba, ki jo imenujemo OCV III, se namreč uporablja tako za oddajanje v najem, kot za opravljanje lastne temeljne dejavnosti.

Za namene računovodskega poročanja je družba opredelila pošteno vrednost naložbene nepremičnine, ki na dan 31.12.2018 znaša 1.835.603,66 EUR.

Gibanje v letu 2018

Postavka v EUR	Zgradbe	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2018	0	0
Prenos iz NNO	1.745.350	1.745.350
Nabavna vrednost 31.12.2018	1.745.350	1.745.350
Odpisana vrednost 1.1.2018	0	0
Prenos iz NNO	168.027	168.027
Amortizacija	7.062	7.062
Odpisana vrednost 31.12.2018	175.089	175.089
Knjigovodska vrednost 1.1.2018	0	0
Knjigovodska vrednost 31.12.2018	1.570.261	1.570.261

Gibanje v letu 2017

Postavka v EUR	Zgradbe	Skupaj
Nabavna vrednost 1.1.2017	0	0
Nabavna vrednost 31.12.2017	0	0
Odpisana vrednost 1.1.2017	0	0
Odpisana vrednost 31.12.2017	0	0
Knjigovodska vrednost 1.1.2017	0	0
Knjigovodska vrednost 31.12.2017	0	0

Dolgoročne finančne naložbe v odvisne družbe (4)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
MHE Lobnica d.o.o.	407.241	407.241
Pomurski razvojni inštitut	1.000	1.000
HSE Invest d.o.o.	80.000	80.000
Skupaj	488.241	488.241

Podatki o odvisnih družbah

Družba	Naslov	Dejavnost	% lastništva	% glasovalnih pravic
MHE Lobnica d.o.o.	Obrežna ulica 170, 2000 Maribor	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	65,0%	65,0%
Pomurski razvojni inštitut	Slovenska ulica 43, 9000 Murska Sobota	Raziskovalna in razvojna dejavnost	100,0%	100,0%
HSE Invest d.o.o.	Obrežna ulica 170, 2000 Maribor	Drugo tehnično projektiranje in svetovanje	25,0%	25,0%

Pomembnejši zneski iz izkazov odvisnih družb za leto 2018

Postavka v EUR	Sredstva	Obveznosti (brez kapitala)	Prihodki	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Višina celotnega kapitala
MHE Lobnica d.o.o.	617.102	1.199	25.359	(3.925)	615.903
Pomurski razvojni inštitut	58.658	11.224	57.815	(23)	47.434
HSE Invest d.o.o.	1.535.375	946.291	2.979.319	(1.039.125)	589.084
Skupaj	2.211.135	958.714	3.062.493	(1.043.072)	1.252.421

Naložbe v odvisne družbe v skupni višini 488.241 EUR predstavljajo:

- 100 % delež v Pomurskem razvojnem inštitutu Murska Sobota v višini 1.000 EUR; v skladu s 56. členom ZGD-1 se konsolidirano letno poročilo izdelava za nadrejeno družbo in podrejene družbe, ki so organizirane kot kapitalske družbe.
Pomurski razvojni inštitut Murska Sobota je ustanovljen kot zasebni zavod na podlagi Zakona o zavodih. Pomurski razvojni inštitut Murska Sobota se v konsolidacijo ne vključuje ker rezultati zavoda niso pomembni za pošten prikaz.
- 65 % delež v družbi MHE Lobnica d.o.o. v višini 407.241 EUR;
- 25 % delež v družbi HSE Invest d.o.o. v višini 80.000 EUR. Družba je opredeljena kot odvisna družba zato, ker obvladujoča družba HSE d.o.o., in njena odvisna družba SENG d.o.o., razpolagata z dodatnim 50 % deležem v družbi HSE Invest d.o.o..

Gibanje dolgoročnih finančnih naložb v odvisne družbe

Postavka v EUR	2018	2017
Nabavna vrednost 1.1.	488.241	488.241
Nabavna vrednost 31.12.	488.241	488.241
Odpisana vrednost 1.1.	0	0
Odpisana vrednost 31.12.	0	0
Knjigovodska vrednost 1.1.	488.241	488.241
Knjigovodska vrednost 31.12.	488.241	488.241

Povezano z izkazovanjem naložb v odvisne družbe na dan 31.12.2018 nismo zaznali obstoja znakov oslabitve.

Ostale dolgoročne finančne naložbe in posojila (5)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Dolgoročne finančne naložbe v pridružene družbe	81.756.322	81.027.886
Druge dolgoročne finančne naložbe	5.191	5.191
Skupaj	81.761.513	81.033.077

Naložbe v pridružene družbe

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.	81.027.886	81.027.886
RGP d.o.o.	728.436	0
Skupaj	81.756.322	81.027.886

Med naložbami v pridružene družbe družba izkazuje 30 % delež v družbi RGP d.o.o. v višini 728.436 EUR (osnovni kapital v višini 263.038,15 EUR in naknadno vplačilo kapitala v višini 465.397,75 EUR) ter 30,8 % delež v družbi HESS d.o.o. v višini 81.027.886 EUR.

V mesecu juniju 2018 je bila zaradi zagotovitve sinergijskih učinkov poslovanja skupine HSE kot celote sprejeta odločitev, da tudi druge družbe skupine HSE postanejo družbeniki družbe RGP d.o.o.. DEM so tako ob Premogovniku Velenje, d.o.o., Termoelektrarni Šoštanj d.o.o. in Soških elektrarnah Nova Gorica d.o.o. postale družbenik družbe RGP d.o.o.. RGP d.o.o. je del skupine HSE in izvaja dejavnost, ki jo lahko nudi tudi znotraj skupine HSE.

Podatki o pridruženih družbah

Družba	Naslov	Dejavnost	% lastništva	% glasovalnih pravic
Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.	Cesta bratov Cerjakov 33a, 8250 Brežice	Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah	30,8%	30,8%
RGP d.o.o.	Rudarska cesta 6, 3320 Velenje	Specializirana gradbena dela	30,0%	30,0%

Pomembnejši zneski iz izkazov pridruženih družb za leto 2018

Postavka v EUR	Sredstva	Obveznosti (brez kapitala)	Prihodki	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Višina celotnega kapitala
Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.	344.419.943	61.897.016	19.380.860	3.561.010	282.522.927
RGP d.o.o.	7.362.319	5.120.334	13.154.312	809.890	2.241.985
Skupaj	351.782.262	67.017.350	32.535.172	4.370.900	284.764.912

Gibanje dolgoročnih finančnih naložb v pridružene družbe

Postavka v EUR	2018	2017
Nabavna vrednost 1.1.	81.027.886	81.027.886
Pridobitve	728.436	0
Nabavna vrednost 31.12.	81.756.322	81.027.886
Odpisana vrednost 1.1.	0	0
Odpisana vrednost 31.12.	0	0
Knjigovodska vrednost 1.1.	81.027.886	81.027.886
Knjigovodska vrednost 31.12.	81.756.322	81.027.886

Povezano z izkazovanjem naložb v pridružene družbe na dan 31.12.2018 nismo zaznali obstoja znakov oslabitve.

Druge dolgoročne finančne naložbe

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Druge dolgoročne finančne naložbe	5.191	5.191
Skupaj	5.191	5.191

Druge dolgoročne finančne naložbe v višini 5.191 EUR so vložena sredstva v počitniški dom Krvavec (menjava strešne kritine).

Družba ima dolgoročne finančne naložbe v počitniški dom Portorož, Krvavec in Rab po nabavni vrednosti 154.890 EUR, ki pa so v preteklosti bile oslabiljene v višini 149.699 EUR.

Gibanje drugih dolgoročnih finančnih naložb

Postavka v EUR	2018	2017
Stanje 1.1.	5.191	5.191
Stanje 31.12.	5.191	5.191

Druga dolgoročna sredstva (6)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Stanovanjska zadruga Smreka	49	2.643
Staninvest	195	1.358
Drugi dolgoročno odloženi stroški	206.060	157.810
Skupaj	206.303	161.811

Med drugimi dolgoročnimi sredstvi je izkazan rezervni sklad SZ Smreka v višini 49 EUR, rezervni sklad podjetja Staninvest v višini 195 EUR ter drugi dolgoročno odloženi stroški v višini 206.060 EUR, ki jih predstavljajo dolgoročne časovne razmejitve nabavljenega, a še neporabljenega turbinskega olja.

Odložene terjatve za davek (7)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Rezervacije	234.144	254.158
Oslabitev	55.903	54.048
Skupaj	290.047	308.206

Med odloženimi terjatvami za davek družba izkazuje odložene terjatve za odbitne davčne razlike iz naslova začasno davčno nepriznanih stroškov oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade v višini 70.696 EUR in rezervacij za odpravnine ob upokojitvi v višini 163.448 EUR, odložene terjatve za slabitev finančnih naložb v višini 28.443 EUR in odložene terjatve za slabitev terjatev do kupcev v višini 27.460 EUR.

Gibanje odloženih terjatev za davek

Postavka v EUR	Rezervacije	Oslabitev	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2018	254.158	54.048	308.206
V breme/dobro poslovnega izida	(20.014)	1.855	(18.159)
Stanje na dan 31.12.2018	234.144	55.903	290.047
Stanje na dan 1.1.2017	246.172	54.048	300.220
V breme/dobro poslovnega izida	7.986	0	7.986
Stanje na dan 31.12.2017	254.158	54.048	308.206

Sprememba odloženih terjatev za davek v letu 2018 znaša -18.159 EUR in je pripoznana v izkazu poslovnega izida. Ocenjujemo, da bo glede na pričakovane davčne osnove, obstoječe začasne odbitne davčne razlike možno v prihodnosti v celoti izkoristiti.

Sredstva razpoložljiva za prodajo (8)

Sredstva namenjena za prodajo, ki jih predstavljajo nepremičnine za prodajo, znašajo konec leta 2018 341.178 EUR.

Gibanje sredstev razpoložljivih za prodajo

Postavka v EUR	2018	2017
Stanje 1.1.	291.208	291.208
Prenos iz nepremičnin, naprav in opreme	49.970	0
Stanje 31.12.	341.178	291.208

Zaloge (9)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Material	0	71.552
Proizvodi in trgovsko blago	17.071	17.215
Skupaj	17.071	88.767

Zaloge predstavljajo zaloge proizvodov in trgovskega blaga v višini 17.071 EUR.

Zaloge niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega njihove čiste iztržljive vrednosti.

Kratkoročne finančne terjatve in posojila (10)

Družba je v letu 2018 dogovorila dano posojilo obvladujoči družbi v višini 30 mio EUR, od česar je bilo v mesecu februarju s strani posojilojemalca črpanih 15 mio EUR, v mesecu septembru pa je bil skladno s sklepom HSE kot ustanovitelja in edinega družbenika DEM izvršen enostranski pobot obveznosti iz naslova izplačila bilančnega dobička v skupnem znesku 15 mio EUR in terjatve iz naslova kreditne pogodbe o okvirnem kreditu št. 1/DEM/HSE/18 v znesku 15 mio EUR), zato družba konec leta 2018 ne izkazuje kratkoročnih finančnih terjatev in posojil.

Gibanje kratkoročnih finančnih terjatev in posojil

Postavka v EUR	2018	2017
Stanje 1.1.	0	164.624
Pridobitve	15.528.150	22.135.243
Odplačila	(15.528.150)	(22.299.867)
Stanje 31.12.	0	0

Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (11)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	9.148.235	8.592.219
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	79.162	98.953
Skupaj	9.227.397	8.691.172

Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini

Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini predstavljajo v glavnini terjatve do družbe HSE za prodano električno energijo, terjatve za storitve izvajanja določenih poslovnih funkcij za družbe skupine HSE, HSE Invest in MHE Lobnica ter terjatve za zagotavljanje storitev na področju sistemskih informacijsko komunikacijskih storitev za družbe v skupini.

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Holding slovenske elektrarne d.o.o.	8.811.372	8.540.110
MHE Lobnica d.o.o.	415	415
HSE Invest d.o.o.	132.693	51.694
HSE EDT d.o.o.	2.562	0
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	57.538	0
Premogovnik Velenje d.o.o.	143.655	0
Skupaj	9.148.235	8.592.219

Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev predstavljajo terjatve do domačih kupcev v višini 78.112 EUR ter kupcev v tujini v višini 1.050 EUR.

Družba je imela ob koncu leta 2018 med odprtimi kratkoročnimi poslovnimi terjatvami do kupcev 9.215.717 EUR nezapadlih terjatev, 11.379 EUR zapadlih terjatev do 3 mesece ter 301 EUR zapadlih terjatev od 3 do 6 mesecev.

Družba na dan 31.12.2018 nima zastavljenih terjatev do kupcev. Terjatve do kupca HSE so zavarovane z menicami, vse ostale terjatve do kupcev na dan 31.12.2018 so nezavarovane.

Druga kratkoročna sredstva (12)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Kratkoročno dani predujmi	4.893	412.155
Kratkoročne poslovne terjatve do državnih in drugih inštitucij	393.811	1.006.495
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	66.990	68.868
Kratkoročno odloženi stroški in odhodki	108.771	46.756
Skupaj	574.465	1.534.274

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami do državnih in drugih inštitucij so izkazane terjatve za vstopni DDV, terjatve za koncesijske dajatve ter ostale terjatve v skupni višini 393.811 EUR.

Družba med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami izkazuje tudi kratkoročno dane predujme v višini 4.893 EUR ter terjatve do drugih v višini 66.990 EUR.

V okviru drugih kratkoročnih sredstev izkazuje družba tudi vnaprej plačane obveznosti iz naslova zavarovalnih premij ter vnaprej plačane članarine in druge obveznosti v skupni višini 108.771 EUR.

Družba konec leta 2018 nima terjatev do posloводства.

Denar in denarni ustrezniki (13)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Gotovina v blagajni in prejeti čeki	20	20
Denarna sredstva v banki	2.142.407	1.008.464
Depoziti na odpoklic	5.500.000	17.600.000
Skupaj	7.642.427	18.608.484

Denar in denarne ustreznike predstavljajo:

- 20 EUR blagajniški maksimum pri poslovanju Muzeja Fala,
- denarna sredstva na računu pri NKBM v višini 1.081.560 EUR,
- denarna sredstva na računu pri NLB v višini 1.060.847 EUR,
- depoziti na odpoklic v višini 5.500.000 EUR.

Kapital (14)

Celotni kapital družbe sestavljajo vpoklicani kapital, rezerve iz dobička, rezerva za pošteno vrednost in zadržani poslovni izid.

Vrednost kapitala se je v primerjavi z letom 2017 zmanjšala za 4,64 %.

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Vpoklicani kapital	395.011.180	395.011.180
Rezerve iz dobička	39.501.118	64.213.269
Rezerva za pošteno vrednost	(242.982)	(252.728)
Zadržani poslovni izid	11.016.237	7.987.242
Skupaj	445.285.553	466.958.963

Osnovni kapital družbe znaša 395.011.180 EUR in se v primerjavi z letom 2017 ni spremenil.

Rezerve iz dobička, ki jih predstavljajo zakonske rezerve znašajo 39.501.118 EUR.

Družba med **rezervo za pošteno vrednost** v skupni vrednosti -242.982 EUR konec leta 2018 izkazuje aktuarsko izgubo pri rezervacijah za odpravnine ob upokojitvi. Aktuarska izguba se je v letu 2018 povečala za 28.740 EUR ter zmanjšala za 38.486 EUR, kar ustreza sorazmernemu delu črpanja rezervacij za odpravnine ob upokojitvi.

Gibanje rezerve za pošteno vrednost

Postavka v EUR	Aktuarski dobički/izgube pri odpravninah ob upokojitvi	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2018	(252.728)	(252.728)
Oblikovanje, povečanje	34.837	34.837
Zmanjšanje	(28.740)	(28.740)
Prenos na preneseni poslovni izid	3.649	3.649
Stanje na dan 31.12.2018	(242.982)	(242.982)
Stanje na dan 1.1.2017	(188.571)	(188.571)
Oblikovanje, povečanje	16.664	16.664
Zmanjšanje	(78.580)	(78.580)
Prenos na preneseni poslovni izid	(2.241)	(2.241)
Stanje na dan 31.12.2017	(252.728)	(252.728)

Zadržani poslovni izid v skupni višini 11.016.237 EUR sestavljata čisti poslovni izid poslovnega leta v višini 8.320.493 EUR in preneseni čisti poslovni izid v višini 2.695.744 EUR.

Na podlagi sklepa HSE kot ustanovitelja in edinega družbenika DEM je bilo izplačano 30 mio EUR bilančnega dobička, od tega je bil za 15 mio EUR izvršen enostranski pobot obveznosti iz naslova izplačila bilančnega dobička in terjatve iz naslova kreditne pogodbe o okvirnem kreditu št. 1/DEM/HSE/18.

Pomembni podatki v zvezi s stanjem in gibanjem sestavin kapitala so razvidni tudi iz Izkaza sprememb lastniškega kapitala.

Bilančni dobiček

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Čisti poslovni izid poslovnega leta	8.320.493	7.716.732
Preneseni dobiček/ prenesena izguba	(3.649)	2.241
Preneseni dobiček/ prenesena izguba iz prejšnjih let	2.699.393	268.269
Bilančni dobiček	11.016.237	7.987.242

Družba je na dan 31.12.2018 ugotovila bilančni dobiček v višini 11.016.237 EUR.

Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade (15)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	1.972.518	2.163.093
Rezervacije za jubilejne nagrade	744.170	770.370
Skupaj	2.716.688	2.933.463

Konec leta 2018 družba med rezervacijami izkazuje:

- rezervacije za jubilejne nagrade v višini 744.170 EUR in
- rezervacije za odpravnine ob upokojitvi v višini 1.972.518 EUR.

Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade so oblikovane na podlagi aktuarskega izračuna na dan 31.12.2018.

Merjenje sedanjih vrednosti obvez za dolgoročne zasluge zaposlenih (izračunavanje rezervacij) je izvedeno skladno z MRS 19 in sicer se uporablja aktuarska metoda - metoda predvidene pomembnosti enot (metoda obračunavanja zaslužkov sorazmerno z opravljenim delom ali kot metoda zaslužkov na leta službovanja v družbi), ki omogoča izdelavo zanesljive ocene končnih stroškov zaslužkov, ki so jih zaposleni dobili v zameno za svoje službovanje v tekočem in preteklih obdobjih.

V izračunu so se upoštevale aktuarske predpostavke, predstavljene v nadaljevanju.

▪ Demografske predpostavke:

▪ Tablice smrtnosti:

Tablice smrtnosti prebivalstva Slovenije iz leta 2007, ločene za moške in ženske, znižane za 10 % (aktivna populacija).

Skupno za zaposlene na dan 31.12.2018 to pomeni 0,5 % smrtnost za naslednje poslovno leto (glede na število zaposlenih).

Povprečna starost zaposlenih na dan 31.12.2018 znaša 47,2 let.

▪ Fluktuacija zaposlenih:

Fluktuacija zaposlenih zaradi odpovedi delovnega razmerja s strani delojemalca:

Upošteva se deleže fluktuacije, ki so bile upoštewane v izračunu v preteklih letih, in sicer:

- do 35 let   3,5 %,
- nad 35 do 45 let   2,5 %,
- nad 45 do 55 let   1,0 %,
- nad 55 let   1,0 %.

Skupno za zaposlene na dan 31.12.2018 to pomeni fluktuacijo 1,7 % za naslednje poslovno leto (glede na število zaposlenih).

Fluktuacija zaposlenih zaradi večjega obsega odpovedi delovnega razmerja s strani delodajalca ni upoštevana.

▪ Upokojevanje:

Predvideni datum upokojitve za posameznega zaposlenega je izračunan na podlagi podatkov o spolu, datumu rojstva in doseženi skupni delovni dobi na dan 31.12.2018 v skladu s 27. členom ZPIZ-2 (upoštevajo se pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine) in s 3. alinejo 1. odstavka 28. člena (delo pred 18-im letom). Hkrati se upošteva, da se ženske ne bodo upokojile pred 56-im letom in moški pred 58-im letom starosti ne glede na skupno delovno dobo.

Zgodnejše ali poznejše upokojevanje glede na predvideni datum upokojitve ni upoštevano.

▪ Finančne predpostavke:

Vse finančne predpostavke so določene nominalno.

- **Stopnje povečanja povprečnih plač in zneskov iz Uredbe v RS:**

Za leti 2019 in 2020 so upoštevane stopnje povečanja povprečnih plač v RS iz Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2018 (UMAR). Od leta 2021 naprej je predvideno, da se bodo povprečne plače v RS letno višale za 2,0 % inflacijo in za realno rast v višini 1,0 %. Predpostavlja se, da se zneski iz Uredbe ne bodo povišali do 2020, kasneje se predvideva rast teh zneskov skladno z inflacijo.

- **Stopnje povečanja plač v družbi:**

Predpostavljeno je povečanje plač zaposlenih v družbi v višini 85 % letne inflacije.

Predpostavljeno je povečanje povprečnih plač v elektrogospodarstvu in v družbi v višini 85 % inflacije. Upošteva se rast plač zaradi napredovanja v višini 0,2 % letno od plače.

Upošteva se dodatek na skupno delovno dobo v višini 0,5 % od osnovne plače za vsako izpolnjeno leto skupne delovne dobe za zaposlene po kolektivni pogodbi. Delavkam z več kot 25 let delovne dobe se dodatek za delovno dobo poveča za 0,25 % plače.

Za zaposlene po individualni pogodbi se dodatek na delovno dobo eksplicitno ne upošteva, saj je vključen v osnovno plačo.

- **Diskontne stopnje:**

Diskontna stopnja za izračun na dan 31.12.2018 je določena v višini 1,2 % na osnovi objavljenih donosnosti slovenskih državnih obveznic na dan 28.12.2018 (vir: <https://www.mtsdata.com>), z interpolacijo glede na povprečno uteženo trajanje obvez skupine HSE (približno 10,5 let).

Gibanje rezervacij za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade

Postavka v EUR	Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2018	2.163.093	770.370	2.933.463
Oblikovanje - povečanje	151.911	80.626	232.537
Zmanjšanje - črpanje	(302.555)	(83.231)	(385.786)
Zmanjšanje - odprava	(39.931)	(23.595)	(63.526)
Stanje na dan 31.12.2018	1.972.518	744.170	2.716.688
Stanje na dan 1.1.2017	2.073.902	713.586	2.787.488
Oblikovanje - povečanje	217.825	121.146	338.971
Zmanjšanje - črpanje	(100.560)	(51.395)	(151.955)
Zmanjšanje - odprava	(28.074)	(12.967)	(41.041)
Stanje na dan 31.12.2017	2.163.093	770.370	2.933.463

Postavka v EUR	Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Znesek sedanje vrednosti obvez na dan 31.12.2017	2.163.094	770.370	2.933.463
Stroški obresti	18.052	6.641	24.693
Stroški sprotnega službovanja	105.117	52.261	157.378
Stroški preteklega službovanja	(5.094)	3.596	(1.499)
Aktuarski dobički (-) in izgube (+) – sprememba akt. predpostavk	(2.922)	9.485	6.564
Aktuarski dobički – odprava	(31.915)	(23.595)	(55.511)
Aktuarske izgube – oblikovanje in poraba	28.740	8.644	37.384
Izplačila zaslužkov v letu 2018	(302.555)	(83.231)	(385.786)
Dobički in izgube ob poravnavi	0	0	0
Znesek sedanje vrednosti obvez na dan 31.12.2018	1.972.518	744.170	2.716.688

Analiza občutljivosti za rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade

Postavka v EUR	2018			
	Diskontna stopnja		Rast plač	
	Povečanje za 0,5	Zmanjšanje za 0,5	Povečanje za 0,5	Zmanjšanje za 0,5
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	(83.855)	91.218	92.827	(87.993)
Rezervacije za jubilejne nagrade	(27.043)	29.099	29.785	(28.317)
Skupaj	(110.898)	120.317	122.612	(116.310)

Druge rezervacije (16)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Rezervacije za tožbe	269.931	0
Druge rezervacije	1.828.513	1.828.997
Skupaj	2.098.444	1.828.997

Konec leta 2018 družba med drugimi rezervacijami izkazuje rezervacije za obveznosti predaje nepremičnin na Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS (SKZG) v višini 1.828.513 EUR ter rezervacije za tožbe v višini 269.931 EUR.

Gibanje drugih rezervacij

Postavka v EUR	Rezervacije za tožbe	Druge rezervacije	Skupaj
Stanje na dan 1.1.2018	0	1.828.997	1.828.997
Oblikovanje - povečanje	269.931	0	269.931
Zmanjšanje - črpanje	0	(401)	(401)
Zmanjšanje - odprava	0	(83)	(83)
Stanje na dan 31.12.2018	269.931	1.828.513	2.098.444
Stanje na dan 1.1.2017	0	1.846.835	1.846.835
Oblikovanje - povečanje	0	70	70
Zmanjšanje - črpanje	0	(15.664)	(15.664)
Zmanjšanje - odprava	0	(2.244)	(2.244)
Stanje na dan 31.12.2017	0	1.828.997	1.828.997

Dolgoročne poslovne obveznosti (17)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Druge dolgoročne poslovne obveznosti	26.518	11.699
Skupaj	26.518	11.699

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi družba izkazuje druge dolgoročne poslovne obveznosti (vračunane obveznosti za nagrade za zaposlene na podlagi IP) v višini 26.518 EUR.

Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (18)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	1.670.380	709.701
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	2.611.983	2.546.734
Skupaj	4.282.363	3.256.435

Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Holding slovenske elektrarne d.o.o.	177.357	98.364
HTZ Velenje I.P. d.o.o.	61.174	1.048
RGP d.o.o.	1.011.885	428.245
Pomurski razvojni inštitut	23.750	16.052
HSE Invest d.o.o.	376.057	165.992
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	19.616	0
Premogovnik Velenje d.o.o.	541	0
Skupaj	1.670.380	709.701

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do družb v skupini družba izkazuje obveznosti do družb HSE, RGP, HSE Invest, Pomurski razvojni inštitut MS, HTZ I.P., TEŠ in PV v skupni višini 1.670.380 EUR.

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev družba izkazuje obveznosti do:

- domačih dobaviteljev v višini 2.606.074 EUR in
- tujih dobaviteljev v višini 5.909 EUR.

Družba je imela ob koncu leta 2018 med odprtimi kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev 4.281.359 EUR nezapadlih obveznosti ter 1.004 EUR zapadlih obveznosti do 3 mesece.

Druge kratkoročne obveznosti (19)

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	5.480	35.602
Kratkoročne poslovne obveznosti do zaposlencev	1.744.134	1.559.414
Kratkoročne poslovne obveznosti do državnih in drugih inštitucij	1.874.760	1.888.541
Kratkoročne poslovne obveznosti do drugih	5.186	1.861
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški in odhodki	1.798.363	516.463
Skupaj	5.427.923	4.001.881

Kratkoročne poslovne obveznosti do zaposlencev vsebujejo obveznosti za čiste plače, čista nadomestila, davke in prispevke iz kosmatih plač, ter druge obveznosti iz naslova plač v skupni višini 1.744.134 EUR.

Obveznosti do državnih in drugih inštitucij so obveznosti za plačilo DDV, koncesije ter davki in prispevki za plače v skupni višini 1.874.760 EUR.

Družba med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi izkazuje tudi kratkoročno prejete predujme v višini 5.480 EUR ter obveznosti do drugih v višini 5.186 EUR.

V okviru drugih kratkoročnih obveznosti izkazuje družba tudi kratkoročno vnaprej vračunane stroške koncesije v višini 1.290.022 EUR in druge vnaprej vračunane stroške v višini 508.341 EUR.

Družba nima kratkoročnih oziroma dolgoročnih dolgov do člana uprave.

Pogojne obveznosti in pogojna sredstva (20)

Pogojna sredstva

Med pogojnimi sredstvi družba izkazuje prejete bančne garancije za dobro izvedbo del in za odpravo napak v garancijski dobi v višini 560.949 EUR ter druga pogojna sredstva v skupni višini 8.489.602 EUR. Druga pogojna sredstva se v večini nanašajo na prejeto menico iz naslova zavarovanja odprtih terjatev do kupca HSE.

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Prejete bančne garancije za investicije	560.949	754.689
Drugo	8.489.602	7.084.009
Skupaj	9.050.551	7.838.698

Pogojne obveznosti

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Dana poroštva do podjetij v skupini	210.000.000	220.000.000
Drugo	262.550	662.596
Skupaj	210.262.550	220.662.596

Med pogojnimi obveznostmi družba izkazuje vrednost danega poroštva. Dne 20. decembra 2016 je bila namreč podpisana pogodba o danem poroštvu družbi HSE d.o.o. v višini 220 mio EUR (40 mio EUR z veljavnostjo do 20.12.2019 in 180 mio EUR z veljavnostjo do 20.12.2021). Za zavarovanje je bilo predloženih 10 kom bianco menic. Po pogodbi je določena obrestna mera za stroške poroštva (Guarantee fee) v višini 1,5 % p. a.. V letu 2018 se je vrednost danega poroštva zmanjšala za odplačilo prvega obroka glavnice s strani posojilojemalca v višini 10 mio EUR.

Družba med pogojnimi obveznostmi izkazuje tudi tožbe, v katerih se družba pojavlja kot tožena stranka in dane menice v skupni višini 262.550 EUR.

Razkritja k izkazu poslovnega izida

Čisti prihodki od prodaje (21)

Postavka v EUR	2018	2017
Na domačem trgu	60.343.156	55.950.203
Električna energija	59.132.158	55.165.166
Ostalo trgovsko blago in material	1.055	396
Ostale storitve	1.209.943	784.641
Na tujem trgu	46.563	41.794
Ostale storitve	46.563	41.794
Skupaj	60.389.719	55.991.997

Družba je dosegla čiste prihodke od prodaje v višini 60.389.719 EUR, ki so v primerjavi s čistimi prihodki od prodaje predhodnega leta višji za 7,85 %.

Čiste prihodke od prodaje sestavljajo prihodki od prodaje na domačem trgu v višini 60.343.156 EUR in prihodki od prodaje na tujem trgu v višini 46.563 EUR.

97,99 % prihodkov od prodaje na domačem trgu predstavljajo prihodki od prodaje električne energije (59.132.158 EUR), ustvarjeni s prodajo električne energije družbi HSE v višini 58.664.954 EUR in družbi Borzen v višini 467.204 EUR.

Prihodke od prodaje ostalih storitev na domačem trgu v višini 1.210.998 EUR in tujem trgu v višini 46.563 EUR predstavljajo prihodki iz naslova storitev (poslovne storitve, storitve tehnične podpore, nadzor TK omrežja,...), najemnin in drugi prihodki od prodaje.

Prikaz prihodkov od prodaje glede na geografska in območja in področja prodaje ter glede na trenutek pripoznanja prihodkov od prodaje (izpolnitev izvršitvenih obvez):

Postavka v EUR	2018	2017	Pripoznanje
Na domačem trgu	60.343.156	55.950.203	
Električna energija	59.132.158	55.165.166	ob dobavi
Ostalo trgovsko blago in material	1.055	396	ob dobavi
Ostale storitve	1.209.943	784.641	
<i>Najemnine</i>	<i>518.623</i>	<i>582.320</i>	<i>v času opravljene storitve</i>
<i>Ostale storitve</i>	<i>691.320</i>	<i>202.321</i>	<i>v času opravljene storitve</i>
Na tujem trgu - EU	46.563	41.794	
Ostale storitve	46.563	41.794	v času opravljene storitve
Na tujem trgu - ne EU	0	0	
Skupaj	60.389.719	55.991.997	

Drugi poslovni prihodki (22)

Postavka v EUR	2018	2017
Prihodki od odprave rezervacij	400	2.244
Črpanje odloženih prihodkov	0	89.097
Odprava slabitve terjatev	19.751	0
Prihodki od odškodnin in pogodbenih kazni	121.134	119.539
Zamudne obresti	3.485	2.506
Dobiček pri prodaji stalnih sredstev	501.445	223.486
Ostalo	158.000	54.524
Skupaj	804.215	491.396

Druge poslovne prihodke predstavljajo dobički pri prodaji stalnih sredstev v višini 501.445 EUR (prodaja zemljišč, prodaja stanovanja, prodaja kegljišča, prodaja vozil, prodaja snežnega pluga in prodaja računalniške opreme), prihodki od odškodnin in pogodbenih kazni v višini 121.134 EUR, odprava slabitve terjatev v višini 19.751 EUR, prihodki od odprave rezervacij v višini 400 EUR, zamudne obresti v višini 3.485 EUR ter drugi poslovni prihodki v višini 158.000 EUR.

Stroški blaga, materiala in storitev (23)

Postavka v EUR	2018	2017
Stroški materiala	0	15.558
Stroški pomožnega materiala	42.461	51.462
Stroški energije	220.959	221.073
Stroški nadomestnih delov	251.012	217.612
Stroški drobnega inventarja	75.209	24.063
Pisarniški material	47.593	41.924
Strokovna literatura	22.084	19.105
Stroški za požarno preventivo	3.696	0
Stroški materiala za odpravo škod	1.056	0
Ostalo	9.418	16.999
Skupaj stroški materiala	673.488	607.796
Stroški transportnih storitev	52.740	68.737
Storitve vzdrževanja	2.424.456	1.780.087
Stroški najemnin	151.079	9.198
Stroški povračil zaposlenec v zvezi z delom	33.206	33.398
Stroški zavarovanja in bančnih storitev	860.523	880.498
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	451.593	383.005
Stroški za raziskave in razvoj	124.942	35.941
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	192.697	191.425
Stroški storitev fizičnih oseb	36.883	32.167
Komunalne storitve	179.339	167.627
Stroški varovanja in nadzora	147.466	145.469
Storitve čiščenja	177.921	167.744
Članarine	37.801	33.244
Upravljanje nepremičnin	8.298	37.534
Oblikovanje letnih poročil in revij	1.983	
Ostalo	272.460	86.984
Skupaj stroški storitev	5.153.387	4.053.058
Skupaj	5.826.875	4.660.854

Pretežni del stroškov materiala predstavljajo stroški energije, stroški nadomestnih delov, stroški pisarniškega materiala in strokovne literature ter stroški pomožnega materiala.

Stroški storitev zajemajo storitve vzdrževanja, stroške sejmov, reklame in reprezentance, stroške intelektualnih in osebnih storitev, stroške zavarovanja in bančnih storitev, stroške transportnih storitev ter ostale stroške storitev.

Stroški storitev zajemajo tudi stroške revizorja, ki v letu 2018 znašajo 13.758 EUR.

Postavka v EUR	2018	2017
Revidiranje letnega poročila	13.758	13.770
Skupaj	13.758	13.770

Poleg revidiranja letnega poročila je revizijska družba KPMG Slovenija d.o.o. revidirala tudi Poročilo o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2017 katerega strošek znaša 1.200 EUR.

Stroški dela (24)

Postavka v EUR	2018	2017
Plače	7.891.325	7.776.205
Stroški pokojninskih zavarovanj	1.107.919	1.106.646
Stroški drugih zavarovanj	577.680	600.483
Drugi stroški dela	1.363.126	1.316.608
Skupaj	10.940.050	10.799.942

Stroški dela so obračunani v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih, Kolektivno pogodbo elektrogospodarstva Slovenije oziroma v skladu z individualnimi pogodbami o zaposlitvi.

Med stroški plač so izkazane plače in nadomestila zaposlencem, med drugimi stroški dela pa regres, stroški oblikovanja rezervacij za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade, neobvezna osebna zavarovanja, prehrana in prevoz. Stroški socialnih zavarovanj vsebujejo prispevke delodajalca v višini 16,1 % in stroške dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Število zaposlenih in povprečno število zaposlenih po izobrazbeni strukturi

Izobrazbeni razred	1.1.2018	31.12.2018	Povprečno št. zaposlenih
1	2	1	2
2	2	2	2
3	42	41	42
4	6	6	6
5	62	66	64
6/1	44	44	44
6/2	25	25	25
7	45	45	45
8/1	6	5	6
8/2	3	3	3
Skupaj	237	238	238

Odpisi vrednosti (25)

Postavka v EUR	2018	2017
Amortizacija neopredmetenih sredstev	94.485	406.300
Amortizacija nepremičnin, naprav in opreme	14.826.699	14.828.841
Amortizacija naložbenih nepremičnin	7.062	0
Oslabitve/odpisi terjatev	280	0
Odpisi pri nepremičninah, napravah in opremi	13.285	494.197
Prodaje pri nepremičninah, napravah in opremi ter naložbenih nepremičninah	89	0
Skupaj	14.941.900	15.729.338

Med odpisi vrednosti je izkazana amortizacija neopredmetenih sredstev v višini 94.485 EUR, amortizacija nepremičnin, naprav in opreme v višini 14.826.699 EUR, amortizacija naložbenih nepremičnin v višini 7.062 EUR, odpisi terjatev v višini 280 EUR ter odhodki iz naslova prodaje in odpisov nepremičnin, naprav in opreme v višini 13.374 EUR.

Drugi poslovni odhodki (26)

Postavka v EUR	2018	2017
Oblikovanje rezervacij	269.931	0
Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča	2.453.142	2.288.157
Koncesije	12.260.578	9.157.696
Izdatki za varstvo okolja	7.509.068	7.507.347
Donacije	130.265	146.839
Drugi poslovni odhodki	401.729	384.600
Skupaj	23.024.713	19.484.639

Druge poslovne odhodke sestavljajo:

- rezervacije v višini 269.931 EUR,
- nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča v višini 2.453.142 EUR,
- koncesije v višini 12.260.578 EUR,
- izdatki za varstvo okolja (izdatki za vodna povračila, ekološko sanacijo in drugi izdatki za varstvo okolja) v višini 7.509.068 EUR,
- donacije v višini 130.265 EUR,
- drugi odhodki višini 401.729 EUR.

Finančni prihodki (27)

Postavka v EUR	2018	2017
Finančni prihodki iz danih posojil in depozitov	199.883	136.251
Drugi finančni prihodki	3.341.143	3.345.833
Skupaj	3.541.026	3.482.084

Med finančnimi prihodki družba izkazuje obresti iz danih posojil (posojilo dano družbi HSE) in depozitov ter druge finančne prihodke iz naslova obresti oziroma provizij za dano poroštvo družbi HSE kot posojilojemalcu pri tretji osebi.

Finančni odhodki (28)

Postavka v EUR	2018	2017
Drugi finančni odhodki	24.693	31.214
Skupaj	24.693	31.214

Med finančnimi odhodki družba izkazuje stroške obresti, izhajajoče iz aktuarskega izračuna odpravnin ob upokojitvi in jubilejnih nagrad v višini 24.693 EUR.

Davki (29)

Postavka v EUR	2018	2017
Odmerjeni davek	1.638.077	1.550.744
Odloženi davki	18.159	(7.986)
Skupaj davek od dobička, pripoznan v IPI	1.656.236	1.542.758

Družba je davčni zavezanec po Zakonu o davku na dodano vrednost in Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb.

Skladno z Zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb se davek za leto 2017 plačuje po stopnji 19 % od ugotovljene davčne osnove v davčnem obračunu družbe.

Odmerjeni davek družbe za leto 2018 znaša 1.689.364 EUR. Družba je v letu 2018 na podlagi davčnega obračuna iz leta 2017 plačala 1.421.516 EUR akontacij davka od dohodkov in konec leta 2018 izkazuje obveznosti za odmerjeni davek v višini 216.561 EUR.

Med odloženimi davki družba izkazuje odložene terjatve za davek. Vrednostno je oblikovanje in črpanje prikazano v okviru razkritja za odložene terjatve za davek (pojasnilo 7).

Izračun efektivne davčne stopnje

Postavka v EUR	2018	2017
Poslovni izid pred davki	9.976.729	9.259.490
Izračunani davek po veljavni davčni stopnji	1.895.578	1.759.303
Davek od prihodkov, ki znižujejo davčno osnovo	(5.768)	(426)
Davek od davčnih olajšav	(371.386)	(358.408)
Davek od odhodkov, ki znižujejo davčno osnovo	(43.301)	(14.502)
Davek od davčno nepriznanih odhodkov	145.432	170.658
Davek od ostalih sprememb v davčni bilanci	17.522	(5.881)
Obračunani davek	1.638.077	1.550.744
Odloženi davki	18.159	(7.986)
Skupaj davki	1.656.236	1.542.758
Efektivna davčna stopnja	16,60%	16,66%

Efektivna davčna stopnja za leto 2018 znaša 16,60 %.

Čisti poslovni izid (30)

Postavka v EUR	2018	2017
Kosmati donos iz poslovanja	61.193.934	56.483.393
Poslovni izid iz poslovanja	6.460.396	5.808.620
Finančni izid	3.516.333	3.450.870
Poslovni izid pred davki	9.976.729	9.259.490
Čisti poslovni izid poslovnega leta	8.320.493	7.716.732

Družba je leto 2018 zaključila s pozitivnim čistim poslovnim izidom v višini 8.320.493 EUR.

Razkritja k izkazu drugega vseobsegajočega donosa

Celotni vseobsegajoči donos (31)

V izkazu drugega vseobsegajočega donosa družba med postavkami, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid izkazuje aktuarske dobičke iz naslova obveznosti do zaposlenih za odpravnine ob upokojitvi.

Ob upoštevanju zgoraj navedenega celotni vseobsegajoči donos konec leta 2018 znaša 8.326.590 EUR.

Razkritja k izkazu denarnih tokov

Pri poslovanju smo ustvarili prebitek prejemkov pri poslovanju v višini 23.319.906 EUR. Denarni tokovi pri poslovanju so tako pozitivni.

Denarni tokovi pri naložbenju so negativni, prebitek izdatkov pri naložbenju znaša 4.285.963 EUR.

Denarni tokovi pri finančnih aktivnostih so prav tako negativni, prebitek izdatkov znaša 30.000.000 EUR.

Družba na koncu opazovanega obdobja izkazuje denarni izid v višini -10.966.057 EUR.

Razkritja k izkazu sprememb lastniškega kapitala

V izkazu sprememb lastniškega kapitala so predstavljene spremembe sestavin kapitala za poslovno leto.

Družba sestavlja izkaz sprememb lastniškega kapitala v obliki sestavljene razpredelnice.

Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja se je spremenil za 8.326.590 EUR in sicer se je:

- povečal za čisti poslovni izid tekočega leta v višini 8.320.493 EUR in
- povečal za aktuarski dobiček iz naslova rezervacij za odpravnine ob upokojitvi v višini 6.097 EUR.

Druga razkritja

Povezane osebe

Družba kot povezane osebe opredeljuje obvladujočo družbo Skupine HSE in vse odvisne družbe v skupini HSE. Med povezane družbe spadajo tudi pridružene družbe in skupaj obvladovane družbe, prav tako pa tudi družbe v večinski državni lasti.

Družba je v letu 2018 poslovala z naslednjimi povezanimi osebami: Holding slovenske elektrarne d.o.o., HSE Invest d.o.o., MHE Lobnica d.o.o., RGP d.o.o., HTZ Velenje I.P. d.o.o., Pomurski razvojni inštitut Murska Sobota, HSE EDT d.o.o., Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. in Premogovnik Velenje d.o.o..

Družba je s povezanimi osebami (strankami) poslovala na osnovi sklenjenih pogodb, kjer so bile v medsebojnem prometu povezanih oseb uporabljene tržne in obilgacijske zakonitosti.

Posamezni posli s povezanimi osebami (strankami) so razkriti v poročilu o poslih s povezanimi osebami, katero je dostopno na sedežu družbe.

Postavka v EUR	Prodaje	Nakupi	Prihodki od danih star. gar.
Holding slovenske elektrarne d.o.o.	59.476.490	1.264.604	3.341.143
MHE Lobnica d.o.o.	5.360	0	0
Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.	47.162	24.118	0
HSE EDT d.o.o.	2.100	0	0
Premogovnik Velenje d.o.o.	117.750	1.072	0
HTZ Velenje I.P. d.o.o.	0	182.853	0
HSE Invest d.o.o.	237.639	1.003.685	0
RGP d.o.o.	1.682	4.637.553	0
PRI MS	0	57.815	0
Skupaj	59.888.183	7.171.699	3.341.143

V stolpcih prodaje in nakupi je prikazan promet vseh poslov (brez DDV) med družbo in povezanimi družbami v letu 2018.

Največjo prodajo predstavlja prodaja električne energije družbi HSE d.o.o., največje nakupe pa izvajanje investicijskega inženiringa s strani družbe HSE Invest d.o.o. ter gradbenih in drugih storitev s strani družbe RGP d.o.o..

Prodajne in nakupne cene za storitve so definirane na podlagi veljavnega internega cenika družb skupine HSE, najemnine so določene na podlagi primerljivih prostih cen, prodajne cene električne energije pa na podlagi metode dodatka na stroške.

Družba je v poslovnem letu 2018 poslovala tudi z družbami, ki so v neposredni ali posredni večinski lasti Republike Slovenije (več kot 50 % lastništvo).

V tabeli so prikazani posli s takšnimi pravnimi osebami, ki so za družbo z vidika ravni pomembnosti transakcij pomembni po kriteriju velikosti transakcije (prihodki oziroma odhodki v obdobju leta 2018 presegajo 250 tisoč EUR), razen za banke, kjer so razkriti vsi posli. Ostali posli z gospodarskimi družbami, ministrstvi, agencijami in drugimi pravnimi osebami, kjer je RS večinski ali manjšinski lastnik, so z vidika poročanja nepomembni.

Poslovni partner	v EUR			
	Odprte terjatve na dan 31.12.2018	Odprte obveznosti na dan 31.12.2018	Prihodki 1-12 2018	Odhodki 1-12 2018
Borzen d.o.o.	42.571	0	569.989	0
Drava vodnogospodarsko podjetje Ptuj d.o.o.	9.638	550.487	9.638	784.401
Skupaj	52.209	550.487	579.627	784.401

Prejemki

Prejemki posloводства

Postavka v EUR	Bruto plača	Drugi prejemki	Boniteta	Povračilo stroškov	Skupaj
Andrej Tumpej	111.024	4.635	4.369	1.807	121.835
Skupaj	111.024	4.635	4.369	1.807	121.835

Prejemki posloводства vključujejo:

- bruto prejemke, ki so vsebovani v obvestilu za napoved dohodnine,
- druge prejemke (prehrana, prevoz, dnevnic),
- premije za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Družba v letu 2018 ni odobrila predujmov, posojil ter poroštev tem skupinam oseb.

Prejemki zaposlenih, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe

Postavka v EUR	Bruto plača	Drugi prejemki	Boniteta	Povračilo stroškov	Skupaj
Zaposleni po individualnih pogodbah	224.519	9.975	5.423	4.236	244.153
Skupaj	224.519	9.975	5.423	4.236	244.153

Finančni inštrumenti in tveganja

Kreditno tveganje

Največji kupec družbe je obvladujoča družba HSE, ki odkupi celotno proizvedeno električno energijo.

Kreditno tveganje, ki predstavlja nevarnost, da terjatve do kupcev in drugih pravnih oseb ne bodo plačane v celoti, ali pa sploh ne bodo plačane, v družbi minimiziramo tako, da imamo sklenjeno letno pogodbo o prodaji električne energije, ki vsebuje elemente zavarovanja terjatev.

Ocenjujemo torej, da so tveganja iz naslova terjatev do kupcev glede na navedene ukrepe obvladovana in, da je bila izpostavljenost kreditnim tveganjem v letu 2018 nizka.

Kratkoročne poslovne in finančne terjatve (neoslabljene in oslabljene) po rokih zapadlosti

Postavka v EUR	Zapadlost v plačilo					Skupaj
	nezapadle	zapadle do 3 mesece (do 90 dni)	Zapadle od 3 do 6 mesecev (od 91 do 180 dni)	zapadle od 6 do 9 mesecev (od 181 do 272 dni)	zapadle nad leto dni (od 361 dni naprej)	
Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	9.148.235	0	0	0	0	9.148.235
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	67.482	11.379	301	0	144.526	223.688
Kratkoročno dani predujmi	4.893	0	0	0	0	4.893
Kratkoročne poslovne terjatve do državnih in drugih inštitucij	393.811	0	0	0	0	393.811
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	66.990	0	0	0	0	66.990
Skupaj 31.12.2018	9.681.411	11.379	301	0	144.526	9.837.617

Postavka v EUR	Zapadlost v plačilo					Skupaj
	nezapadle	zapadle do 3 mesece (do 90 dni)	Zapadle od 3 do 6 mesecev (od 91 do 180 dni)	zapadle od 6 do 9 mesecev (od 181 do 272 dni)	zapadle nad leto dni (od 361 dni naprej)	
Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	8.592.219	0	0	0	0	8.592.219
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	96.577	2.096	0	0	168.507	267.180
Kratkoročno dani predujmi	412.155	0	0	0	0	412.155
Kratkoročne poslovne terjatve do državnih in drugih inštitucij	1.006.495	0	0	0	0	1.006.495
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	68.868	0	0	0	0	68.868
Skupaj 31.12.2017	10.176.314	2.096	0	0	168.507	10.346.917

Gibanje popravkov vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev

Postavka v EUR	2018	2017
Stanje na dan 1.1.	168.227	168.227
Izterjane odpisane terjatve	(23.701)	0
Stanje na dan 31.12.	144.526	168.227

Likvidnostno tveganje

Likvidnostno tveganje je tveganje zmanjšanja likvidnosti in spremembe cen vrednostnih papirjev. Ker družba nima več naložb v vrednostne papirje, zaznavamo le tveganje zmanjšanja likvidnosti, ki ga ocenjujemo kot nizko, kajti plačila največjega kupca so predvidljiva in stabilna. Obveznosti do dobaviteljev in iz financiranja so znane vnaprej.

Likvidnostna tveganja smo v letu 2018 dobro obvladovali, saj smo dnevno, tedensko in mesečno spremljali denarne tokove, viške likvidnih sredstev smo deponirali pri priznanih bankah po načelu razpršitve tveganja in največjega donosa in oblikovali smo potrebno likvidnostno rezervo.

Dolgoročne obveznosti po zapadlosti

Postavka v EUR	Zapadlost v plačilo		Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP		
Druge dolgoročne poslovne obveznosti	26.518		26.518
Skupaj 31.12.2018	26.518		26.518

Postavka v EUR	Zapadlost v plačilo		Skupaj
	do 2 leti po datumu IFP		
Druge dolgoročne poslovne obveznosti	11.699		11.699
Skupaj 31.12.2017	11.699		11.699

Kratkoročne poslovne in finančne obveznosti po rokih zapadlosti

Postavka v EUR	Zapadlost v plačilo		Skupaj
	nezapadle	zapadle do 3 mesece (do 90 dni)	
Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	1.670.380	0	1.670.380
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	2.610.979	1.004	2.611.983
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	5.480	0	5.480
Kratkoročne poslovne obveznosti do zaposlencev	1.371.562	0	1.371.562
Kratkoročne poslovne obveznosti do državnih in drugih inštitucij	1.874.760	0	1.874.760
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	5.186	0	5.186
Skupaj 31.12.2018	7.538.347	1.004	7.539.351

Postavka v EUR	Zapadlost v plačilo		Skupaj
	nezapadle	zapadle do 3 mesece (do 90 dni)	
Kratk. poslovne obveznosti do družb v skupini	703.933	5.768	709.701
Kratk. poslovne obveznosti do dobaviteljev	2.533.969	12.765	2.546.734
Kratk. poslovne obveznosti na podlagi predujmov	35.602	0	35.602
Kratkoročne poslovne obveznosti do zaposlencev	1.193.026	0	1.193.026
Kratkoročne poslovne obveznosti do državnih in drugih inštitucij	1.888.541	0	1.888.541
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.861	0	1.861
Skupaj 31.12.2017	6.356.932	18.533	6.375.465

Tečajno tveganje

Izpostavljenost tveganju sprememb deviznih tečajev

Postavka v EUR	EUR	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	9.693.091	9.693.091
Dolgoročne poslovne obveznosti	(26.518)	(26.518)
Kratkoročne poslovne obveznosti	(7.539.351)	(7.539.351)
Neto izpostavljenost IFP 31.12.2018	2.127.222	2.127.222
Postavka v EUR	EUR	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve	10.178.690	10.178.690
Dolgoročne poslovne obveznosti	(11.699)	(11.699)
Kratkoročne poslovne obveznosti	(6.375.465)	(6.375.465)
Neto izpostavljenost IFP 31.12.2017	3.791.526	3.791.526

Družba ni izpostavljena tečajnemu tveganju saj posluje le v valuti EUR.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje v DEM ocenjujemo kot nizko, zato v letu 2018 nismo imeli izdelane aktivne politike obvladovanja tovrstnih tveganj.

Za dana posojila v skupini, ki na zaključni dan poslovnega leta ne obstajajo so bile dogovorjene fiksne obrestne mere, zato analiza občutljivosti za ta del ni narejena.

Upravljanje s kapitalom

Glavni namen upravljanja s kapitalom je zagotoviti čim boljše kreditno boniteto in kapitalsko ustreznost za potrebe financiranja poslovanja in investicij. Ustrezen obseg kapitala družbi zagotavlja zaupanje upnikov, trga ter vzdržuje prihodnji razvoj dejavnosti.

Družba spremlja gibanje kapitala z uporabo kazalnika finančnega vzvoda, izračunanega z delitvijo neto obveznosti, s skupnim zneskom neto obveznosti in celotnim zneskom kapitala. V okviru neto obveznosti družba vključuje prejeta posojila in druge finančne obveznosti, znižane za denarna sredstva.

Kazalnik kaže razmerje med zadolženostjo družbe in kapitalom.

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Dolgoročne finančne obveznosti	0	0
Kratkoročne finančne obveznosti	0	0
Skupaj finančne obveznosti	0	0
Kapital	445.285.553	466.958.963
Finančne obveznosti/Kapital	0,00	0,00
Denar in denarni ustrezniki	7.642.427	18.608.484
Neto finančna obveznost	(7.642.427)	(18.608.484)
Neto dolg/kapital	(0,02)	(0,04)

Poštene vrednosti

Knjigovodske in poštene vrednosti finančnih instrumentov

Postavka v EUR	31.12.2018		31.12.2017	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Neizvedena finančna sredstva po poštenu vrednosti	5.191	5.191	5.191	5.191
Finančna sredstva po poštenu vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa	5.191	5.191	5.191	5.191
Neizvedena finančna sredstva po odplačni vrednosti	17.335.518		28.787.174	
Finančne terjatve	0		0	
Poslovne in druge terjatve	9.693.091		10.178.690	
Denarna sredstva	7.642.427		18.608.484	
Skupaj	17.340.709	5.191	28.792.365	5.191
Neizvedene finančne obveznosti po odplačni vrednosti	7.938.441		6.753.552	
Bančna posojila	0		0	
Druge finančne obveznosti	0		0	
Poslovne obveznosti in druge obveznosti	7.938.441		6.753.552	
Skupaj	7.938.441		6.753.552	

Družba ocenjuje, da je knjigovodska vrednost finančnih instrumentov dovolj natančen približek za njihove poštene vrednosti, zato se poštene vrednosti le-teh niso ločeno opredeljevale.

Finančna sredstva po poštenu vrednosti glede na hierarhijo

Postavka v EUR	31.12.2018	31.12.2017
Finančna sredstva po poštenu vrednosti tretje ravni	5.191	5.191
Skupaj	5.191	5.191

Dogodki po datumu poročanja

Po datumu izkaza finančnega položaja v družbi ni bilo poslovnih dogodkov, ki bi lahko vplivali na računovodske izkaze leta 2018 in razkritja k le-tem v računovodskem poročilu, razen naslednjega:

- družba je v obdobju po datumu izkaza finančnega položaja sklenila poravnavo na podlagi katere je družba na dan 31.12.2018 evidentirala dodatne rezervacije.

4 Priloge

Kontaktni podatki

Pomen kratic

Kontaktne podatki

DRAVSKE ELEKTRARNE MARIBOR d.o.o.

Obrežna ulica 170

2000 MARIBOR

Telefon: 02 3005 000

Fax: 02 3005 655

Spletni naslov: www.dem.si

E-pošta: info@dem.si

Pomen kratic

CV	Center vodenja
ČHE	Črpalna hidroelektrarna
DDV	Davek na dodano vrednost
DEM	Dravske elektrarne Maribor d.o.o.
DPN	Državni prostorski načrt
DV	Daljinovod
EBIT	Poslovni izid iz poslovanja
EBITDA	Poslovni izid iz poslovanja skupaj z amortizacijo
EES	Elektro energetske sistem
ELES	Elektro Slovenija d.o.o.
EU	Evropska unija
EUR	Evro
HE	Hidroelektrarna
HESS	Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o.
HSE	Holding Slovenske elektrarne d.o.o.
IDP	Idejni projekt
IS	Informacijski sistem
ISO	Mednarodna organizacija za standardizacijo
MHE	Mala hidroelektrarna
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
NEK	Nuklearna elektrarna Krško d.o.o.
NLB	Nova ljubljanska banka
NS	Nadzorni svet
OHSAS	Sistem vodenja poklicnega zdravja in varstva pri delu
PKZ	Proti korozijski zaščita
PRI	Pomurski razvojni inštitut
RECS	Sistem certifikatov za energijo iz obnovljivih virov
RS	Republika Slovenija
RTP	Razdelilna transformatorska postaja
SENG	Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UMAR	Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah